

การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง

วิไลวรรณ มาเจริญทรัพย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
สาขาวิชาเอกบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2557

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์ตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง

.....
นางวิไลวรรณ มาเจริญทรัพย์

ผู้วิจัย

.....
รองศาสตราจารย์ฉัตรสุมน พงศ์ภิณูโย,

ปช.ด.(ประชากรศาสตร์)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

.....
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิรัช กิตติพิชัย,

วท.ด.(การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

.....
อาจารย์สุธี อยู่สถาพร,

D en D (Regime 1984) (Honors)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

.....
ศาสตราจารย์บรรจง มไหสวริยะ,

พ.บ., ว.ว.(ออร์โธปิดิกส์)

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

.....
อาจารย์สุธี อยู่สถาพร,

D en D (Regime 1984) (Honors)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)

สาขาวิชาเอกบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์ตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง

ได้รับการพิจารณาให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)

สาขาวิชาเอกบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข

วันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2557

นางวิไลวรรณ มาเจริญทรัพย์

ผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิรัช กิตติพิชัย,
วท.ค.(การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์)
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์วรางคณา จันทร์คง,
ปร.ค.(ประชากรศาสตร์)
ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อาจารย์สุธี อยู่สถาพร,
D en D (Regime 1984) (Honors)
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ฉัตรสุมน พฤทธิบุญ,
ปช.ค.(ประชากรศาสตร์)
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ศาสตราจารย์บรรจง มไหสวริยะ,
พ.บ., ว.ว.(ออร์โธปิดิกส์)
คณบดี
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์พิทยา จารุพูนผล,
พ.บ., อ.ว.(ระบาดวิทยา)
คณบดี
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ดี ด้วยความกรุณาและคำแนะนำอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.วรางคณา จันทร์คง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. นัทรศุมน พฤทธิบุญโณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์ ดร.สุธี อยู่สถาพร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรินทร์ กิตติพิชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความกรุณาจาก คุณศุภมล ศรีสุขวัฒนา คุณสมชาย ตู๊แก้ว และคุณวิสุทธิ เสาวรัง ที่กรุณาตรวจสอบ แก้ไข และให้คำแนะนำในการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ภาควิชาบริหารงานสาธารณสุขทุกท่านที่เคยอบรมสั่งสอนผู้วิจัย รวมทั้งเจ้าหน้าที่ธุรการของภาควิชาบริหารงานสาธารณสุขทุกท่านที่อำนวยความสะดวกและประสานงาน ที่เกี่ยวกับการศึกษาเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ นายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมที่ให้ความกรุณาตอบแบบสอบถามประกอบการทำวิทยานิพนธ์และขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ได้ช่วยเหลือและประสานงานในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ครอบครัวที่คอยให้ความช่วยเหลือสนับสนุนทั้งกำลังใจ และกำลังทรัพย์ ตลอดเวลาที่ศึกษาและขอบคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุขที่ให้กำลังใจและมีส่วนสนับสนุน ช่วยเหลือจนสำเร็จการศึกษา

วิไลวรรณ มาเจริญทรัพย์

การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง

MINISTERIAL REGULATION ENFORCEMENT REGARDING TO THE CHARACTERISTIC OF THE
MARKETPLACE OF B.E. 2551 IN MUNICIPALITY AREA

วิไลวรรณ มาเจริญทรัพย์ 5336646 PHPH/M

วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ฉัตรสุมน พงศ์กัญญา, ปช.ค.(ประชากรศาสตร์), สุธิ อยู่สถาพร, D EN D
(REGIME 1984) (HONORS), วิวัฒน์ กิตติพิชัย, วท.ค.(การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจนี้ศึกษาการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระดับการรับรู้การบริหาร ระดับการประเมินความรู้และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง (2) ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยการรับรู้การบริหาร และปัจจัยการประเมินความรู้ กับ การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง (3) ปัญหาอุปสรรคในการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ นายกเทศมนตรี และผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมที่ปฏิบัติงานในสำนักงานเทศบาลเมือง ทั่วประเทศ โดยสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของเทศบาลที่มีในแต่ละภาค ได้ขนาดตัวอย่าง 174 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วย สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สเปียร์แมนแรงค์ (Spearman Rank Correlation) ผลการศึกษา พบว่า ไม่มีปัจจัยใดที่มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของนายกเทศมนตรี และพบว่า การรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 และการประเมินความรู้ที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ส่วนปัจจัยอื่นพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ปัญหาที่พบมากที่สุดคือบุคลากรมีจำนวนน้อย รับผิดชอบงานหลายหน้าที่ ขาดความรู้ทางกฎหมาย และการศึกษานี้มีข้อเสนอแนะ 1) ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ควรผลักดันให้มีการจัดทำแผนในการเพิ่มบุคลากร ให้เหมาะสมกับปริมาณงาน แผนการดำเนินงานเรื่องตลาดสด และแผนในการจัดหาสิ่งสนับสนุนการดำเนินงานให้มีความเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน เช่น วัสดุ อุปกรณ์ ยานพาหนะ 2) กรมอนามัยควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีความรู้เกี่ยวกับแนวทางการออกคำสั่งตามมาตราต่างๆและแนวทางการใช้มาตรการลงโทษต่อผู้ฝ่าฝืนคำสั่ง

คำสำคัญ: การบังคับใช้กฎหมาย / กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด / เทศบาลเมือง

MINISTERIAL REGULATION ENFORCEMENT REGARDING TO THE CHARACTERISTIC OF THE MARKET PLACE OF B.E. 2551 IN MUNICIPALITY AREA

WILAIWAN MACHAROENSAP 5336646 PHPH/M

M.Sc.(PUBLIC HEALTH) MAJOR IN MEDICAL AND PUBLIC HEALTH LAW ADMINISTRATION

THESIS ADVISORY COMMITTEE: CHARDSUMON PRUTIPINYO, Ph.D.(DEMOGRAPHY), SUTHEE USATHAPORN, D EN D (REGIME 1984) (HONORS), WIRIN KITTIPICHAI, Ph.D. (APPLIED BEHAVIORAL SCIENCE RESEARCH)

ABSTRACT

The objectives of this research are 1) to study administrative awareness of knowledge level regarding assessment/evaluation, and the enforcement of the Ministry Education the Characteristics of the Market place, (1998), for municipalities; 2) to study the relationships between personal factors, awareness factors, and knowledge factors regarding assessment/evaluation, and the enforcement of the Ministry Education the Characteristics of the Market place, (1998), for municipalities, 3. to identify the enforcement problems the Ministerial Regulation regarding of the Ministry Education the Characteristics of the Market place, (1998), for municipalities

The population consisted of mayor, public health and environmental health directors; 82 mayors, 92 directors from municipalities across Thailand. The sample size was selected according to the ratio of municipalities from the 5 regions of Thailand. Statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Spearman rank correlation.

The results of this study indicated that: 1) mayors in municipalities believe no factor were related to Ministerial Ministry Education the Characteristics of the Market place, (1998), mayors in municipalities, 2) awareness factors, and knowledge assessment/ evaluation factors related to the Ministerial Regulation enforcement regarding of the Ministry Education the Characteristics of the Market place, (1998), and to the directors in municipalities area with a statistical significant, (p-value < .05) 3) Data showed that most problems found were when individual had many responsibilities, they lacked legal knowledge and had insufficient support personnel. Recommendations are that Municipalities should establish a plan to increase the personnels numbers accordance the amount of work ratio; setting up plan for fresh produce market, and setting up a plan for resource management of materials, instruments, vehicles, etc. in order to support the work process. Department of Health should prepare workshop directors by providing them with sufficient knowledge about orientation and punishment.

KEY WORDS: ENFORCEMENT / MINISTERIAL REGULATION ON MARKET PLACE / MUNICIPALITY DISTRICT

182 pages

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์.....	6
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	8
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	
2.1 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการบริหารและทรัพยากรการบริหาร กระบวนการบริหารและการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ.....	11
2.2 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับงานอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองและเจ้าหน้าที่ด้านอำนาจหน้าที่และความรู้.....	22
2.3 กฎหมายและการบังคับใช้ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551.....	32
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา.....	52
3.2 การสร้างเครื่องมือ และลักษณะเครื่องมือ.....	54
3.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	59

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
ส่วนที่ 1 คุณลักษณะเทศบาล.....	63
ส่วนที่ 2 คุณลักษณะส่วนบุคคล.....	63
ส่วนที่ 3 การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของนายกเทศมนตรี และผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม.....	65
ส่วนที่ 4 การรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะ ตลาด พ.ศ. 2551.....	74
ส่วนที่ 5 การประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551.....	79
ส่วนที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่าง คุณลักษณะส่วนบุคคล การรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้อง กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 การประเมิน ความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 และการ บังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของนายกเทศมนตรี ในเขตเทศบาลเมือง.....	85
ส่วนที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่าง คุณลักษณะส่วนบุคคล การรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้อง กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 การประเมิน ความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของผู้อำนวยการ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมือง.....	88
ส่วนที่ 8 ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง.....	91
บทที่ 5 อภิปรายผลการวิจัย.....	93
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	105
บทสรุปแบบสมบูรณ์ภาษาไทย.....	111

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทสรุปแบบสมบูรณภาษาอังกฤษ.....	128
บรรณานุกรม.....	147
ภาคผนวก.....	151
ประวัติผู้วิจัย.....	182

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
3.1	เจ้าหน้าที่ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง..... 53
4.1	จำนวนและร้อยละ ของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลเมือง จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล..... 64
4.2	จำนวนและร้อยละ ของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลเมือง จำแนกตามการได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ..... 66
4.3	จำนวนและร้อยละการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของนายกเทศมนตรี ในเขตเทศบาลเมือง จำแนกการบังคับใช้รายข้อ..... 68
4.4	จำนวนและร้อยละของระดับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของนายกเทศมนตรี..... 69
4.5	จำนวนและร้อยละการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลเมือง จำแนกการ บังคับใช้รายข้อ..... 71
4.6	จำนวนและร้อยละของระดับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลเมือง จำแนกตามระดับการบังคับใช้..... 74
4.7	จำนวนและร้อยละการรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วย สุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของนายกเทศมนตรี และผู้อำนวยการกองสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลเมือง จำแนกการรับรู้รายข้อ..... 76
4.8	จำนวนและร้อยละการรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่า ด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ของนายกเทศมนตรี และผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและ สิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมือง จำแนกตามระดับการรับรู้..... 79
4.9	จำนวนและร้อยละการประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วย สุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลเมือง จำแนกการประเมินความรู้รายข้อ..... 81

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
4.10	จำนวนและร้อยละการประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วย สุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลเมือง จำแนกตามระดับการประเมินความรู้.....	85
4.11	ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ของนายกเทศมนตรีในเขต เทศบาลเมือง.....	87
4.12	ความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมือง.....	89
4.13	สรุปผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับการบังคับใช้กฎกระทรวง ว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของเจ้าพนักงานตามกฎหมาย การสาธารณสุข.....	90

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ		หน้า
2.1	การควบคุมของราชการส่วนท้องถิ่นในกิจการตลาด (ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข)	30
2.2	การเปรียบเทียบปรับและการดำเนินคดี.....	46

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) มีวัตถุประสงค์ที่จะกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคเพื่อลดการอพยพเคลื่อนย้ายของคนชนบท ที่จะเข้าไปหางานทำในเมืองหลวงจึงทำให้เกิดชุมชนเมืองตามเขตภูมิภาคเพิ่มมากขึ้น ลักษณะครอบครัวจึงเปลี่ยนไปโดยมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น มีการดำเนินชีวิตที่ต้องเร่งรีบมากขึ้น แข่งขันกับเวลา แต่อย่างไรก็ดีคนไทยส่วนใหญ่ก็ยังคงมีความนิยมที่จะเลือกซื้อวัตถุดิบจากตลาดสดมาปรุงประกอบเองภายในครอบครัว นอกจากนี้เจ้าของร้านอาหารที่ขายอยู่ตามท้องถนนหรือสถานที่ต่าง ๆ รวมถึงภัตตาคารต่างก็นิยมที่จะเลือกซื้อสินค้าจากตลาดเช่นกัน

ตลาดสดเป็นแหล่งรวมของการซื้อขายอาหารหลากหลายชนิดมีทั้งอาหารสด อาหารแห้ง และอาหารปรุงสำเร็จ และมีกิจกรรมที่พบอยู่เสมอคือ การผลิต บรรจุ บรรจุ ประกอบ ตลาดสดจึงเป็นสถานที่สำคัญแห่งหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนไทย แต่ในอีกแง่มุมหนึ่งตลาดก็อาจเป็นแหล่งที่อาจก่อให้เกิดการปนเปื้อนสิ่งสกปรกไปสู่อาหารอันเนื่องจากการไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องของผู้ขายในตลาด ตลาดจึงเป็นแหล่งที่เกิดการแพร่กระจายเชื้อโรค นอกจากนี้ยังพบปัญหาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำเสีย ขยะมูลฝอย แหล่งเพาะพันธุ์สัตว์นำโรค และ เหวอราคาญ ปัญหาเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนทั้งสิ้น ข้อมูลจากสำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ (2554) พบว่าสถานการณ์โรคอาหารเป็นสื่อยังมีอุบัติการณ์ของโรคสูงโดยในปี พ.ศ. 2553 พบว่ามีการระบาดของโรคอหิวาตกโรคในหลายจังหวัด และปัจจัยที่ก่อให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคคือสภาพการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมและการสุขาภิบาลอาหารที่ไม่ดีการปฏิบัติที่ไม่ถูกสุขลักษณะของผู้ขายในตลาด จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2551 พบว่ามีตลาดสดที่มีโครงสร้างอาคารทั่วประเทศ จำนวน 1,544 แห่ง โดยมีตลาดที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานจากกรมอนามัย จำนวน 1,112 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 72.02 ดังนั้นจึงมีตลาดสดอีกร้อยละ 27.98 ที่ยังไม่ได้มาตรฐานของกรมอนามัยกระจายอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ซึ่งอาจทำให้ประชาชนที่มาใช้บริการจากตลาดสด เสี่ยงต่อการเกิดโรคจากอาหารเป็นสื่อ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา มีพื้นที่รับผิดชอบอยู่ในเขต

เมืองกระจายอยู่ทั่วประเทศ เป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนเพราะมาจากการเลือกตั้งของประชาชนย่อมเข้าใจว่าประชาชนในพื้นที่ต้องการอะไรจึงสามารถที่จะดำเนินการตอบสนอง ในสิ่งที่ประชาชนสนใจกับประชาชนได้อย่างดีเยี่ยม และผลจากการตราพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และแก้ไขเพิ่มเติมรวมทั้งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 จึงทำให้เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ซึ่งต้องดำเนินการด้านสาธารณสุขสิ่งแวดล้อมดังต่อไปนี้ 1) ส่งเสริมการศึกษา จัดให้มี/บำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ (สวนสาธารณะ) 2) ระบบการกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย 3) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์และการฆ่าสัตว์ 4) การรักษาความปลอดภัยและการอนามัย โรงมหรสพและสถานสถานอื่น ๆ 5) ปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย 6) จัดให้มีและควบคุมตลาด 7) รักษาความสะอาดของบ้านเมือง 8) การควบคุมสุสาน ฼าปนสถาน 9) การสาธารณสุข (การจัดหาน้ำอุปโภค/บริโภค) และ 10) การควบคุมดูแลกิจการที่กฎหมายอื่น ๆ กำหนดให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล (สมล ศรีสุขวัฒนา, 2542)

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์ที่สำคัญคือคุ้มครองประชาชนด้านสุขลักษณะและการอนามัยสิ่งแวดล้อม ครอบคลุมทั้งกิจกรรม การกระทำทุกอย่างและกิจการประเภทต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน ซึ่งในเรื่องตลาดสดกฎหมายสาธารณสุขได้ให้อำนาจราชการส่วนท้องถิ่นในการควบคุมกำกับตลาดสดไว้อย่างชัดเจน โดยกำหนดให้ผู้ที่ต้องการจัดตั้งตลาดจะต้องมาขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนและแม้จะได้รับอนุญาตไปแล้ว ภายหลังจะเปลี่ยนแปลง ขยาย หรือลดสถานที่ตลาดก็จะต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนจึงจะดำเนินการได้ แต่หากเป็นการจัดตั้งตลาดของกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์การของรัฐที่จัดตั้งตลาดตามอำนาจหน้าที่ไม่ต้องขออนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น แต่ก็ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของท้องถิ่นซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจกำหนดเงื่อนไขเฉพาะที่ต้องปฏิบัติเป็นหนังสือก็ได้ และเพื่อการกำกับดูแลตลาดยังได้ให้อำนาจราชการส่วนท้องถิ่นในการออกข้อกำหนดของท้องถิ่นเกี่ยวกับสุขลักษณะของตลาด การจัดสถานที่ การวางสิ่งของที่แผง การจัดหมวดหมู่อาหาร และการจัดอนามัยสิ่งแวดล้อมในตลาด รวมทั้งสุขวิทยาส่วนบุคคลของผู้ขายของในตลาด แต่ทว่านโยบายการควบคุมกำกับตลาดในแต่ละเทศบาลมักให้ความสำคัญที่แตกต่างกัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขจึงออกกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 บังคับใช้ในเขตพื้นที่ที่กำหนดในกฎกระทรวงรวมถึงเขตเทศบาล ซึ่งจะต้องปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลา 3 ปี ทั้งนี้หากผู้ใดประสงค์จะประกอบกิจการตลาดก็จะต้องมายื่นขออนุญาตที่ราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นที่ตั้งของกิจการ ซึ่งราชการส่วนท้องถิ่นก็จะดำเนินการตรวจสอบหลักเกณฑ์ซึ่งมักเกี่ยวกับสุขลักษณะของตลาด การวางระบบภายในอาคาร การจัดอนามัยสิ่งแวดล้อมบริเวณตลาดที่เอื้อให้อาหารมีความสะอาดปราศจากการปนเปื้อน สุขวิทยาส่วน

บุคคลของผู้ขายและผู้ช่วยขายในตลาดว่าเป็นไปตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงหรือไม่ และเมื่อได้รับใบอนุญาตแล้วในระยะต่อไปราชการส่วนท้องถิ่นก็ต้องควบคุมกำกับประกอบการประกอบกิจการ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในการบังคับใช้ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ผู้ที่ถือว่ามีส่วนสำคัญต่อการบังคับใช้ คือ เจ้าพนักงานท้องถิ่นและเจ้าพนักงานสาธารณสุข สำหรับในเขตเทศบาล เจ้าพนักงานท้องถิ่น หมายถึงนายกเทศมนตรี มีอำนาจในการออกใบอนุญาตและออกหนังสือรับรองการแจ้งออกคำสั่งตามมาตราต่าง ๆ ตรวจตราดูแลกิจการตามกฎหมายการสาธารณสุข แต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นให้เป็นผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ส่วนเจ้าพนักงานสาธารณสุข หมายถึง ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีอำนาจในการแจ้งเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้ออกคำสั่ง และออกคำสั่งเมื่อพบเหตุที่จะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพประชาชนโดยส่วนรวม ตรวจตราดูแลกิจการตามกฎหมายการสาธารณสุข จะเห็นว่าในพระราชบัญญัติได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานดังกล่าวในขอบเขตที่กว้างขวางมาก แต่ทว่าจากการศึกษาการบังคับใช้กฎหมายเทศบาลของ สมเดช เวชวิฐาน และอานนท์ ลาวัณยกุล (2544) พบว่าการบังคับใช้กฎหมายของเทศบาลส่วนใหญ่เป็นเรื่องการออกใบอนุญาตและการเก็บค่าธรรมเนียม รองลงมา เป็นการออกตรวจแนะนำ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิสุทธิ บุญน้อยกอ (2544) ที่ชี้ให้เห็นว่าเทศบาลได้มีการบังคับใช้กฎหมาย โดยออกเป็นเทศบัญญัติเพื่อออกใบอนุญาตและเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเพื่อเป็นรายได้ของเทศบาล นอกจากนี้งานวิจัยการบังคับใช้กฎหมายกิจการตลาดของ ศูนย์อนามัยสิ่งแวดล้อมเขต 6 ขอนแก่น (2545) พบว่าการไปตรวจสอบลักษณะในกิจการตลาดของเจ้าพนักงานเพื่อประกอบการพิจารณาอนุญาตมักมีปัญหาในการใช้ดุลพินิจ และการศึกษาของ พิริยะ จันทรมณี และคณะ (2548) เรื่องการติดตามประเมินผลการควบคุมตลาดประเภทที่ 1 พบว่า เมื่อพบข้อบกพร่องเกี่ยวกับสุขลักษณะของตลาด เจ้าพนักงานจะใช้วิธีแนะนำด้วยวาจาและหนังสือแจ้งเตือนเพื่อให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พิริยะ จันทรมณี และคณะ (2546) พบว่ามีเทศบาลส่วนน้อยที่มีการออกคำสั่งและคำสั่งที่ออกนั้นให้ปรับปรุงแก้ไขเรื่องเสียงสุกและเหตุรำคาญ สำหรับการเปรียบเทียบปรับและการดำเนินคดีทางศาลทุกเทศบาลไม่มีการดำเนินการ จากการประชุมรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้กฎหมายการสาธารณสุข ในวันที่ 14 - 18 ธันวาคม พ.ศ. 2552 จัดโดยศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข ณ ซี แอนด์ ซี รีสอร์ท ชับได้ จังหวัดนครราชสีมา ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยผู้รับผิดชอบงานกฎหมายสาธารณสุขจากศูนย์อนามัยที่ 1 - 12 และนักวิชาการจากศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข จำนวน 30 คน สรุปปัญหาเกี่ยวกับการใช้กฎหมายการสาธารณสุขได้ดังนี้

1. การพิจารณาอนุญาตให้ถูกต้องตามกฎหมายหลายฉบับ
2. การพิจารณาอนุญาต/แจ้งไม่สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนและระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายการสาธารณสุขได้ เนื่องจากมีหลายลำดับขั้นก่อนที่จะเสนอให้ผู้บริหารลงนาม
3. การแต่งตั้งคณะกรรมการเปรียบเทียบคดีในเขตต่างจังหวัดควรกำหนดตำแหน่งผู้แทนหน่วยงาน แทนการระบุตำแหน่งใด เนื่องจากมีบางครั้งที่คณะกรรมการติดภารกิจจะทำให้การเปรียบเทียบคดีล่าช้า
4. การจัดทำฐานข้อมูลการอนุญาต/การแจ้ง ยังไม่สามารถที่จะเริ่มดำเนินการได้ซึ่งการมีฐานข้อมูลจะช่วยทำให้ทราบว่า 1) มีกิจการอะไรบ้างอยู่ในพื้นที่ 2) กิจการอะไรบ้างที่ก่อให้เกิดปัญหา และ 3) ใบอนุญาตจะหมดอายุเมื่อไร

จะเห็นว่าเจ้าพนักงานตามกฎหมายการสาธารณสุขยังมีข้อจำกัดในการดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย จึงเป็นที่มาของความสนใจศึกษาเรื่องการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ในภาพรวมของประเทศเป็นอย่างไร และมีปัจจัยใดบ้างจากเจ้าพนักงานที่มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ตลอดจนทราบถึงปัญหาอุปสรรคในการบังคับใช้ โดยคาดหวังว่าจะนำผลการศึกษานี้ เสนอต่อกรมอนามัย เพื่อนำข้อมูลไปสนับสนุนการบังคับใช้กฎกระทรวงนี้ในเขตเทศบาลให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มครองสุขภาพของประชาชนได้อย่างแท้จริง

คำถามการวิจัย

1. ระดับการรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายการสาธารณสุข เป็นอย่างไร
2. ระดับการประเมินความรู้ที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายการสาธารณสุขเป็นอย่างไร
3. ระดับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายการสาธารณสุขเป็นอย่างไร
4. มีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายการสาธารณสุข
5. การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง มีปัญหาอุปสรรคอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายการสาธารณสุข

วัตถุประสงค์เฉพาะ เพื่อ

1. ศึกษาระดับการรับรู้การบริหาร ระดับการประเมินความรู้ และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายการสาธารณสุข
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยการรับรู้การบริหาร และปัจจัยการประเมินความรู้ กับ การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายการสาธารณสุข
3. ศึกษาปัญหาอุปสรรคในการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายการสาธารณสุข

สมมติฐานการวิจัย

1. คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายการสาธารณสุข
2. ระดับการรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้ตามกฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ได้แก่ 1) ทรัพยากรการบริหารของหน่วยงาน (บุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์) 2) กระบวนการบริหาร (แผนยุทธศาสตร์ แผนประจำปี แผนประจำเดือนการประเมินผลการดำเนินงาน การจัดทำโครงการที่เกี่ยวข้องกับตลาดสด 3) นโยบายเทศบาลและส่วนกลาง 4) การประสานงานภายในและภายนอกเทศบาล มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายสาธารณสุข
3. ระดับการประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายสาธารณสุข

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษานี้ศึกษากับสำนักงานเทศบาลเมืองเท่านั้น โดยเก็บข้อมูลกับเจ้าพนักงานตามกฎหมายสาธารณสุขในเขตเทศบาลเมือง จำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ เจ้าพนักงานท้องถิ่น (นายกเทศมนตรี) และเจ้าพนักงานสาธารณสุข (ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม)

นิยามศัพท์

ตลาด หมายถึง สถานที่ซึ่งปกติจัดไว้เป็นที่ชุมนุมเพื่อจำหน่ายสินค้า ประเภทสัตว์ เนื้อสัตว์ ผักผลไม้ หรืออาหารสด ประกอบหรือปรุงแล้วหรือของเสียบ่าย ซึ่งหมายรวมถึงตลาดทั้งที่มีและไม่มีโครงสร้างอาคาร

การล้างตลาดตามหลักสุขาภิบาล หมายถึง การทำความสะอาดตัวอาคาร แผงขายสินค้า พื้น ผนัง เพดาน รางระบายน้ำ ตะแกรงดักมูลฝอย บ่อดักไขมัน สถานที่รวบรวมมูลฝอยเพื่อรอการเก็บขน และห้องส้วม ซึ่งอยู่ในบริเวณตลาดให้สะอาดรวมทั้งต้องมีการฆ่าเชื้อโรคด้วยสารเคมี ที่ไม่มีผลกระทบต่อระบบบำบัดน้ำเสียของตลาด

เจ้าพนักงานตามกฎหมายการสาธารณสุข หมายถึง เจ้าพนักงานที่มีอำนาจหน้าที่ ตามที่กฎหมายการสาธารณสุขกำหนด ได้แก่ เจ้าพนักงานท้องถิ่น (นายกเทศมนตรี) เจ้าพนักงานสาธารณสุข (ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม) และผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจาก เจ้าพนักงานท้องถิ่น

ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หมายถึง ข้าราชการหรือพนักงานของเทศบาล ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำเนินการตามมาตรา 44 (1) - (5) ทุกข้อหรือข้อใดข้อหนึ่งก็ได้

ผู้ประกอบการตลาด หมายถึง เจ้าของตลาดที่ได้รับใบอนุญาตจากเทศบาล ก่อนประกอบกิจการ

คุณลักษณะส่วนบุคคล หมายถึง ลักษณะเฉพาะของบุคคลในที่นี้ ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

อายุ หมายถึง จำนวนปีเต็มนับถึงวันที่เก็บข้อมูล (โดยอายุเกิน 6 เดือน ให้นับเพิ่มอีก 1 ปี)

เพศ หมายถึง การรับรู้เพศของตนเองจำแนกเป็น เพศชาย และ เพศหญิง
ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาสูงสุดที่ได้รับ แบ่งเป็นระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ปริญญาโท และปริญญาเอก

ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง จำนวนระยะเวลาเป็นปีเต็มในการปฏิบัติงาน ในตำแหน่งเจ้าพนักงานตามกฎหมายการสาธารณสุข

กระบวนการบริหาร หมายถึง การที่ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เป็นผู้กำหนดให้เกิดระบบการติดต่อสื่อสาร มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการดำเนินงาน สุขาภิบาลตลาด

ทรัพยากรการบริหาร ประกอบด้วย คน เงิน วัสดุสิ่งของ

คน หมายถึง ผู้รับผิดชอบงานสุขาภิบาลตลาด

เงิน หมายถึง เงินที่ได้รับการจัดสรรจากเทศบาลให้ดำเนินการในงานสุขาภิบาลตลาด รวมทั้งเงินที่ได้รับการจัดสรรจากภายนอกเทศบาล

วัสดุอุปกรณ์ หมายถึง ยานพาหนะ อุปกรณ์ที่ใช้ในงานสุขาภิบาลตลาด และอื่น ๆ ที่ได้รับการจัดสรรจากเทศบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการในงานสุขาภิบาลตลาด

การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การที่เทศบาลได้มีนโยบายเกี่ยวกับการสุขาภิบาลตลาดและผู้รับผิดชอบงานสุขาภิบาลตลาดนำนโยบายไปปฏิบัติจนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด

การประสานงาน หมายถึง การประสานงานทั้งภายในและภายนอกเทศบาล

การประสานงานภายใน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานสุขาภิบาลตลาด ได้ติดต่อกับเจ้าหน้าที่อื่น ๆ สังกัดกองต่าง ๆ ของเทศบาลทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการรวมทั้งการเข้าร่วมการประชุมประจำเดือนของหน่วยงานเทศบาล

การประสานงานภายนอก หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานสุขาภิบาลตลาด ได้มีส่วนร่วมในการประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้งกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น 1) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 2) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ 3) ศูนย์อนามัย 4) หน่วยงานส่วนกลาง

การรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 หมายถึง ความรู้สึก ความเข้าใจ และความตระหนักของเจ้าพนักงานตามกฎหมายสาธารณสุขที่มีต่อการบริหารงานสุขาภิบาลตลาด

ความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 หมายถึง ความเข้าใจ และจำได้ถึงเรื่องอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายการสาธารณสุขและข้อกำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551

เทศบาลเมือง หมายถึง องค์การปกครองในรูปแบบของการปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับเมืองขนาดกลาง มีจำนวนราษฎรมากกว่า 10,000 คน และมีรายได้เพียงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้

กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 หมายถึง กฎหมายลำดับรองที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 5 และมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 โดยมีข้อกำหนดเกี่ยวกับสุขลักษณะของตลาด

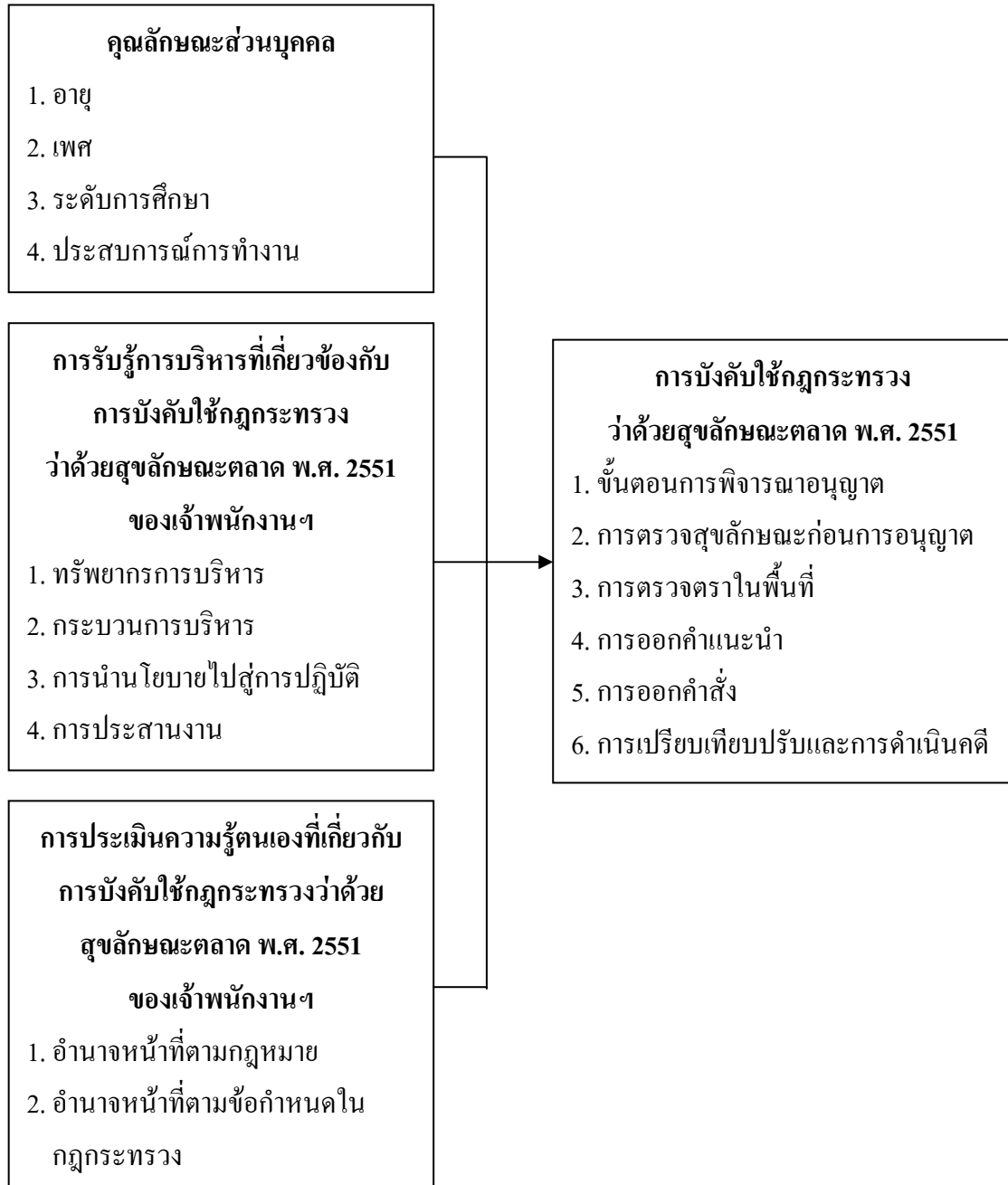
การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด หมายถึง การที่เจ้าพนักงานตามกฎหมายการสาธารณสุขดำเนินการในเรื่องขั้นตอนการพิจารณาอนุญาต การตรวจสอบสุขลักษณะตลาดก่อนการอนุญาต การตรวจตราในพื้นที่ การออกคำแนะนำ การออกคำสั่ง การเปรียบเทียบปรับและการดำเนินคดี

ประโยชน์ที่ได้รับ

เพื่อนำข้อมูลไปสนับสนุนการบังคับใช้ตามกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมืองให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาเรื่อง “การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง” ผู้วิจัยได้ค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ประกอบการวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังนี้

2.1 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการบริหารและทรัพยากรการบริหาร กระบวนการบริหาร และการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

2.1.1 หลักการบริหารและทรัพยากรบริหาร

2.1.2 กระบวนการบริหาร

2.1.3 การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

2.2 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับงานอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองและเจ้าหน้าที่ด้านอำนาจหน้าที่และความรู้

2.2.1 งานอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมือง

2.2.2 อำนาจหน้าที่ของเทศบาลในการควบคุมกำกับตลาดสด

2.2.3 อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานตามกฎหมาย

2.2.4 ความรู้ของเจ้าพนักงานตามกฎหมาย

2.3 กฎหมายและการบังคับใช้ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551

2.3.1 หลักการและสาระสำคัญตามกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551

2.3.2 การบังคับใช้ตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการบริหารและทรัพยากรการบริหาร กระบวนการบริหาร และการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

2.1.1 หลักการบริหารและทรัพยากรบริหาร

Frederick W. Taylor ได้ให้ความหมายของหลักการบริหารที่สำคัญอยู่ 4 ประการ ดังนี้
1) กำหนดมาตรฐาน วิธีทำงาน เพื่อช่วยให้งานสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ 2) การคัดเลือกคน การจัดคนให้เหมาะสมกับงาน และการอบรมให้คนสามารถทำงานได้ 3) การทำงานที่ถูกวิธีจะได้ผลผลิตมากขึ้น 4) การประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติ

David Schwartz ได้ให้ความหมายของการบริหารว่าเป็นกระบวนการที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ โดยมีการดำเนินงานร่วมกันขององค์ประกอบ 5 ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การเจ้าหน้าที่ การอำนวยการ และการควบคุม

การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลปะ ร่วมกับทรัพยากรทางการบริหารโดยอาศัยกระบวนการบริหารเพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ การที่จะทำให้งานในองค์การบรรลุวัตถุประสงค์จะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ มีองค์การที่กำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจน มีเงิน มีวัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน มีคน มีการประสานของหน่วยงานย่อยภายในองค์การ และสุดท้ายต้องมีการบริหารจัดการ (สมพงษ์ เกษมสิน, 2526)

การบริหาร หมายถึง การทำงานให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของ และวิธีปฏิบัติงานเป็นอุปกรณ์ในการดำเนินงาน (สมาน รังสิโยภักดิ์ และสุธี สุทธิสมบูรณ์, 2535)

ปัจจัยทางการบริหารที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง คือ คน เพราะเป็นผู้ใช้ทรัพยากรอื่นเพื่อให้งานในองค์การบรรลุวัตถุประสงค์ บุคลากรสาธารณสุข คือ ผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสาธารณสุขทั้งโดยตรงและโดยอ้อม และถือเป็นทรัพยากรการบริหารที่สำคัญที่สุดและการที่จะบริหารทรัพยากรกำลังคนให้เกิดความสำเร็จจะต้องดำเนินการใน 4 ประการดังนี้ (ทองหล่อเดชไทย, 2535)

1) การวางแผนกำลังคนเป็นกระบวนการตีความระหว่างวัตถุประสงค์และความต้องการของหน่วยงาน

2) การพยากรณ์กำลังคน ประกอบด้วยการประเมินความต้องการกำลังคนทั้งในด้านจำนวน ประสิทธิภาพ ความชำนาญงาน และการผสมผสานของอาชีพ การโยกย้าย การเลื่อนขั้นและการศึกษาเพิ่มเติม

3) การใช้กำลังคนโดยการพิจารณาถึงความรู้ ความสามารถ การศึกษา ความชำนาญงานและความถนัดเพื่อให้การมอบหมายงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและแต่งตั้งได้ตรงกับคุณสมบัติของบุคคล

4) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ควรพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งในด้านความรู้ ความชำนาญและความสามารถ มีการเสริมสร้างให้บุคคลที่มีทักษะสามารถพัฒนาตนเองให้เหมาะสมกับการงานอาชีพ รู้จักปรับตัวในทุกสถานการณ์

การศึกษาเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรสาธารณสุข พบว่า การที่จะทำให้การดำเนินงานด้านกฎหมายเป็นไปตามเป้าหมายและไปสู่เจตนารมณ์แห่งกฎหมายซึ่งทรัพยากรเหล่านั้นจะต้องนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารจัดการแผนงาน โครงการภายในเวลาที่กำหนดได้อย่างเหมาะสม (สมศักดิ์ ศรีมงคล, 2541)

พรทิพย์ อุ้น โกศล (2532) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าฝ่ายสุขภาพและป้องกันโรค โรงพยาบาลชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย พบว่า จำนวนบุคลากรในฝ่ายสุขภาพและป้องกันโรค มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ด้านบริหารและรวมทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ด้านบริการและด้านวิชาการ และจากการศึกษาของอรพรรณ ศรีสุขวัฒนา (2541) ถึงทรัพยากรการบริหารของเทศบาลพบว่าจำนวนบุคลากรมีไม่เพียงพอกับการปฏิบัติงาน นอกจากนี้การศึกษาของอเนก ณ นคร (2538) เรื่องประสิทธิผลการปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจนครบาล ในกรุงเทพมหานครพบว่าจำนวนบุคลากรของตำรวจนครบาล ที่ปฏิบัติงานปราบปรามอาชญากรรม ในกรุงเทพมหานครยังขาดแคลนเป็นจำนวนมาก ไม่เพียงพอกับความต้องการที่กรมตำรวจได้กำหนดอัตรากำลังไว้เป็นผลให้การปราบปรามอาชญากรรมไม่ได้ผล จากแนวคิดดังกล่าวพอสรุปได้ว่า จำนวนคนและศักยภาพของคนที่ปฏิบัติงานกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมควบคุมกำกับตลาดสดจะมีผลต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าคนน่าจะมีผลต่อการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ.2551

งบประมาณ หรือเงิน เป็นอีกหนึ่งในปัจจัยสำคัญสำหรับการบริหารงานทุกประเภท โดยที่ ปิยธิดา ตรีเดช (2532) กล่าวว่าผู้บริหารทุกคนต้องมีความรู้ มีความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารด้านการเงินเพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งในการจัดทำงบประมาณนั้น ทองหล่อ เดชไทย (2532) กล่าวว่าผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบดังต่อไปนี้

- 1) ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมกับการดำเนินงานในปัจจุบัน
- 2) ค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการขยายกิจการของหน่วยงานใน

ปัจจุบัน

3) ความต้องการในการประสานกิจกรรมของงานที่กำลังกระทำอยู่และที่จะกระทำในอนาคต

จากการศึกษาของ ประหยัด หงส์ทองคำ (2529) พบว่าอุปสรรคที่สำคัญต่อการบริหารงาน การปฏิบัติหน้าที่ของเทศบาลไม่เต็มความสามารถคืออุปสรรคด้านการเงิน เนื่องจากเทศบาลมีรายได้ไม่น้อยเกินไป และการศึกษาของ นภา วงษ์ศิลป์ (2536) พบว่าปัจจัยด้านการเงิน ได้แก่ แหล่งการเงิน ความเพียงพอ การจัดสรรล่าช้า และกฎระเบียบเรื่องเงินมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานสุขศึกษาและประชาสัมพันธ์จากแนวคิดดังกล่าวพอสรุปได้ว่าจำนวนเงินที่ใช้สำหรับเป็นค่าจ้าง ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เช่น ซื้อเครื่องมือ เครื่องใช้และยานพาหนะของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมควบคุมกำกับตลาดสด ซึ่งจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าเงินน่าจะมีผลต่อการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด

วัสดุ อุปกรณ์ อาจเรียกรวมกันว่าพัสดุ โดยทองหล่อ เดชไทย (2528) หมายถึง สิ่งจำเป็นทั้งปวงที่จัดหาไว้ในหน่วยงานเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน แบ่งเป็น 2 ประเภท 1) ครุภัณฑ์ คือ เครื่องใช้ สิ่งของที่มีอายุการใช้งานนาน มีความคงทนราคาแพงเมื่อเทียบราคาต่อหน่วย 2) วัสดุ คือ เครื่องใช้และสิ่งของสิ้นเปลืองที่มีอายุการใช้งานสั้น มีราคาถูกเมื่อเทียบราคาต่อหน่วย และจากการศึกษาของ ปิยธิดา และศักดิ์สิทธิ์ ตรีเดช (2530) พบว่าวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นทรัพยากรการบริหารที่สำคัญที่ผู้บริหารจำเป็นต้องดูแลให้มีการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด คือ ต้องจัดทำบัตรตามที่หน่วยงานที่ต้องการใช้อย่างเพียงพอทันกับความต้องการ ขณะเดียวกันมีการซื้อจัดทำพัสดุเท่าที่จำเป็นจริง ๆ เพื่อไม่ให้เป็นการระดมการเก็บบริหารพัสดุมากเกินจำเป็นและจากการศึกษาของอนก ณ นคร (2538) พบว่าจำนวนยานพาหนะ และวัสดุเครื่องมือเครื่องใช้ที่ได้รับการจัดสรรไม่เพียงพอกับปริมาณงาน จะมีผลต่อการปฏิบัติงาน จากแนวคิดดังกล่าวพอสรุปได้ว่าวัสดุอุปกรณ์เป็นสิ่งจำเป็นที่หน่วยงานจะต้องจัดหาไว้ให้เพียงพอและเหมาะสมเพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมควบคุมกำกับตลาดสด ซึ่งจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าวัสดุอุปกรณ์น่าจะมีผลต่อการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551

2.1.2 กระบวนการบริหาร

Harold Koontz กล่าวว่า กระบวนการบริหารมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ

1) การอำนวยการ และภาวะผู้นำ เป็นขั้นตอนที่เกี่ยวกับเรื่อง การบริหาร เพื่อให้ภารกิจขององค์การบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ได้แก่ การตัดสินใจ การมอบงาน การจูงใจ การจัดให้มีส่วนร่วม และการประสานงาน

2) การจัดองค์การ เป็นการจัดโครงสร้างองค์การ กำหนดขอบเขตงานและความสัมพันธ์งานต่าง ๆ กำหนดบทบาทหน้าที่และกิจกรรมรายบุคคลในองค์การเพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3) การจัดเจ้าหน้าที่ เป็นขั้นตอนที่เกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อให้บุคลากรที่มาดำรงตำแหน่งมีความรู้เหมาะสมกับตำแหน่งที่รับผิดชอบ ได้แก่ การคัดสรร การปฐมนิเทศ และการฝึกอบรม

4) การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ การพัฒนากลวิธีในการวางแผนโดยจำแนกแผนเป็นโครงการที่กำหนดงบประมาณ และแนวทางการปฏิบัติ และจะต้องปรับนโยบายให้ทันเหตุการณ์

5) การควบคุมงาน ก็เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์หรือรับทราบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องการกำหนดให้มีระบบการรายงาน การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน การวัดผลงาน

การวางแผนกลยุทธ์

แบล็ค และพอร์เตอร์ (Black & Poter, 2000) ให้ความหมายว่า การวางแผนกลยุทธ์ คือ กระบวนการของการกำหนดทิศทางและวัตถุประสงค์ขององค์กร กำหนดแผนและการนำแผนไปปฏิบัติให้เกิดผล

ขั้นตอนในการวางแผนเชิงกลยุทธ์

ขั้นตอนที่สำคัญในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ มี 5 ขั้นตอน 1) วิเคราะห์สภาพแวดล้อม โดยพิจารณาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ทั้งภายในและภายนอกองค์กร 2) จัดวางทิศทางขององค์กร โดยกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างชัดเจน 3) กำหนดกลยุทธ์ โดยพิจารณาความเหมาะสม และเป็นไปได้ในการไปปฏิบัติ 4) การดำเนินงานตามแผนที่กำหนดหรือการปฏิบัติตามกลยุทธ์ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จและเกิดความเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ 5) การติดตามผลการปฏิบัติงาน ประเมินผลกระบวนการและประเมินผลสำเร็จขององค์กร

แผนพัฒนาท้องถิ่น

แผนพัฒนาท้องถิ่นมี 2 ประเภท 1) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายความว่าถึงแผนที่กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจะสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาอำเภอ

2) แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ภายในแผนพัฒนาสามปี จะกำหนดรายละเอียด แผนงาน โครงการที่จัดทำขึ้นสำหรับแต่ละปีงบประมาณ ซึ่งมีความต่อเนื่องครอบคลุมระยะเวลาสามปี ทั้งนี้ จะต้องทบทวนแผนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำปีซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาสามปี จะมีความเชื่อมโยงกับการจัดทำงบประมาณประจำปีอย่างใกล้ชิด สำหรับแผนปฏิบัติการ มิใช่การจัดทำแผนพัฒนา แต่เป็นเอกสารที่รวบรวมแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่ดำเนินการในแต่ละปีงบประมาณ

ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

เมื่อมีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์แล้ว จะต้องนำแผนนั้นไปแปลงสู่การปฏิบัติโดยการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการจัดทำแผน

ขั้นตอนที่ 2 การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำรายละเอียดโครงการ / กิจกรรมการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 6 การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี

ขั้นตอนที่ 7 การอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

การติดตามผลการปฏิบัติงาน

การติดตามผลการปฏิบัติงาน เป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยตรวจสอบความก้าวหน้าของงานและยังเป็นเครื่องมือในการวัดผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ปฏิบัติงาน

สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์ (2548) กล่าวว่าการทำงานจะบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ต้องพิจารณาคือการบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการ มุ่งสู่เป้าหมายขององค์กรจากการทำงานร่วมกันโดยใช้บุคคลและใช้ทรัพยากรอื่น ๆ ดังนั้นผู้บริหารองค์กรจึงควรมีหน้าที่สำคัญคือจะต้องเป็นผู้จัดให้เกิดระบบติดต่อสื่อสารฝ่ายต่าง ๆ ขึ้นในองค์กร ส่งเสริมให้เกิดความพยายามร่วมกันของฝ่ายต่าง ๆ และกำหนดวัตถุประสงค์ให้ฝ่ายต่าง ๆ เข้าใจอย่างชัดเจน

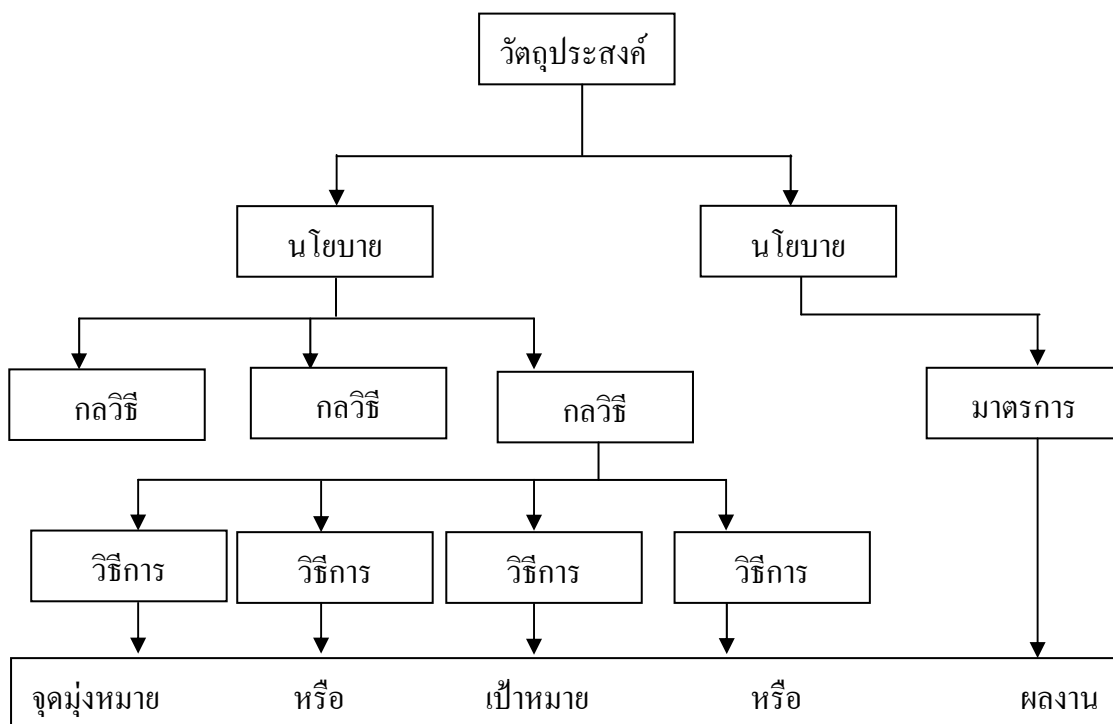
จากการศึกษาของ อูสาห์ เฟิงพารา (2536) เรื่องกระบวนการบริหารจัดการ 4 ด้านเกี่ยวกับการวางแผน การเป็นผู้นำและการประเมินผลของผู้บริหารระดับจังหวัด และอำเภอ โดยศึกษาความสามารถ ส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลและบรรยาการ ตามความรู้สึกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล รวมทั้งประสิทธิผลของหน่วยงานสาธารณสุขระดับตำบล ได้แก่ 5 งานหลัก คือ งานอนามัย แม่และเด็ก งานโภชนาการ งานส่งเสริมภูมิคุ้มกันโรค งานวางแผนครอบครัว และงานสุขภาพจิตสิ่งแวดล้อมทั้งเชิงปริมาณ คุณภาพและประสิทธิผลรวม พบว่ากระบวนการบริหารจัดการในระดับจังหวัด การจัดการองค์การ การเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของหน่วยงานสาธารณสุขระดับตำบล ในระดับอำเภอการวางแผนเท่านั้น ที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของหน่วยงานสาธารณสุขระดับอำเภอ จากแนวคิดดังกล่าวพอสรุปได้ว่า กระบวนการบริหารเป็นสิ่งสำคัญสำหรับองค์การเพื่อให้การดำเนินงานควบคุมกำกับ ตลาดสดบรรลุผล ซึ่งจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่ากระบวนการบริหารน่าจะมีผลต่อการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551

2.1.3 การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

การกำหนดนโยบายเป็นหน้าที่ของผู้บริหารทุกคนจะต้องทำให้มีขึ้น เพื่อให้เป็นขอบเขตหรือกรอบของการปฏิบัติงาน

ฟรายดริช (Carl J. Friedrich) ชี้ให้เห็นว่านโยบายเป็นแนวทางที่จะปฏิบัติ ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลภายในสภาพแวดล้อมที่มีความแตกต่าง จะมีทั้งปัญหา อุปสรรค และโอกาส จึงจำเป็นต้องมีนโยบายเพื่อให้การดำเนินงานของบุคคล กลุ่มบุคคลบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ และนโยบายขององค์การหรือหน่วยงานใดจะต้องมีองค์ประกอบสำคัญ อย่างน้อย 3 ประการ 1) เป้าหมายของสิ่งที่ต้องกระทำ ซึ่งอาจเป็นทั้งวัตถุประสงค์และผลงานที่เกิดขึ้น 2) วิธีในการดำเนินงาน เป็นสิ่งสำคัญ หากไม่มีก็ไม่สามารถทำให้นโยบายไปถึงจุดหมาย ที่ต้องการได้ 3) ปัจจัยสนับสนุนในการกำหนดนโยบาย ประกอบด้วยปัจจัยภายใน ได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และปัจจัยภายนอก ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และทางสังคม

โครงสร้างของนโยบาย

จากการวิเคราะห์แผนภูมิ จะเห็นว่า ในการกำหนดนโยบาย ต้องเริ่มจากการมีวัตถุประสงค์ เป็นข้อความที่แสดงถึงอุดมการณ์ หรือการกระทำสิ่งใด ๆ ให้เป็นไปตามความมุ่งหวัง ในวัตถุประสงค์ หนึ่ง ๆ ประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย หรือเป้าหมายเป็นจำนวนมาก และจุดมุ่งหมายและ เป้าหมาย ซึ่งก็คือผลงานสุดท้ายของวัตถุประสงค์ เมื่อได้กำหนดวัตถุประสงค์แล้วขั้นตอนต่อไปก็ต้องมีการ กำหนดนโยบาย ซึ่งเป็นแนวทางที่กำหนดขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย และขั้นตอนต่อไปต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์หรือกลวิธีซึ่งถือเป็นนโยบายรองที่มีความเฉพาะมากยิ่งขึ้น ใน นโยบายหนึ่งๆจะประกอบด้วยหลายกลวิธีผู้ปฏิบัติงานจะต้องเลือกเอากลวิธีที่ดี ที่เหมาะสมไปใช้ และกลวิธีจะสำเร็จได้ต้องอาศัยวิธีการซึ่งเป็นแนวทางเฉพาะที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อการดำเนินงาน

การนำนโยบายไปปฏิบัติ

นโยบายเป็นข้อความกว้าง ๆ ที่ไม่ระบุรายละเอียด แม้นโยบายจะเกิดจาก ผู้บริหารระดับสูงในองค์กรแต่ก็ได้จากการให้ข้อมูลจากทุกฝ่ายภายในองค์กร การเผยแพร่ นโยบาย ด้วยวาจาและอักษรจะมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดโดยโครงการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายใต้ นโยบาย แม้จะได้รับการยอมรับและสนับสนุนแล้ว แต่ยังไม่มีความหลักประกันว่าโครงการเหล่านั้นจะประสบ

ผลสำเร็จ เพราะในระหว่างนั้นอาจมีปัญหา ขึ้นได้ ดังนั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีสิ่งที่ผู้นำไปปฏิบัติ ต้องคำนึงถึงดังนี้

1. กำลังคน ที่จะร่วมปฏิบัติในโครงการย่อย มีความหมายครอบคลุมถึง ต้องการคนเพิ่มหรือไม่ จะใช้คนหรือฝึกอบรมคนอย่างไร และกรณีที่เป็นโครงการใหม่ยังไม่เคยมีมาก่อนจะจัดตั้งกำลังคน กำลังหน่วยงานเพื่อดำเนินโครงการใหม่อย่างไร ทรอพแมนและคลูไฮ กล่าวว่าการปฏิบัติตามนโยบายจะสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับทรัพยากรมนุษย์ และความสามารถในการบริหารงานของหน่วยงาน
2. แหล่งสนับสนุนที่เป็นทั้งเงินและกำลังงาน โดยโครงการจะต้องใช้เงินจำนวนเท่าไร มีวิธีการใช้เงินหรือทางเลือกในการใช้เงินอย่างไร ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานไหน ในลักษณะใด
3. ความสัมพันธ์กับสถาบัน หน่วยงานและผู้สนใจจากภายนอก การนำนโยบายไปใช้หรือการบริหารโครงการใดจะไม่ประสบความสำเร็จหากผู้บริหารนโยบายไม่มีการเชื่อมความสัมพันธ์กับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารโครงการที่เก่งจะต้องพยายามให้หน่วยงานอื่นสนับสนุนร่วมมือในนโยบายหรือโครงการที่กำหนดไว้
4. คำนึงถึงผลประโยชน์ของกลุ่มบุคคลเป้าหมายว่าได้รับการบริการจากโครงการหรือนโยบายหรือไม่ สิ่งดังกล่าวจะมีผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การวิเคราะห์งบประมาณ

เป็นการตัดสินใจจัดสรรงบประมาณให้กับโครงการใดโครงการหนึ่ง โดยเน้นความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือผลงานผู้จัดทำโครงการจะต้องประมาณการค่าใช้จ่ายทั้งหมด แต่ไม่ต้องแจกแจงรายละเอียดทั้งหมด โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์งบประมาณดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาจอาศัยวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติและข้อมูลงบประมาณ จากปีก่อน
2. จัดทำรายการ โดยตั้งสมมุติฐาน วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ และจัดลำดับความสำคัญของแต่ละรายการไว้ตามลำดับ
3. จัดทำประมาณการโครงการย่อย
4. จัดทำสรุปผลโครงการทั้งหมด พิจารณาคัดเลือกโครงการที่เป็นไปได้
5. วิเคราะห์โครงสร้างหรือรายการที่เลือกอย่างละเอียด โดยศึกษาหน้าที่แต่ละส่วนว่าจะดำเนินการไปด้วยกันอย่างไร

6. จัดการประสานงานและควบคุมการดำเนินโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

นโยบายสาธารณะ หมายถึง แนวทางปฏิบัติของรัฐบาลซึ่งกำหนดวัตถุประสงค์ที่แน่นอนเพื่อแก้ปัญหาในปัจจุบัน ป้องกันหรือหลีกเลี่ยงปัญหาในอนาคต ให้เกิดผลที่พึงปรารถนา (สัมฤทธิ์ผลสัมฤทธิ์, 2548) ในการนำนโยบายต่าง ๆ ไปปฏิบัติเจ้าหน้าที่ของรัฐในที่นี้คือราชการส่วนท้องถิ่นจะต้องยึดหลัก 2 ประการ คือ 1) หลักนิติรัฐ และ 2) หลักนิติธรรม

1. หลักนิติรัฐมีหลักสำคัญ คือ หลักการกระทำทางปกครองต้องชอบด้วยกฎหมาย จะขัดกับกฎหมายไม่ได้ และการกระทำทางปกครองใดที่ไปกระทบสิทธิของบุคคลจะต้องมีกฎหมายให้อำนาจในการกระทำของเจ้าหน้าที่ การละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรถือเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้นเจ้าหน้าที่พึงต้องระมัดระวัง

1.1 การละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ กรณีที่จะถือว่าละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ คือ เมื่อมีกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ.2551 ได้มีผลบังคับใช้และกำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ควบคุมกำกับผู้รับใบอนุญาตเกี่ยวกับการดำเนินกิจการตลาด โดยที่หมวด 2 ข้อ 19(2) ให้ผู้รับใบอนุญาต “จัดให้มีการเก็บกวาดมูลฝอยบริเวณตลาดและดูแลความสะอาดของตะแกรงคัดมูลฝอย บ่อดักไขมัน ระบบบำบัดน้ำเสียหรือน้ำทิ้งและทางระบายน้ำมิให้มีกลิ่นเหม็นเป็นประจำทุกวัน และดูแลที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอยให้ถูกสุขลักษณะเสมอ” ดังนั้นหากตลาดใดไม่มีการปฏิบัติ (เรื่องจัดให้มีการเก็บกวาดมูลฝอยบริเวณตลาด...และดูแลที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอยให้ถูกสุขลักษณะ) โดยที่ราชการส่วนท้องถิ่นไม่ได้บังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตมีการปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมาย ย่อมถือได้ว่าราชการส่วนท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดและเข้าข่ายละเลยไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่

1.2 การปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร กรณีที่จะถือว่าปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร เช่น การที่มีผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตจัดตั้งตลาดซึ่งกฎหมายการสาธารณสุข มาตรา 56 ได้บัญญัติไว้ดังนี้

“เมื่อได้รับคำขอรับใบอนุญาตหรือคำขอต่ออายุใบอนุญาต ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของคำขอ...”

“เจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องออกใบอนุญาตหรือมีหนังสือแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตพร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ขออนุญาตทราบภายใน 30 วัน...”

“ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่อาจออกใบอนุญาต หรือยังไม่อาจมีคำสั่ง ไม่อนุญาตได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคสองให้ขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกินสองครั้งครั้งละไม่เกิน สิบห้าวัน...”

ดังนั้น หากราชการส่วนท้องถิ่นใช้เวลาพิจารณาอนุญาตที่นานเกินกว่าที่กำหนดในกฎหมายคือใช้เวลาเกินกว่า 75 วัน ก็จะเข้าข่ายปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร

2. หลักนิติธรรม มีหลักสำคัญ คือ การที่เจ้าหน้าที่จะนำกฎหมายไปบังคับใช้กับประชาชนจะต้อง ให้ความเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ

2.1 การให้ความเป็นธรรม คือการให้ในสิ่งที่เขาควรจะได้ เช่น กรณีที่มีการยื่นคำขอประกอบกิจการตลาดที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ และพื้นที่ขนาดเล็ก กรณีเช่นนี้ ราชการส่วนท้องถิ่นควรที่จะพิจารณาอัตราค่าธรรมเนียมที่เหมาะสมกับขนาดพื้นที่กิจการ เพราะว่า กิจการตลาดที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ย่อมก่อให้เกิดปัญหามลพิษที่มีปริมาณมากกว่าตลาดขนาดเล็ก ดังนั้นการเก็บอัตราค่าธรรมเนียมโดยคำนึงถึงพื้นที่กิจการย่อมมีความเหมาะสมและเป็นธรรม กว่า การที่จะคิดในอัตราที่เท่ากัน

2.2 ไม่เลือกปฏิบัติ คือ การบังคับใช้กฎหมายต้องให้การปฏิบัติต่อประชาชนเหมือนกัน

การที่นโยบายจะบรรลุวัตถุประสงค์ในระดับปฏิบัติจึงต้องพิจารณาใน 2 ส่วนคือ 1) ความชัดเจนของนโยบาย 2) ความสอดคล้องของนโยบายต่อสภาพปัญหา

ความชัดเจนของนโยบาย ถือเป็นส่วนสำคัญต่อความสำเร็จของนโยบายและกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ การกำหนดวัตถุประสงค์ของนโยบายจะมีความชัดเจนจนสามารถนำไปปฏิบัติในระดับพื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายได้ตามความคาดหวังจะต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบย่อยสำคัญ 6 ประการคือ 1) มีการจัดลำดับวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน 2) มีทรัพยากรเพียงพอกับการสร้างทีมงาน 3) การกำหนดมอบหมายภาระงานให้กับหน่วยงาน 4) มีการแบ่งภาระงานระหว่างหน่วย 5) มีการกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์ตัดสินใจของหน่วยงานที่ส่งเสริมการบรรลุผลตามเป้าหมาย นโยบาย 6) เปิดโอกาสให้กลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายได้เข้าไปมีบทบาทในการประเมินผลกลุ่มเป้าหมายนโยบายและประเมินผลการปฏิบัติของหน่วยงานด้วย

ความสอดคล้องของนโยบายต่อสภาพปัญหา โดยหากรู้ว่าปัญหาที่มีอยู่นั้นคืออะไรก็จะทำให้การจัดทำนโยบายนั้นนำไปสู่การแก้ปัญหาจึงเป็นประโยชน์กับประชาชนได้อย่างแท้จริง และการที่นโยบายจะถูกนำไปปฏิบัติ สิ่งสำคัญคือเจ้าหน้าที่จะต้องรับรู้

จากการศึกษาวิจัยของจำรูญ มีขนอน และวเรช จันทศร (2532) เรื่องการบริหารจัดการเพื่อพัฒนางานสาธารณสุขมูลฐาน โดยศึกษาทั้งระดับมหภาคและจุลภาค พบว่านโยบายสาธารณสุข

มูลฐาน ในภาพรวมยังไม่ชัดเจน ไม่สอดคล้องกับปัญหา แนวทางการปฏิบัติยังคลุมเครือ เนื่องจากงานสาขารณสุขมูลฐานมีขอบเขตกว้างขวางมาก จึงมีปัญหาในการประสานทรัพยากร จากแนวคิดดังกล่าวพอสรุปได้ว่านโยบายเป็นสิ่งสำคัญโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องรับรู้นโยบาย จึงจะทำให้การดำเนินงานกิจกรรมควบคุมกำกับตลาดสดบรรลุผล ซึ่งจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่านโยบายน่าจะมีผลต่อการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ.2551

สัมฤทธิ์ ศสมศักดิ์ (2548) ได้ให้ความหมายของการประสานงาน หมายถึงการเชื่อมโยงงานของทุกคนให้เข้ากันได้และไปสู่เป้าหมายเดียวกันในที่สุด และการประสานงานเป็นหน้าที่ ๆ สำคัญที่สุดและเป็นปัจจัยกำหนดความสำเร็จของงานอื่น ๆ และมีความสำคัญต่อการรวบรวมหรือประสานให้ส่วนหรือปัจจัยต่าง ๆ ของกระบวนการทำงานมีความเกี่ยวเนื่องระหว่างกัน นอกจากนี้ยังกล่าวว่าการจัดการหนึ่ง ๆ จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบของคนที่จะมาร่วมกันทำงานให้บรรลุเป้าหมายเพราะคนเพียง 1 คน ไม่สามารถทำงานเองได้ทั้งหมด แต่การที่คนตั้งแต่ 2 คนจะมาร่วมกันทำงาน ก็เป็นสิ่งที่ยากดังนั้นองค์การจึงควรที่จะสร้างระบบการร่วมแรงร่วมใจขึ้นมา โดยฝ่ายบริหารจะต้องพยายามสร้างความสมดุลระหว่างการหาเหตุผลเหตุจูงใจและความเต็มใจที่จะทำงานของคนงาน ซึ่งสิ่งดังกล่าวจะเป็นได้ก็ขึ้นอยู่กับองค์การได้สร้างระบบสื่อสารที่ดีและทั่วถึงขึ้นมาและถ้าหากองค์การใดสามารถสร้างระบบการติดต่อสื่อสารได้อย่างแพร่หลายและทั่วถึงองค์การก็难怪จะทำให้การดำเนินงานขององค์การประสบความสำเร็จได้ สำหรับองค์การที่เป็นทางการมีลักษณะการทำงานของบุคคลหลาย ๆ บุคคลที่ถูกนำมารวมประสานกัน จึงต้องมีการติดต่อพูดคุยกันรู้เรื่องจนรู้ว่าจะทำอะไรเพื่อเป้าหมายอะไร ใครมีหน้าที่และความรับผิดชอบอะไรบ้าง พบว่าในขณะที่มีการทำงาน ในองค์การที่เป็นทางการมักจะมีระบบความสัมพันธ์แบบไม่ทางการขึ้นมาด้วยดังนั้น นักบริหารจึงควรดูแลระบบการติดต่อภายในองค์การให้เกิดการประสานกัน

การประสานงานมีสิ่งที่จะต้องพิจารณา 2 ประการ คือ (สมฤดี โสมเกตรินทร์, 2550)

1. การประสานงานระหว่างหน่วยงาน เน้นถึงความร่วมมือของหน่วยงานในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันและการประสานงานระหว่างหน่วยงานมีรากฐานมาจากปัจจัยสำคัญ 4 ประการ คือ 1) ระดับการพึ่งพิงระหว่างองค์การมีหรือไม่ มากน้อยเพียงใด 2) ระดับความตระหนักถึงปัญหาของหน่วยงาน 3) การกำหนดมาตรฐานเพื่อเป็นแนวทางดำเนินกิจกรรมของหน่วยงาน 4) จำนวนของหน่วยงาน

2. การสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ พบว่าถ้ามีความสัมพันธ์เชิงเกื้อหนุนจากหน่วยงานระดับเหนือที่มีต่อระดับล่างจะนำไปสู่ความราบรื่นในการปฏิบัติ หน่วยงานระดับล่างมักคาดหวัง ความช่วยเหลือในเชิงวิชาการและการฝึกอบรมความรู้ จากแนวคิดดังกล่าวพอสรุปได้ว่าการประสานงาน มีความสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมควบคุมกำกับตลาดสด ซึ่งจะทำให้บุคคล

หน่วยงาน มีความเกี่ยวเนื่องระหว่างกันไปในทิศทางเดียวกันและงานบรรลุผลในที่สุด ซึ่งจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า การประสานงานน่าจะมีผลต่อการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด

2.2 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการงานอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองและเจ้าหน้าที่ด้านอำนาจหน้าที่และความรู้

MacMahon และ Pugh กล่าวว่า การระบาด หมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับการกระจายของโรค และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระจายของโรคในมนุษย์

วงจรการเกิดโรคติดต่อ มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ เชื้อโรค สิ่งแวดล้อมที่เป็นแหล่งโรค วิธีการแพร่หรือถ่ายทอดเชื้อโรค

การสุขาภิบาล หมายถึง การระวังรักษาเพื่อความสุข หรือการทำให้ปราศจากโรค (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542)

การสุขาภิบาลอาหาร หมายถึง การกระทำเพื่อให้อาหารและสิ่งแวดล้อมในการผลิตอาหารและจัดหาอาหารมีความสะอาดถูกสุขลักษณะมีมาตรฐานและคุณภาพตามที่ต้องการได้อาหารที่ปลอดภัย (สุมนทนา วัฒนสินธุ์, 2547)

หลักเกณฑ์ที่ต้องคำนึงถึงในการจัดสุขาภิบาลอาหารมีดังนี้คือ (พัฒนา มูลพฤษย์, 2539)

1. สถานที่ตั้งของสถานที่ประกอบหรือผลิตอาหาร จะต้องเลือกบริเวณที่ไม่ทำให้สิ่งแวดล้อมของสถานที่ตั้งได้รับการปนเปื้อนจากสิ่งสกปรก มีพื้นที่ในการผลิตอย่างเพียงพอ
2. อาคารที่ใช้ประกอบอาหารต้องมีความมั่นคง แข็งแรง และสามารถดูแลบำรุงรักษาได้ง่าย มีการระบายอากาศเหมาะสม จัดแสงสว่างที่เหมาะสม
3. การดำเนินการประกอบอาหารที่ปลอดภัยจากเชื้อโรคหรือสารพิษ โดยการเตรียมอาหาร การผลิตอาหาร และการบรรจุอาหารจะต้องปฏิบัติให้เกิดการปลอดภัยโดยมีการปฏิบัติเกี่ยวกับ 1) การเก็บวัตถุดิบ 2) การจัดหาน้ำที่มีคุณภาพดีเพื่อใช้ประกอบอาหาร หรือล้างภาชนะอุปกรณ์ 3) การดำเนินการป้องกันการปนเปื้อนอาหารในทุกขั้นตอนของการประกอบอาหาร ซึ่งเกี่ยวข้องกับ อุปกรณ์สัมผัสอาหาร บุคลากรผู้สัมผัสอาหาร และแมลงและสัตว์นำโรค 4) การเก็บรักษาอาหารหรือการบรรจุผลิตภัณฑ์อาหาร

4. การจัดการความสะอาดและการสุขาภิบาลทั่วไปในสถานที่ที่ใช้ประกอบอาหาร สิ่งที่จะต้องทำคือ การบำรุงรักษาความสะอาดภาชนะสัมผัสอาหาร การบำบัดและกำจัดของเสียที่เกิดจากการประกอบอาหาร ไม่ให้เกิดการปนเปื้อนในอาหาร

5. สุขวิทยาส่วนบุคคลที่ดีของผู้เตรียม/ปรุงอาหาร ผู้เสิร์ฟอาหาร และผู้ล้างภาชนะ ซึ่งครอบคลุมถึง จะต้องมีความสะอาด มีพฤติกรรมที่สะอาด รวมทั้งเป็นผู้มีสุขภาพอนามัยดีด้วย

2.2.1 งานอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมือง

ตามที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการกำหนดส่วนราชการของเทศบาล พ.ศ.2542 ทำให้ลักษณะงานอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลถูกกำหนดไว้ดังนี้

งานควบคุมด้านสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อม

งานสุขาภิบาลอาหารและโภชนาการ

งานควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

งานป้องกันควบคุมแก้ไขเหตุรำคาญและมลภาวะ

งานสุขาภิบาลโรงงาน

งานอาชีพอนามัย

งานฌาปนกิจ

งานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

การดำเนินงานสุขาภิบาลอาหารมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในเขตเทศบาลได้บริโภคอาหารที่สะอาด ปลอดภัย ปราศจากเชื้อโรคที่เป็นอันตราย สารพิษ และสิ่งปลอมปน โดยจัดให้มีการยกระดับ การสุขาภิบาลอาหารของสถานที่ปรุง ประกอบ จำหน่ายอาหาร ให้ได้มาตรฐานทางด้านวิชาการ โดยกระบวนการให้ความรู้โดยเจ้าหน้าที่เทศบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการปฏิบัติ ผู้ประชาชนผู้บริโภค และเจ้าของร้านค้าอาหาร เพื่อที่จะให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การบริโภคของประชาชน และเจ้าของร้านค้าอาหาร ให้รู้จักทำอาหารและรู้จักเลือกซื้ออาหารที่สะอาด โดยแบ่งประเภทของงานสุขาภิบาลอาหารเป็น 1) ร้านอาหาร 2) แผงลอย 3) โรงอาหารในโรงเรียน 4) โรงครัวในโรงพยาบาล 5) ตลาดสด

ตลาดสด

ตลาด คนทั่ว ๆ ไป คงนึกภาพออกว่าเป็นสถานที่ ๆ มีคนมารวมกันอยู่มากมายในตอนเช้าเพื่อมาจับจ่ายซื้อของโดยเฉพาะอาหารประเภทเนื้อ ผัก ผลไม้และอาหารที่นำเสิร์ฟง่าย และทำไม้อาหารในตลาด จึงมีความสกปรก สาเหตุส่วนหนึ่งมาจาก 1) อาหารเหล่านั้นสกปรก

ก่อนที่จะมาถึงตลาดซึ่งอาจมาจากแหล่งที่ผลิตอาหารหรือกระบวนการจัดเก็บ/ขนส่งที่สกปรก 2) อาหารสกปรกในตลาด ซึ่งความสกปรกลักษณะนี้จะมาจากการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมในตลาด ที่ไม่ถูกสุขลักษณะ 3) อาหารสกปรกเนื่องจากการสัมผัสโดยตรงของผู้ซื้อและผู้ขายในตลาด ดังนั้นหากอาหารสกปรกก็อาจทำให้อาหารในตลาดมีเชื้อโรคที่เป็นอันตราย สารพิษ และสิ่งปลอมปน และกระจายไปสู่ผู้บริโภคในที่สุด

สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย (2553) ได้จัดทำมาตรฐานตลาดสดน่าซื้อ ดังนี้

มาตรฐานตลาดสดน่าซื้อ กำหนดไว้ 3 ด้าน คือ 1) ด้านสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม 2) ด้านความปลอดภัยของอาหาร 3) ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค โดยตลาดใดจะได้ป้ายมาตรฐานตลาดสดน่าซื้อจะต้องผ่านเกณฑ์ทั้ง 3 ด้าน

มาตรฐานด้านสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม

- 1) ภายใต้อาคารตลาดมีการระบายอากาศอย่างเพียงพอ ไม่ร้อน อบอ้าวหรือ อับทึบ
- 2) มีการจัดการดูแลและควบคุมบริเวณทางเดิน ถนน ที่ตั้งรองรับมูลฝอยสาธารณะและที่ตั้งที่รวบรวมมูลฝอยให้สะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอ
- 3) ตลาดและบริเวณโดยรอบไม่มีน้ำขังและแฉะ
- 4) รางระบายน้ำเสียภายในตลาดเป็นชนิดรางเปิด สำหรับ รางระบายน้ำรอบตลาดมีฝาปิดและที่เปิดทำความสะอาดได้และสามารถระบายน้ำได้ ไม่มีน้ำขัง ไม่อุดตัน
- 5) ภายในห้องส้วมไม่มีกลิ่นเหม็น มีการระบายอากาศดี
- 6) ระบบเก็บกักอุจจาระถูกสุขลักษณะ ไม่ชำรุด
- 7) มีการทำความสะอาดตลาดเป็นประจำทุกวัน
- 8) มีน้ำใช้ที่สะอาดไว้บริการอย่างเพียงพอ
- 9) ห้องส้วมแยกเพศชาย – หญิง ออกจากกันเป็นสัดส่วน
- 10) มีการจัดวางสินค้า สิ่งของ วัสดุอุปกรณ์ เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่ให้เกะกะ รกรุงรังและไม่กีดขวางทางเดิน
- 11) สินค้าประเภทอาหารและเครื่องใช้ที่เกี่ยวข้องกับอาหาร จะต้องวางสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 60 เซนติเมตร
- 12) ให้มีการล้างตลาดตามหลักสุขาภิบาลอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

- 13) มีที่รองรับมูลฝอยสาธารณะที่ถูกหลักสุขาภิบาลอย่างเพียงพอและทำความสะอาดอยู่เสมอ
- 14) มีการคัดมูลฝอยและบ่อดักไขมันก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะหรือ ออกสู่สิ่งแวดล้อม
- 15) โครงสร้างอาคารตลาดมีความมั่นคงแข็งแรง ไม่ชำรุดพื้นตลาดทำด้วยวัสดุถาวรแข็งแรงไม่ลื่นทำความสะอาดง่าย
- 16) มีการจัดการควบคุมป้องกันสัตว์และแมลงพาหะนำโรคไม่ให้รบกวนและ ก่อความรำคาญ
- 17) มีผู้ดูแลรับผิดชอบในการรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความปลอดภัยของตลาด
- 18) แผงขายสินค้ามีความเข้มของแสงสว่างไม่น้อยกว่า 200 ลักซ์
- 19) แผงขายสินค้าทำด้วยวัสดุถาวร เรียบ ทำความสะอาดง่ายและสูงจากพื้น ไม่น้อยกว่า 60 เซนติเมตรและไม่เป็นแหล่งอาศัยของสัตว์พาหะนำโรค
- 20) จัดให้มีหมายเลขแผง ชื่อที่อยู่ผู้ขายของติดตั้งประจำแผงและมองเห็นชัดเจน
- 21) ที่รองรับมูลฝอยประจำแผงที่ถูกหลักสุขาภิบาลและทำความสะอาดอยู่เสมอ
- 22) ที่รวบรวมมูลฝอยที่ถูกหลักสุขาภิบาลอย่างเพียงพอและทำความสะอาด อยู่เสมอ
- 23) จัดให้มีที่เก็บสำรองน้ำหรือมีบริการนำสำรองไว้ให้เพียงพอต่อการใช้ในแต่ละวัน
- 24) ห้องส้วมชาย – หญิง ที่ปัสสาวะชาย อ่างล้างมือพร้อมสบู่ ต้องสะอาดใช้การได้ มีจำนวนเพียงพอและตั้งอยู่ในที่เหมาะสม
- 25) มีผู้ทำความสะอาดห้องส้วมอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง
- 26) บริเวณห้องส้วมมีที่รองรับมูลฝอยทำด้วยวัสดุ แข็งแรงไม่รั่วซึมและมีฝาปิด
- 27) มีการป้องกัน ควบคุมสัตว์และแมลงพาหะนำโรคอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง
- 28) มีสัตว์และแมลงพาหะนำโรคไม่เกินเกณฑ์มาตรฐาน

29) มีการจัดการจำหน่ายสินค้าแต่ละประเภทเป็นหมวดหมู่ ไม่ปะปนกัน

30) มีชนิดและเครื่องดับเพลิงที่เหมาะสมใช้การได้ติดตั้ง ในบริเวณที่เห็นง่ายและสะดวกต่อการนำมาใช้งาน

31) จัดให้มีการบำรุงรักษาโครงสร้างต่าง ๆ ภายในตลาด ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อย่างปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ

32) มีการอำนวยความสะดวกด้านระบบการจราจร

33) ผู้ขายของและผู้ช่วยขายของต้องแต่งกายเรียบร้อยมีสุข วิทยาส่วนบุคคลที่ดี

34) ผู้ขายของและผู้ช่วยขายของต้องปฏิบัติให้ถูกสุขลักษณะ ในการใช้กรรมวิธีการปรุง ประกอบและจำหน่ายอาหาร

35) จัดให้มีผู้แสดงความคิดเห็นจากประชาชน

36) ทางเดินภายในอาคารตลาดมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2 เมตร

37) มีการแยกประเภทมูลฝอยเป็นมูลฝอยสดและมูลฝอย ทั่วไป

38) มีกลุ่ม/ชมรมผู้ประกอบการตลาด ผู้ขายของ ผู้ช่วยขาย ของ ผู้บริโภคหรืออื่นๆ เช่น กิจกรรมการออกกำลังกาย

39) จัดให้มีการอบรมผู้ขายของในตลาดด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย

40) น้ำเสียที่ผ่านออกจากระบบจะต้องได้มาตรฐาน (สำหรับ ที่มีขนาดพื้นที่ตั้งแต่ 2500 ตารางเมตรขึ้นไป

มาตรฐานด้านความปลอดภัยของอาหาร

1) ตรวจไม่พบสารฟอร์มาลิน (น้ำยาดองศพ)

2) ตรวจไม่พบสารกันรา (ซาลิซิลิก)

3) ตรวจไม่พบสารบอแรกซ์

4) ตรวจไม่พบสารฟอกขาว

5) ตรวจไม่พบสารยาฆ่าแมลง

6) ตรวจไม่พบสารเร่งเนื้อแดงในเนื้อหมู

มาตรฐานด้านการคุ้มครองผู้บริโภค

- 1) จัดให้มีสถานที่จัดบอร์ดให้ความรู้แก่ผู้บริโภคในเรื่องที่เกี่ยวกับอาหารปลอดภัย โภชนาการและสุขลักษณะของตลาด
- 2) จัดให้มีจุดทดสอบสารปนเปื้อนที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ 5 ชนิด (ฟอร์มาลีน สารกันรา สารบอแรกซ์ สารฟอกขาว ยาฆ่าแมลง) และมีเจ้าหน้าที่ผ่านการอบรมประจำจุดทดสอบหรือจัดให้มีการตรวจสอบสารปนเปื้อนที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพทั้ง 5 ชนิดอย่างต่อเนื่องเป็นประจำจากหน่วยงานราชการหรือภาคเอกชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน
- 3) จัดให้มีเครื่องชั่งกลางที่ได้มาตรฐานไว้บริการผู้บริโภคในตลาดอย่างน้อย 1 จุด และติดป้ายบอกไว้ชัดเจน

2.2.2 อำนาจหน้าที่ของเทศบาลในการควบคุมกำกับตลาดสด

ตลาด หมายถึง สถานที่ซึ่งปกติจัดไว้ให้ผู้ค้าใช้เป็นที่พักผ่อนเพื่อจำหน่ายสินค้าประเภทสัตว์ เนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ หรืออาหารอันมีสภาพเป็นของสดประกอบหรือปรุงแล้วหรือของเสีง่าย ทั้งนี้ไม่ว่าจะ มีการจำหน่ายสินค้าประเภทอื่นด้วยหรือไม่ก็ตามและหมายความรวมถึงบริเวณซึ่งจัดไว้สำหรับผู้ค้าใช้เป็นที่พักผ่อนเพื่อจำหน่ายสินค้าประเภทดังกล่าวเป็นประจำหรือเป็นครั้งคราว หรือตามวันที่กำหนด ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข พ.ศ.2535 (2552) ดังนั้นตลาดใด ๆ ที่มีลักษณะเป็นไปตามนิยาม แม้จะมีโครงสร้างหรือไม่ ก็จัดเป็นตลาดทั้งสิ้น

การควบคุมกำกับกิจการตลาด

มาตรา 34 กฎหมายได้บัญญัติไว้ดังนี้ “ห้ามมิให้ผู้ใดจัดตั้งตลาด เว้นแต่จะ ได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา 56”

“การเปลี่ยนแปลงขยายหรือลดสถานที่หรือบริเวณที่ใช้เป็นตลาด...จะกระทำได้อต่อเมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา 56”

“ความในมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่กระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์การของรัฐที่จัดตั้งตลาดตามอำนาจหน้าที่...”

แม้กฎหมายจะมีได้กำหนดเรื่องการอนุญาตไว้ครอบคลุมในตลาดทุกประเภท แต่เพียงเฉพาะตลาดเอกชนเท่านั้น แต่ในการดำเนินกิจการกฎหมายก็ยังให้อำนาจราชการส่วนท้องถิ่นในการควบคุมกิจการตลาดเอกชน กระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์การของรัฐที่จัดตั้งตลาดตามอำนาจหน้าที่

เพื่อการกำกับดูแลกิจการตลาดรวมถึงการขายของบริเวณตลาด กฎหมายให้อำนาจราชการส่วนท้องถิ่นออกข้อกำหนดของท้องถิ่นมาตรา 35 และ 37 ซึ่งบัญญัติไว้ดังต่อไปนี้

“(1) ที่ตั้ง เนื้อที่ แผนผัง และหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสิ่งปลูกสร้างและสัญลักษณ์” ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่บริเวณขายสินค้า อาคาร โครงสร้าง ที่พักขยะมูลฝอย ที่จอดรถ ห้องส้วม และที่ตั้งที่เหมาะสม

“(2) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดสถานที่ การวางสิ่งของ และการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการตลาด” ซึ่งจะรวมถึงเรื่อง การจัดหมวดหมู่และประเภทของอาหารด้วย

“(3) การกำหนดเวลาเปิดปิดตลาด” มีจุดประสงค์ เพื่อให้มีเวลาทำความสะอาดตลาด

“(4) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการเพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตให้จัดจ้ดตลาดปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลรักษาความสะอาดเรียบร้อยภายในตลาด ให้ถูกต้องตามสัญลักษณ์ และการอนามัยการจัดให้มีที่รวบรวมหรือกำจัดสิ่งปฏิกูลมูลฝอย การระบายน้ำทิ้ง การระบายอากาศ การจัดให้มีการป้องกันมิให้เกิด เหตุรำคาญและการป้องกันการระบาดของโรคติดต่อ”

“(5) เพื่อประโยชน์ในการกำกับการดูแลการขายของในตลาด... เพื่อให้ผู้ขายและผู้ช่วยขายของในตลาดปฏิบัติให้ถูกต้องเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดบริเวณที่ขายของ สัญลักษณ์ส่วนบุคคล รวมทั้งสัญลักษณ์ในการใช้กรรมวิธีการจำหน่าย ประกอบ บรรจุ เก็บ หรือสะสมอาหารและการรักษาความสะอาดอุปกรณ์น้ำใช้และของใช้ต่าง ๆ”

บทลงโทษตามกฎหมาย

ผู้ที่ประกอบกิจการตลาดโดยไม่มีใบอนุญาตมีความผิดตามมาตรา 71 บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา...มาตรา 34 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำ ทั้งปรับ”

ผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งตลาดไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงมีความผิดตามมาตรา 68 บัญญัติไว้ดังนี้ “ผู้ใดฝ่าฝืนกฎกระทรวงซึ่งออกตามมาตรา 6 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท”

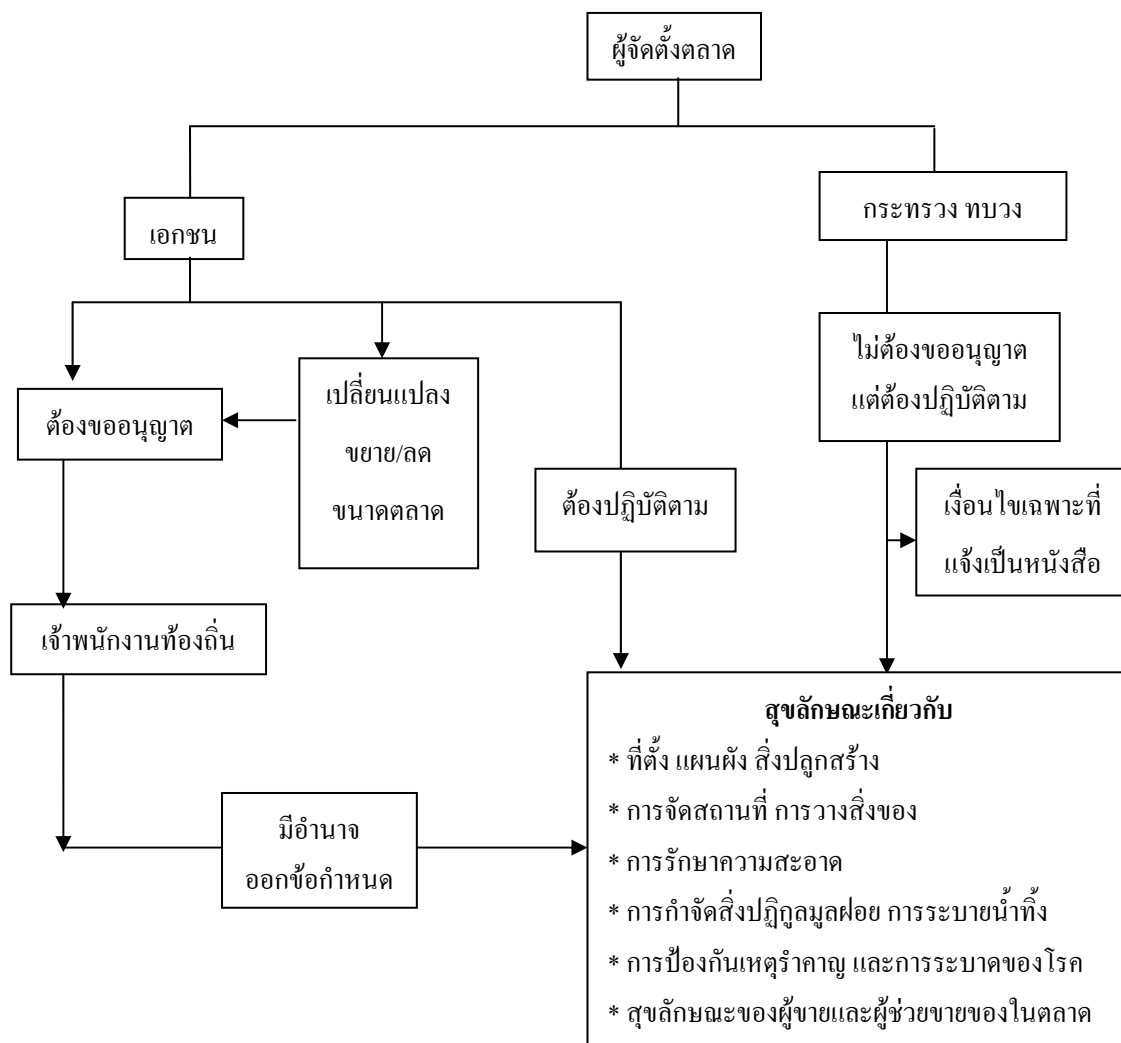
ผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งตลาดไม่ปฏิบัติเรื่องที่ตั้ง เนื้อที่ แผนผัง และหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ สิ่งปลูกสร้างและสัญลักษณ์ และการดูแลรักษาความสะอาดเรียบร้อยภายในตลาด...มีความผิดตามมาตรา 73 วรรคแรกบัญญัติไว้ดังนี้ “ผู้ใดฝ่าฝืนข้อกำหนดของท้องถิ่นซึ่งออกตามความในมาตรา...มาตรา 35 (1) หรือ (4) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

ผู้ขายและผู้ช่วยขายของไม่ปฏิบัติในเรื่องการรักษาความสะอาด บริเวณที่ขายของ สุขลักษณะส่วนบุคคล สุขลักษณะในการใช้กรรมวิธีการจำหน่าย ทำ ประกอบปรุง เก็บ หรือสะสมอาหารหรือสินค้าอื่น รวมทั้งการรักษาความสะอาดของภาชนะ น้ำใช้และของใช้ต่าง ๆ มีความผิดตามมาตรา 78 บัญญัติไว้ดังนี้ “ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 36...ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท”

ผู้ใดฝ่าฝืน พระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ข้อกำหนดของท้องถิ่นหรือเงื่อนไขที่ระบุไว้ในใบอนุญาต เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตภายในเวลาที่สมควร แต่ไม่เกิน 15 วัน สำหรับการฝ่าฝืนกฎกระทรวงนั้นกฎหมายกำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถลงโทษได้ใน 2 กรณี คือ 1) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือ 2) พักใช้ใบอนุญาต โดยอาจพิจารณาความผิดว่ามีระดับความรุนแรงมากน้อยเพียงใด

การสั่งเพิกถอนใบอนุญาต สามารถกระทำได้ใน 3 กรณี ดังนี้

1. ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตั้งแต่สองครั้งขึ้นไปและมีเหตุที่จะต้องถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตอีก
2. ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้
3. ไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ข้อกำหนดของท้องถิ่น หรือเงื่อนไขที่ระบุไว้ในใบอนุญาตและการไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องนั้นก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชนหรือมีผลกระทบต่อสถานะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน

แผนภูมิที่ 2.1 แสดงการควบคุมของราชการส่วนท้องถิ่นในกิจการตลาด (ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข, 2552)

2.2.3 อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานตามกฎหมาย ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข (2547)

เจ้าพนักงานที่มีอำนาจในการควบคุมดูแลกิจการตลาดตามกฎหมายการสาธารณสุข มี 3 กลุ่ม

1. เจ้าพนักงานท้องถิ่น

เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- 1) เสนอร่างข้อกำหนดของท้องถิ่น เกี่ยวกับเรื่องการพิจารณาอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต ลักษณะในการประกอบกิจการตลาดสำหรับผู้รับใบอนุญาตและผู้ขายของในตลาด

2) พิจารณาอนุญาต

3) ออกคำสั่งตามมาตรา 45 มาตรา 59 มาตรา 60 ให้ผู้รับใบอนุญาตที่ปฏิบัติ ไม่ถูกต้องตามข้อกำหนดของท้องถิ่น กฎกระทรวง หรือเงื่อนไขในใบอนุญาต

4) เปรียบเทียบคดี ในคดีความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว เช่น การฝ่าฝืนกฎกระทรวง (โทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท) หรือโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

5) แต่งตั้งให้ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น (ตามมาตรา 44 วรรค 2)

ในเทศบาลแม้ว่ากฎหมายการสาธารณสุขจะให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นในการควบคุมกำกับตลาด แต่ก็พบว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นเป็นนักการเมืองที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน กฎหมายเลือกตั้งไม่ได้กำหนดคุณสมบัติเฉพาะว่าต้องเป็นผู้มีความรู้ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมหรือสาธารณสุขเท่านั้นซึ่งจะสามารถวินิจฉัยปัญหาหรือกำหนดมาตรการด้านสาธารณสุขได้เอง ดังนั้นหน้าที่ในการดำเนินการ เช่น วินิจฉัยปัญหา ออกคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไข จึงต้องอาศัยเจ้าพนักงานสาธารณสุข ซึ่งกฎหมายกำหนดให้เป็นที่ยปรึกษา แนะนำ ให้ข้อเสนอแนะต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นเพื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะได้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เจ้าพนักงานสาธารณสุข

เจ้าพนักงานสาธารณสุข หมายถึงเจ้าพนักงานที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ให้ปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งเจ้าพนักงานสาธารณสุขที่ถูกแต่งตั้งนั้นมีเป็นจำนวนมากกระจายอยู่ทั่วประเทศ สังกัดทั้งในส่วนกลางของกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ หน่วยงานระดับกรม ในส่วนกลาง สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลทั่วไป/ชุมชน สถานีอนามัย และสังกัดราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งเจ้าพนักงานสาธารณสุขจะต้องดำเนินการตามกฎหมายในการควบคุมกำกับกิจการตลาดดังนี้

1) ตรวจตราแนะนำ

2) แจ้งเจ้าพนักงานท้องถิ่น เพื่อดำเนินการออกคำสั่ง กรณีที่พบว่าการฝ่าฝืนบทบัญญัติ กฎกระทรวง หรือข้อกำหนดของท้องถิ่น

3) ออกคำสั่ง ตามมาตรา 46 วรรค 2 กรณีที่พบว่าการปฏิบัติไม่ถูกต้องและมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสถานะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน แล้วแจ้งเจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบ

3. ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น จะมีอำนาจในการตรวจตราแนะนำ กรณีที่ออกตรวจแล้วพบว่าการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง ต้องเสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งต่อไป

2.2.4 ความรู้ของเจ้าพนักงานตามกฎหมาย

ความหมายของความรู้

Good (1973) ได้ให้ความหมายของความรู้ หมายถึง ข้อเท็จจริง ความจริง กฎเกณฑ์ และข้อมูลต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้รับและรวบรวมสะสมไว้จากมวลประสบการณ์ต่าง ๆ

ชาวล แพรัตกุล อ่างในผาณิต อาริวงส์ (2542) ได้ให้ความหมายของความรู้ หมายถึง การแสดงออกของสมรรถภาพสมองด้านความจำโดยใช้วิธีระลึกออกมาเป็นหลัก

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520) ได้ให้ความหมายของความรู้ หมายถึง พฤติกรรมขั้นต้นซึ่งผู้เรียนเพียงแต่จำได้ อาจจะโดยการนึกได้หรือโดยการมองเห็นหรือได้ยิน จำได้ ความรู้ในขั้นนี้ได้แก่ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง และวิธีการแก้ปัญหาจากความหมายดังกล่าวข้างต้นจึงสรุปว่า ความรู้หมายถึงความสามารถในการจำได้ถึงข้อเท็จจริง ความจริง กฎเกณฑ์ต่าง ๆ วิธีการแก้ปัญหา จากการได้ยิน มองเห็น หรือการมีประสบการณ์

จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของความรู้ว่าเป็นความสามารถในการจำได้ และเข้าใจในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 ที่เกี่ยวข้องกับตลาดรวมถึงกฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ.2551 โดยวัดความรู้จากการประเมินตนเอง

2.3 กฎหมายและการบังคับใช้ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551

2.3.1 หลักการและสาระสำคัญตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551

ตลาดอาจเป็นแหล่งที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนสิ่งสกปรกไปสู่อาหารอันเนื่องจากการ ไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องของผู้ขายของในตลาดและแทบทุกครั้งที่มีการแพร่กระจายเชื้อโรค อันเนื่องมาจากอาหารเป็นสื่อพบว่าตลาดมักเป็นสถานที่แห่งแรกที่เกิดการแพร่กระจายเชื้อ นอกจากนี้ปัญหาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มักพบอยู่เสมอ ได้แก่ น้ำเสีย ขยะมูลฝอย แหล่งเพาะพันธุ์สัตว์ นำโรค และเหตุรำคาญ ปัญหาเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนได้ทั้งสิ้น ตามที่รัฐบาลมีนโยบาย ในการดำเนินงานอาหารปลอดภัย โดยในส่วนของกระทรวงสาธารณสุขได้รับมอบหมายให้ดูแลในด้านความปลอดภัยของอาหารที่ผลิต นำเข้าและบริโภคภายในประเทศให้ได้มาตรฐานทัดเทียมสากล ซึ่งตลาดสดนับเป็นสถานที่ ๆ ประชาชนทุกกลุ่มอาชีพได้นิยมมาใช้บริการแต่สิ่งที่น่าห่วงคือตลาดส่วนใหญ่ ไม่สามารถยกระดับคุณภาพได้ตามมาตรฐานแม้ว่ากฎหมายจัด

ตั้งแต่ละท้องถิ่นจะกำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจจัดให้มีและควบคุมตลาดในพื้นที่ได้นอกจากนี้ในบทบัญญัติตามกฎหมายการสาธารณสุขกำหนดไว้อย่างชัดเจนให้ผู้ประกอบกิจการตลาดจะต้องมาขึ้นขออนุญาตต่อราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อการควบคุมกำกับตลาด ในมาตรา 35 และมาตรา 37 ยังให้อำนาจราชการส่วนท้องถิ่นออกข้อกำหนดของท้องถิ่นเกี่ยวกับสุขลักษณะของตลาด การจัดสถานที่ การวางสิ่งของที่แผงและการจัดหมวดหมู่อาหาร การกำหนดให้มีการจัดอนามัยสิ่งแวดล้อมในตลาด รวมทั้งสุขวิทยาส่วนบุคคลของผู้ขายของ ในตลาด แต่ทว่าในสภาพความเป็นจริงนโยบายการควบคุมกำกับตลาดในแต่ละเทศบาลจะให้ความสำคัญที่แตกต่างกันมาก บ้างน้อยบ้าง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขจึงออกกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551 โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 5 และมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 จึงเป็นที่มาของกฎกระทรวงฉบับนี้ และกำหนดให้บังคับใช้กับตลาดในเขตเทศบาล เมืองพัทยาและกรุงเทพมหานคร ยกเว้นเขตองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ถูกบังคับใช้แต่ก็อาจประยุกต์ใช้ข้อกำหนด ตามกฎกระทรวงนี้เป็นแนวทางในการออกข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลได้ กฎกระทรวงนี้ไม่เพียงแต่จะควบคุมและกำกับเฉพาะตลาดของเอกชนเท่านั้นแต่ยังครอบคลุมถึงตลาดของกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์การของรัฐที่มีหน้าที่ในการจัดตั้งตลาดด้วยและได้กำหนดในบทเฉพาะกาลให้ระยะเวลาดำเนินการแก้ไขหรือปรับปรุงตลาดให้ถูกต้องตามกฎหมายภายในกำหนดเวลาไม่เกิน 3 ปี นับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ (7 มกราคม 2554) และสาระสำคัญตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551 มีดังนี้

1. การดำเนินการของราชการส่วนท้องถิ่น

1) ตลาดเอกชน

- จัดประชุมชี้แจงถึงแนวทางปฏิบัติและการบังคับใช้กฎหมายของ ผู้ประกอบกิจการตลาดภายใน 30 วัน นับแต่วันที่กฎกระทรวงมีผลใช้บังคับ
- ดำเนินการสำรวจสภาพสุขลักษณะของตลาดเอกชนในเขตรับผิดชอบ ให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน เมื่อได้ประชุมชี้แจงแล้ว
- กรณีที่พบว่าตลาดเอกชนมีสภาพไม่ถูกสุขลักษณะตามกฎหมายกระทรวง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีหนังสือแจ้งผู้รับใบอนุญาตทำแผนการพัฒนาปรับปรุงตลาดภายใน 150 วัน นับแต่ที่ได้รับหนังสือแจ้ง
- หากผู้ประกอบกิจการไม่ให้ความร่วมมือโดยไม่มีการจัดทำแผนดังกล่าวให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งตามมาตรา 45 หรือมาตรา 59 แล้วแต่กรณี

2) ตลาดของกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์การของรัฐที่มีหน้าที่ในการจัดตั้งตลาด

ภายใต้บังคับข้อ 2 หรือข้อ 7 วรรคสอง และข้อ 8 วรรคสอง ให้ตลาดของกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์การของรัฐที่มีหน้าที่ในการจัดตั้งตลาดดำเนินการแก้ไขหรือปรับปรุงตลาดให้ถูกต้องตามที่กำหนดภายในกำหนดเวลาไม่เกิน 3 ปี นับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ (7 มกราคม 2554) และต้องเสนอแผนการพัฒนาปรับปรุงตลาดต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ภายใน 120 วัน นับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ (7 เมษายน 2551) สำหรับตลาดของราชการส่วนท้องถิ่นให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเสนอแผนต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เว้นแต่กรุงเทพมหานครให้เสนอแผนต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

2. มาตรฐานตลาด

1) มาตรฐานตลาดประเภทที่ 1

มาตรฐานตลาดประเภทที่ 1 กำหนดหลักเกณฑ์อาคารสิ่งปลูกสร้างสำหรับผู้ขายของที่ขนถ่ายสินค้า ห้องส้วม ที่ปัสสาวะ อ่างล้างมือ ที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอย และที่จอดยานพาหนะตามที่กำหนดในกฎกระทรวงเกี่ยวกับเรื่อง

- ความกว้างของถนนรอบอาคารและทางเข้าออก

ตลาด

- ความมั่นคงและแข็งแรงของอาคาร

- ความสูงของหลังคาและความเพียงพอของการระบาย

อากาศ

- คุณลักษณะของพื้นที่ไม่ดูดซึมน้ำ ไม่ลื่นและทำ

ความสะดวกง่าย

- ความกว้างของทางเดินในอาคาร

- เครื่องกั้นสัตว์ที่มีความแข็งแรง

- ความเพียงพอของแสงสว่าง

- แผงจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารที่มีความลาดเอียง

ทำความสะอาดง่ายและสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 60 เซนติเมตร

- จุดที่ล้างอาหารสด ก๊อกน้ำประจำแผงและที่เก็บ

สำรองน้ำ

- ระบบบำบัดน้ำเสียหรือน้ำทิ้งและทางระบายน้ำ

- ระบบป้องกันอัคคีภัย
- ความเพียงพอของที่ขนถ่ายสินค้า
- จำนวน แบบของห้องส้วม ที่ปัสสาวะ อ่างล้างมือ

ตามกฎหมายควบคุมอาคาร รวมทั้งสถานที่ตั้งที่เหมาะสม

- ความเพียงพอ สถานที่ตั้ง และการป้องกันสัตว์เข้า

ไป ในที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอย

- ที่จอดยานพาหนะ

กฎกระทรวงมิให้ใช้บังคับกับตลาดที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่
กฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ.2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 ใช้
บังคับและมีข้อจำกัดเรื่องพื้นที่ ซึ่งไม่อาจจัดให้มีถนนรอบอาคารตลาด ทางเข้าออกบริเวณตลาด
และทางเดินภายในอาคาร ที่ขนถ่ายสินค้า ตามที่กำหนดได้

2) มาตรฐานตลาดประเภทที่ 2

มาตรฐานตลาดประเภทที่ 2 กำหนดหลักเกณฑ์สถานที่
สำหรับผู้ขายของ ห้องส้วม ที่ปัสสาวะ อ่างล้างมือ และที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอย ตามที่
กำหนดในกฎกระทรวงเกี่ยวกับเรื่อง

- ความกว้างของทางเดินในตลาด
- คุณลักษณะบริเวณสำหรับขายอาหารสดและการ

จัดบริเวณให้เป็นสัดส่วน

- คุณลักษณะแผงจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารและ

ความสูงที่กำหนด

- จุดล้างทำความสะอาดอาหารและภาชนะในบริเวณ

แผงจำหน่ายอาหารสด แผงจำหน่ายอาหารเนื้อสัตว์แช่แข็ง และแผงจำหน่ายอาหารปรุงสำเร็จ

- ลักษณะทางระบายน้ำและตะแกรงคัดมูลฝอยก่อน

ออกสู่ท่อระบายน้ำสาธารณะ

- ความแข็งแรงของโครงสร้างหลักของตลาด เช่น เสา

หลังคา โครงเหล็กคลุมผ้าใบ เติ้นท์ ร่ม ฯลฯ

- จำนวน หลักเกณฑ์ด้านสุขลักษณะ และสถานที่ตั้ง

ที่เหมาะสม ของห้องส้วม ที่ปัสสาวะ อ่างล้างมือ

- ที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอยเพียงพอที่จะ

รองรับปริมาณมูลฝอยในแต่ละวัน

3. การดำเนินกิจการตลาด

การดำเนินกิจการตลาดต้องให้ความสำคัญในการปฏิบัติเกี่ยวกับ การจัดวางสินค้า ในแต่ละประเภทให้เป็นหมวดหมู่ไม่ปะปนกันเพื่อสะดวกในการดูแลรักษาความสะอาด และป้องกันการปนเปื้อนในอาหารนอกจากนี้ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดทั้งประเภทที่ 1 และ 2 จะต้องปฏิบัติดังนี้

1) ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดประเภทที่ 1 ต้องรับผิดชอบดูแลบำรุงรักษาตลาด รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในตลาดให้ถูกสุขลักษณะดังต่อไปนี้

- บำรุงรักษาโครงสร้างต่าง ๆ ของตลาดให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ตลอดเวลา เช่น ตัวอาคาร พื้น ฝ้า เพดาน แผงจำหน่ายสินค้า ระบบบำบัดน้ำเสียหรือน้ำทิ้ง และทางระบายน้ำ อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น สายไฟ หลอดไฟ พัดลม ก๊อกน้ำ ท่อน้ำประปา และสาธารณูปโภคอื่น ๆ

- จัดให้มีการเก็บกวาดมูลฝอยบริเวณตลาดและดูแลความสะอาดของตะแกรงดักมูลฝอย บ่อดักไขมัน ระบบบำบัดน้ำเสีย ทางระบายน้ำเป็นประจำทุกวัน และดูแลที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอยให้ถูกสุขลักษณะเสมอ

- ดูแลห้องส้วมที่ปัสสาวะและอ่างล้างมือให้สะอาดและใช้การได้ดี และเปิดใช้ตลอดเวลาที่เปิดตลาด

- จัดให้มีการล้างทำความสะอาดตลาดเป็นประจำทุกวัน โดยเฉพาะ แผงอาหารสด แผงเนื้อสัตว์ชำแหละ และให้มีการล้างตลาดตามหลักสุขาภิบาลอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง แต่ในกรณีที่มีการระบาดของโรคติดต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข อาจแจ้งให้มีการล้างตลาดตามหลักสุขาภิบาลมากกว่าเดือนละ 1 ครั้ง ได้

- จัดให้มีการกำจัดสัตว์หรือแมลงพาหะนำโรคบริเวณตลาดอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

- ดูแลแผงจำหน่ายเนื้อสัตว์ชำแหละมิให้ปล่อยน้ำหรือของเหลวจากแผงลงสู่พื้นตลาด และจัดให้มีทางระบายน้ำหรือของเหลวลงสู่ทางระบายน้ำหลักของตลาด

2) ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดประเภทที่ 2 ต้องรับผิดชอบดูแลบำรุงรักษาตลาด รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในตลาดให้ถูกสุขลักษณะดังต่อไปนี้

- ให้มีการเก็บกวาดมูลฝอยบริเวณตลาด ดูแลความสะอาดของตะแกรงคัดมูลฝอย รวมทั้งกรณีที่มีบ่อคักไขมัน บ่อพักน้ำเสีย และทางระบายน้ำเป็นประจำทุกวันและดูแลที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอยให้ถูกสุขลักษณะเสมอ

- ดูแลห้องส้วม ที่ปัสสาวะและอ่างล้างมือให้อยู่ในสภาพที่สะอาดใช้การได้ดี เปิดใช้ตลอดเวลาที่เปิดตลาด

- จัดให้มีการล้างทำความสะอาดตลาดเป็นประจำทุกวัน โดยเฉพาะแผงอาหารสด เนื้อสัตว์ชำแหละกรณีที่มีการระบาดของโรคติดต่อให้มีการล้างตลาดตามหลักสุขาภิบาล ตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุขแจ้งให้ปฏิบัติ

- จัดให้มีการป้องกันมิให้ของเหลวไหลจากแผงเนื้อสัตว์ชำแหละลงสู่พื้นตลาด

3) ผู้ได้รับอนุญาตจัดตั้งตลาดทั้งประเภทที่ 1 และ 2 จะต้องป้องกันเหตุรำคาญ มลพิษที่เป็นอันตรายหรือการระบาดของโรคติดต่อ โดยการควบคุมมิให้กระทำการดังนี้

- จำหน่ายอาหารที่ไม่สะอาดหรือไม่ปลอดภัยตามกฎหมายว่าด้วยอาหารในตลาด

- นำสัตว์ทุกชนิดเข้าไปในตลาด เว้นแต่สัตว์ที่นำไปขังไว้เพื่อจำหน่าย

- หม่าหรือชำแหละสัตว์ใหญ่ เช่น โค กระบือ แพะ แกะ หรือสุกรในตลาดรวมทั้งฆ่าหรือชำแหละสัตว์ปีกในกรณีที่มีการระบาดของโรคใช้หั่วัดใหญ่ที่ติดต่อมาจากสัตว์ในเขตท้องที่นั้น

- สะสม หรือหมักหมมสิ่งหนึ่งสิ่งใดในตลาดจนทำให้สถานที่สกปรกรกรุงรัง เป็นเหตุรำคาญ เกิดมลพิษที่เป็นอันตรายหรือเป็นที่เพาะพันธุ์สัตว์แมลงพาหะนำโรค

- ถ่ายเทหรือทิ้งมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลในที่อื่นใดนอกจากที่ซึ่งจัดไว้รองรับ มูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูล

- ทำให้น้ำให้เกิดความสกปรกจนเป็นเหตุให้เป็นหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

- ก่อหรือจุดไฟในลักษณะที่อาจเป็นที่เดือดร้อนหรือเกิดอันตรายแก่ผู้อื่น

- ใช้ตลาดเป็นที่พักอาศัย/ค้างคืน

- กระทำการที่ก่อให้เกิดเหตุรำคาญ มลพิษที่เป็นอันตรายหรือการระบาด ของโรคติดต่อ

4. การปฏิบัติของผู้ขายและผู้ช่วยขายในตลาด

1) ผู้ขายและผู้ช่วยขายในตลาดจะต้องปฏิบัติและให้ความร่วมมือกับเจ้าของตลาด เจ้าพนักงานท้องถิ่นและเจ้าพนักงานสาธารณสุข ดังนี้

- การจัดระเบียบและการรักษาความสะอาดของตลาด
- การจัดหมวดหมู่สินค้า
- การดูแลความสะอาดแผงจำหน่ายสินค้าและไม้วางสินค้าแผงและ ไม้วางสูงจนเกิดอันตรายหรือส่งผลกระทบต่อกระบายอากาศและแสงสว่างทั้งนี้ตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด

- การรวบรวมมูลฝอยลงในภาชนะรองรับที่เหมาะสม
- การล้างตลาด
- เข้าอบรมด้านสุขาภิบาลอาหารและอื่น ๆ ตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด

- การตรวจสุขภาพตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด
- ในระหว่างขายสินค้าต้องแต่งกายสุภาพ สะอาด เรียบร้อยและปฏิบัติตามหลักสุขอนามัยส่วนบุคคล เช่น ไม่ไอหรือจามรดอาหาร ไม่ใช้มือหยิบจับอาหารที่พร้อมรับประทานเป็นต้น

2) ผู้ขายและผู้ช่วยขายในตลาดจะต้องปฏิบัติให้ถูกสุขลักษณะในการจำหน่าย ทำ ประกอบปรุง เก็บ หรือสะสมอาหารและรักษาความสะอาดของภาชนะ น้ำใช้และของใช้ต่างดังต่อไปนี้

- อาหารต้องสะอาดปลอดภัยตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยอาหาร

- อาหารสดเนื้อสัตว์ อาหารทะเลเก็บรักษาไว้ในอุณหภูมิไม่เกิน 5 องศาเซลเซียส ในตู้เย็นหรือแช่น้ำแข็งตลอดระยะเวลาการเก็บ

- การจำหน่ายอาหารประเภทปรุงสำเร็จต้องใช้ภาชนะที่สะอาดมีอุปกรณ์ปกปิดอาหารที่รักษาให้สะอาดและใช้การได้คืออยู่เสมอ

- แผงจำหน่ายอาหารที่มีการทำ ประกอบปรุงอาหาร
ต้องจัดสถานที่ให้เป็นสัดส่วนโดยเฉพาะและต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลอาหารเครื่องใช้
และภาชนะอุปกรณ์ เช่น เขียง เครื่องชูด

- มะพร้าว จาน ช้อน ตะเกียบ แก้วน้ำ ต้องสะอาด มี
การล้างทำความสะอาดและจัดเก็บที่ถูกต้อง

**5. กรณีอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นกรณีที่เกิดหรือมีเหตุอัน
ควรสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสถานะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพ
ของประชาชน**

1) ผลการตรวจวิเคราะห์ทางจุลินทรีย์ จากตัวอย่างอาหาร
พื้นผิวภาชนะอุปกรณ์ หรือมือผู้ขายอาหารในตลาด โดยมีเชื้อจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรคหรือเชื้อ
จุลินทรีย์ที่เป็นตัวบ่งชี้ในปริมาณเกินกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์กำหนด

2) มีปริมาณสัตว์หรือแมลงที่เป็นพาหะนำโรค เช่น หนู
แมลงวัน แมลงสาบเกิน ที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

3) ตลาดเป็นแหล่งแพร่ระบาดของโรคติดต่อ เช่น อหิวาตกโรค
ไข้รากสาดน้อย ไข้สวก ไข้หัด คางทูม วัณโรค โรคเรื้อน ไวรัสตับอักเสบนชนิดเอ ไข้หวัดใหญ่รวมถึง
ไข้หวัดใหญ่ที่ติดต่อ มาจากสัตว์และโรคอื่นที่ต้องแจ้งความตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่
ออกตามความในกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อโดยพบว่าผู้ขายของหรือผู้ช่วยขายของในตลาดเป็น
โรคติดต่อ หรือพบผู้ป่วยโรคติดต่อซึ่งยืนยันว่าบริโภคอาหารหรือได้รับเชื้อโรคมาจากตลาดนั้น
หรือตรวจพบเชื้อโรคซึ่งทำให้เกิดการระบาดของโรค ในสินค้าที่จำหน่ายในตลาดนั้น

4) ถังขยะหรือถังบำบัดสิ่งปฏิกูลเกิดรั่วไหลออกสู่สิ่งแวดล้อม
จนอาจเป็นแหล่งแพร่กระจายของเชื้อโรคหรือเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของสัตว์หรือแมลงที่เป็นพาหะ
นำโรค

2.3.2 การบังคับใช้ตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 (ศูนย์บริหาร กฎหมายสาธารณสุข, 2547)

การบังคับใช้ตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ.2551 กำหนดให้ดำเนินการตาม
ขอบเขต ดังนี้ (1. การพิจารณาอนุญาต 2. การตรวจสอบสุขลักษณะก่อนการอนุญาต 3. การตรวจตราใน
พื้นที่ 4. การออกคำแนะนำ 5. การออกคำสั่ง 6. การเปรียบเทียบปรับและการดำเนินคดี)

การพิจารณาอนุญาต

กฎหมายการสาธารณสุขกำหนดให้ผู้ประกอบกิจการตลาดเอกชน (ทั้งตลาดประเภทที่ 1 และ 2 ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อน โดยให้มายื่นคำขอเพื่อประกอบกิจการตลาดต่อ เจ้าพนักงานท้องถิ่น และเจ้าพนักงานท้องถิ่นก็อาจมอบให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขเป็นผู้ตรวจสอบคำขอ หากพบว่าคำขอส่วนใดยังไม่ถูกต้องสมบูรณ์ก็ต้องแจ้งผู้ยื่นคำขอทราบและแก้ไข จากนั้นจึงจัดให้มีการตรวจสอบลักษณะก่อนการอนุญาต

การตรวจสอบลักษณะก่อนการอนุญาต

ราชการส่วนท้องถิ่นอาจจะประสานงานให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในพื้นที่ร่วมตรวจสอบลักษณะของตลาด

ตลาดประเภทที่มีโครงสร้าง มีข้อกำหนดด้านสุขลักษณะเกี่ยวกับสถานที่และสิ่งปลูกสร้าง คืออาคารสิ่งปลูกสร้างสำหรับผู้ขายของ ที่ขนถ่ายสินค้า ห้องส้วม ที่ปัสสาวะ อ่างล้างมือ ตามที่กำหนดในข้อ 7 ทุกข้อ ข้อ 8 ข้อ 9 ข้อ 10 และข้อ 11 ซึ่งรายละเอียดที่ตรวจจะปรากฏใน 3.1 (หลักการและสารบัญญัติตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551) ตามข้อ 3.1.2 (มาตรฐานตลาด) แต่อย่างไรก็ดี สำหรับข้อกำหนดในเรื่องถนนรอบอาคารตลาด ทางเข้าออกบริเวณตลาด ทางเดินภายในอาคารที่กำหนดไว้ในข้อ 7(1) และ 7(5) และข้อกำหนดในเรื่องที่ขนถ่ายสินค้าที่กำหนดไว้ในข้อ 8 ให้ยกเว้นกับตลาดที่ได้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งก่อนการบังคับใช้ของกฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2542)

ตลาดประเภทที่ไม่มีโครงสร้าง มีข้อกำหนดด้านสุขลักษณะเกี่ยวกับสถานที่ขายของ ห้องส้วม ที่ปัสสาวะ อ่างล้างมือ และที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอย ตามที่กำหนดในข้อ 13 ทุกข้อ ข้อ 14 ข้อ 15 และข้อ 16 ซึ่งรายละเอียดที่ตรวจ จะปรากฏใน 3.1 (หลักการและสารบัญญัติตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551) ตามข้อ 3.1.2 (มาตรฐานตลาด) และกำหนดให้ตลาดประเภทที่ 2 ที่ดำเนินการมาระยะหนึ่งแล้วมีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นตลาดประเภทที่ 1 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นร่วมกับผู้รับใบอนุญาตกำหนดแผนร่วมกันในการยกระดับให้เป็นตลาดประเภทที่ 1

ตลาดของกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ ที่มีหน้าที่จัดตั้งตลาด กฎหมายไม่ได้กำหนดให้ต้องขออนุญาตต่อราชการส่วนท้องถิ่นแต่จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดด้วยสุขลักษณะตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงระหว่างประกอบกิจการ

การตรวจตราในพื้นที่

ราชการส่วนท้องถิ่นจะต้องคอยควบคุมกำกับตลาดทั้งในส่วนของการตลาดเอกชนและตลาดของกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่จัดตั้งตลาด ให้ปฏิบัติได้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งในทางปฏิบัติราชการส่วนท้องถิ่นอาจจะต้องจัดทำแผนการตรวจตลาด ตามแผนงานประจำ...ครั้ง/ปี หรือตามการร้องเรียน โดยในการตรวจแต่ละครั้งก็อาจประสานงาน ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขที่มีอำนาจหน้าที่ในพื้นที่ร่วมตรวจว่าผู้ประกอบการได้มีการบำรุงรักษาตลาด ควบคุมกำกับให้มีการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในตลาดให้ถูกสุขลักษณะหรือไม่ รวมทั้งจะต้องควบคุมมิให้มีการกระทำการที่จะก่อเหตุรำคาญ มลพิษที่เป็นอันตรายหรือการระบาดของโรคติดต่อเกิดขึ้นภายในตลาด รายละเอียดที่ตรวจจะปรากฏใน 3.1 (หลักการและสารบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551) ตามข้อ 3.1.3 (การดำเนินการจัดการตลาด) นอกจากนี้จะต้องตรวจผู้ขายของและผู้ช่วยขายของว่ามีการปฏิบัติถูกสุขลักษณะในการจำหน่าย ทำ ประกอบ บรรจุ เก็บ หรือสะสมอาหารและรักษาความสะอาดของภาชนะ น้ำใช้และของใช้ต่าง ๆ หรือไม่ รายละเอียดที่ตรวจ จะปรากฏใน 3.1 (หลักการและสารบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551) ตามข้อ 3.1.4 (การปฏิบัติของผู้ขายและผู้ช่วยขายของในตลาด)

การออกคำแนะนำ

เมื่อเจ้าพนักงานสาธารณสุขตรวจตลาดแล้วพบว่าตลาดไม่ถูกต้องตามที่กำหนดในกฎกระทรวงแต่ไม่ถึงขนาดที่เป็นอันตรายอย่างร้ายแรง ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งฯ ออกคำแนะนำตามอำนาจในมาตรา 44(3) ซึ่งในการออกคำแนะนำควรจะให้ผู้ได้รับคำแนะนำลงนามและควรถ่ายภาพข้อปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องไว้เป็นหลักฐานด้วยและการจะออกคำแนะนำจะออกให้กับใครระหว่างเจ้าของตลาดกับผู้ขายของในตลาด ให้พิจารณาดังนี้

1) กรณีที่ฝ่าฝืนกฎกระทรวงที่เกี่ยวกับ โครงสร้างอาคาร พื้น ผนัง เพดาน แผงจำหน่ายอาหาร ระบบระบายน้ำเสีย ระบบน้ำใช้ ที่พักมูลฝอยรวม ห้องส้วม รวมทั้งอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการประกอบกิจการตลาดโดยรวม เช่น หลอดไฟ พัดลม เครื่องดับเพลิง ถังขยะบริเวณตลาด หรือเรื่องอื่นที่เป็นปัญหาของตลาดโดยรวม ให้ออกคำแนะนำกับผู้รับใบอนุญาต

2) กรณีที่ฝ่าฝืนกฎกระทรวงที่เกี่ยวกับสุขลักษณะส่วนบุคคลของผู้ขายของ ในตลาด การรักษาความสะอาดของแผง การวางสินค้าต่ำกว่า 60 เซนติเมตร การวางสินค้ารูก้าแผง ให้ออกคำแนะนำกับผู้ขายของ

แบบตรวจแนะนำจะมีทั้งหมด 3 ฉบับ ๆ ที่ 1 สำหรับผู้ประกอบการเพื่อนำไปปรับปรุงตลาดตามข้อเสนอแนะ ฉบับที่ 2 สำหรับเสนอเจ้าพนักงานท้องถิ่นเพื่อให้ทราบเรื่องที่เจ้าพนักงานได้ออกคำแนะนำให้ปรับปรุงแก้ไขซึ่งจะมีผลต่อการออกคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นในครั้งต่อไป ฉบับที่ 3 สำหรับเจ้าพนักงานผู้ตรวจเพื่อใช้ติดตามการแก้ไขของผู้รับคำแนะนำซึ่งแบบตรวจแนะนำทั้ง 3 ฉบับนี้มีรายละเอียดที่เหมือนกัน

การออกคำสั่ง

การออกคำสั่งเป็นการใช้อำนาจทางปกครองของเจ้าหน้าที่ซึ่งจะมีผลกระทบต่อสิทธิของบุคคล ฉะนั้น กรณีเมื่อมีการออกคำแนะนำแล้วผู้รับคำแนะนำไม่ปฏิบัติตามเจ้าพนักงานก็ชอบที่จะออกคำสั่งต่อไป แต่อย่างไรก็ดี ในการออกคำสั่งใด ๆ จะต้องมิขัดแย้งกับกฎหมายให้อำนาจไว้ด้วยเสมอ ตามกฎหมายการสาธารณสุขกำหนดให้ผู้มีอำนาจออกคำสั่งคือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แต่สำหรับกรณีที่พบเหตุที่อาจเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงสมควรต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน มาตรา 46 วรรค 2 บัญญัติไว้ดังนี้

“ในกรณีที่เจ้าพนักงานสาธารณสุขตรวจพบเหตุที่ไม่ถูกต้อง...ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขแจ้งเจ้าพนักงานท้องถิ่นเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไปโดยไม่ชักช้า”

“ในกรณีที่เจ้าพนักงานสาธารณสุขเห็นว่าเหตุตามวรรคหนึ่งจะมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสม...ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขออกคำสั่งให้ผู้กระทำการไม่ถูกต้องหรือฝ่าฝืนดังกล่าวแก้ไขหรือระงับเหตุนั้น...” ดังนั้นเจ้าพนักงานสาธารณสุขจึงมีอำนาจออกคำสั่งได้ในกรณีเร่งด่วนโดยไม่ต้องออกคำแนะนำก่อน

กรณีเมื่อตรวจตลาดแล้วพบว่าตลาดใดปฏิบัติไม่ถูกต้องตามเงื่อนไขในใบอนุญาต หรือตามข้อกำหนดของท้องถิ่น กฎกระทรวงตลาดหรือตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการดังนี้

1. ให้ออกคำแนะนำ หากไม่ปฏิบัติตาม เจ้าพนักงานอาจพิจารณาดำเนินการ

1) ส่งเรื่องให้ดำเนินการเปรียบเทียบปรับหรือดำเนินคดี หรือ

2) เสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ปรับปรุงแก้ไขโดยใช้เวลาไม่น้อยกว่า 7 วัน กรณีฝ่าฝืนคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไขจะมีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับ ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกไม่เกินวันละห้าพันบาท ตลอดเวลาที่ยังไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง

2. กรณีไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่น ตาม 5.1 2) ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งให้หยุดกิจการจนกว่าจะมีการปรับปรุงแก้ไขหรือจะออกคำสั่งพักใช้ใบอนุญาต และกรณีฝ่าฝืนคำสั่งให้พักใช้ใบอนุญาตต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับและปรับอีกไม่เกินวันละห้าพันบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืน”

3. กรณีที่ออกคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตครั้งที่ 1 แล้วยังฝ่าฝืนต่อไปให้ออกคำสั่ง พักใช้ใบอนุญาตครั้งที่ 2 ซึ่งการฝ่าฝืนคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตครั้งที่ 2 จะมีโทษเช่นเดียวกับคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตครั้งที่ 1

4. เมื่อออกคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตครั้งที่ 2 ยังฝ่าฝืนต่อไปอีก เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้ต่อไป ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการกิจการไม่สามารถขอรับใบอนุญาตได้จนกว่าจะพ้นกำหนด 1 ปี กรณีที่ฝ่าฝืนคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตคือมีการประกอบการต่อไปถือว่ามีความผิดฐานประกอบการตลาดโดยไม่ได้รับใบอนุญาต จะมีโทษตามมาตรา 71 คือ จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

5. ในกรณีที่สงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสาธารณะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนซึ่งจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน เจ้าพนักงานสาธารณสุขสามารถออกคำสั่งตามมาตรา 46 วรรค 2 หากฝ่าฝืนจะมีโทษตามมาตรา 81 คือจำคุกไม่เกิน 2 เดือน หรือปรับไม่เกิน 5,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

อนึ่งกฎหมายการสาธารณสุขกำหนดให้การออกคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะต้องจัดทำเป็นหนังสือ และโดยที่กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองกำหนดว่าคำสั่งใดชอบด้วยกฎหมายจะต้องมีรายการดังต่อไปนี้ ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข (2548)

1) วันเดือน ปี ที่ทำคำสั่ง ชื่อ และตำแหน่งของเจ้าพนักงานผู้ทำคำสั่ง ลายมือชื่อ ของเจ้าพนักงานผู้ทำคำสั่ง

2) ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ เป็นข้อเท็จจริงที่รับฟังได้ และใช้ประกอบการทำคำสั่งทางปกครอง

3) ข้อกฎหมายที่อ้างอิง เช่น อาศัยอำนาจตามมาตรา...แห่งพระราชบัญญัติ

4) ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ

นอกจากนี้พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 กำหนดให้ผู้จัดทำคำสั่งทางปกครองจะต้องเป็นบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่ออกคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้นซึ่งจะต้องมีความเป็นกลาง กรณีที่พบว่าผู้จัดทำคำสั่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียจะมีผล ให้คำสั่งนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย (ฉัตรสุมน พฤตภิณูญ, 2554)

หมายเหตุ กรณีคำสั่งของเจ้าพนักงานสาธารณสุข กฎหมายมิได้กำหนด
แบบว่าต้องเป็นหนังสือเพราะเป็นกรณีเร่งด่วน

ตัวอย่างการออกคำสั่ง

คำสั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้ปรับปรุงแก้ไข

คำสั่งที่.....

สำนักงาน.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง คำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้ปรับปรุงแก้ไข

เรียน.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตรวจแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข จำนวน.....ฉบับ

ตามที่นาย/น.ส./นาง.....ตำแหน่ง.....

เจ้าพนักงานสาธารณสุขไปตรวจสอบได้ตรวจสอบสถานที่ประกอบการของท่านตั้งอยู่บ้านเลขที่.....

ถนน.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

และได้แนะนำตามอำนาจหน้าที่ในมาตรา 44(3) แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ตามสิ่งที่
ส่งมาด้วยซึ่งปรากฏว่า ท่านมิได้ปรับปรุงแก้ไขตาม คำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข ภายใน
ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคำแนะนำ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ในฐานะ
เจ้าพนักงานท้องถิ่น จึงออกคำสั่งให้ท่านปรับปรุง ดังนี้

(1)

(2)

(3)

ภายในกำหนด.....วัน (ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน) นับแต่วันที่รับคำสั่งนี้ หากไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายใน
ระยะเวลาดังกล่าว จะมีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับและ
ปรับอีกไม่เกินวันละห้าพันบาทตลอดเวลาที่ยังไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ตามมาตรา 80 แห่งพระราชบัญญัติการ
สาธารณสุข พ.ศ. 2535 และจะดำเนินการออกคำสั่งให้หยุดกิจการ หรือพักใช้ใบอนุญาต แล้วแต่กรณีต่อไป

อนึ่ง หากท่านไม่พอใจคำสั่งหรือเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม ท่านมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่ง
ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขได้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได
รับทราบคำสั่งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการตามคำสั่งข้างต้นด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

(.....)

ตำแหน่งเจ้าพนักงานท้องถิ่น

การเปรียบเทียบปรับและการดำเนินคดี

ขั้นตอนในการดำเนินการเปรียบเทียบปรับมีดังนี้

1. เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นให้เจ้าพนักงานฯ รวบรวมหลักฐานให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินคดี หลักฐานประกอบด้วย

1) รายงานการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ (แบบ ปท.1)

หรือแบบตรวจแนะนำ 3 ตอน

2) คำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงาน

สาธารณสุข

3) พยานหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำผิด

4) หลักฐานเกี่ยวกับตัวผู้กระทำความผิด

5) ประวัติผู้กระทำความผิด (แบบ ปท.7)

2. เมื่อผู้กระทำความผิดไม่มาพบตามหนังสือเรียก (แบบ ปท.2) ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินคดี ดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน แต่หากผู้กระทำความผิดมาพบให้แจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้กระทำความผิดและให้บันทึกคำให้การตาม (แบบ ปท.3) ซึ่งจะจำแนกเป็น 2 กรณี

1) ผู้กระทำความผิดยอมรับว่ากระทำความผิดตามข้อกล่าวหาให้ดำเนินการตามข้อ 6.3 และข้อ 6.4

2) ผู้กระทำความผิด ปฏิเสธการกระทำความผิดให้แจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน

3. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินคดีสรุปสำนวนเอกสารเสนอผู้มีอำนาจเปรียบเทียบคดีกำหนดอัตราโทษที่จะปรับมี 2 ลักษณะ

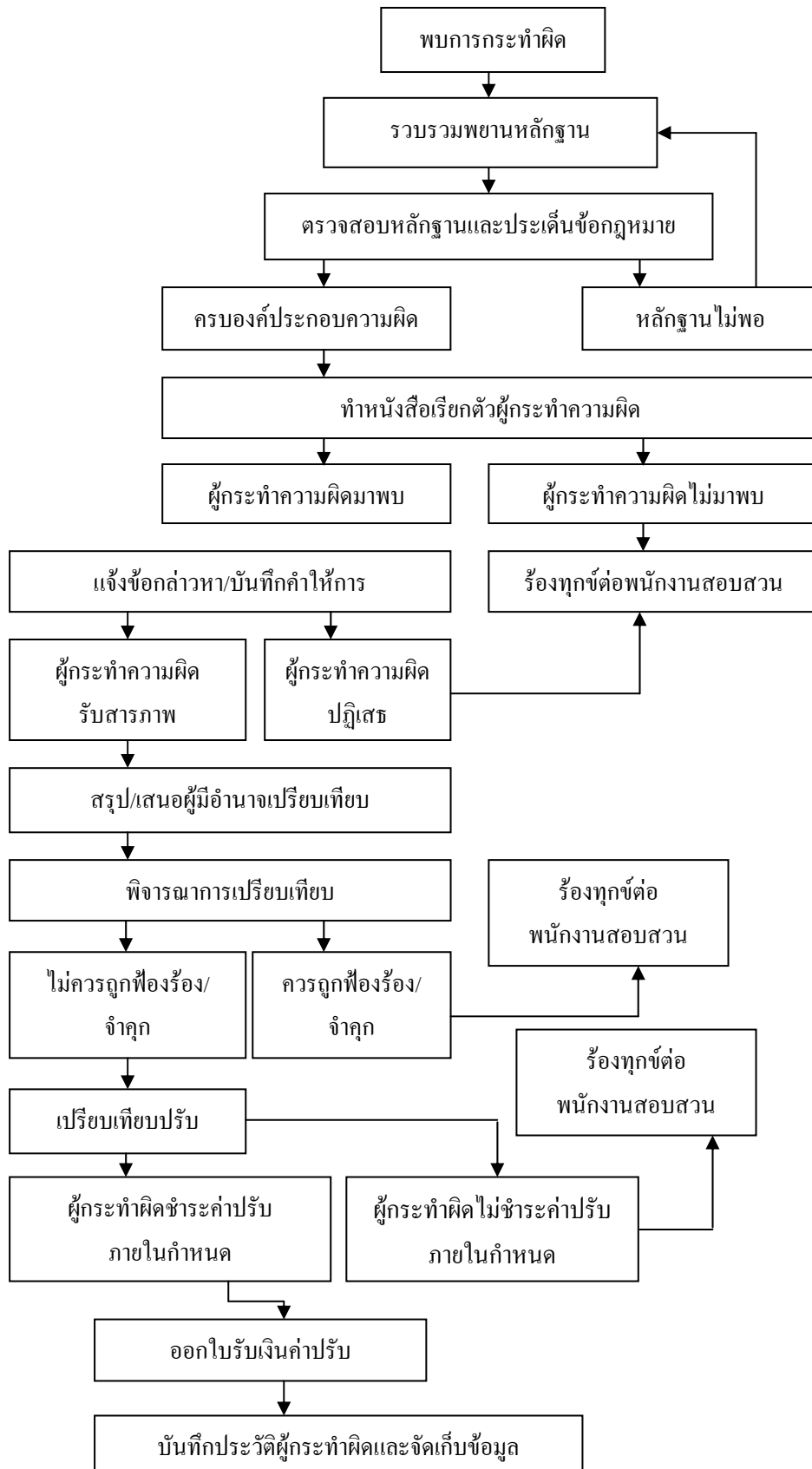
1) ความผิดที่ต้องให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีพิจารณาซึ่งอยู่เขตต่างจังหวัด ให้เสนอเจ้าพนักงานท้องถิ่นลงนามแจ้งเรื่องให้เปรียบเทียบคดี (แบบ ปท.4) ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อดำเนินการต่อไป

2) ความผิดที่เป็นอำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ให้เสนอเจ้าพนักงานท้องถิ่นพิจารณาอัตราโทษที่จะปรับตามข้อ 6.4

4. ถ้าผู้มีอำนาจเปรียบเทียบคดีเห็นว่าผู้ต้องหาไม่สมควรได้รับโทษจำคุก ให้ทำการเปรียบเทียบปรับ (ตามแบบ ปท.5)

5. เมื่อกำหนดอัตราค่าปรับแล้วให้ผู้กระทำความผิดจ่ายเงินค่าปรับ หากผู้กระทำความผิดไม่ยอมจ่ายเงินค่าปรับให้แจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน

6. เมื่อมีการเปรียบเทียบปรับเรียบร้อยแล้ว คดีถือเป็นอันสิ้นสุด ให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุข/เจ้าพนักงานสาธารณสุข/ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งที่รับผิดชอบตั้งแต่เริ่มต้น ทำการบันทึกประวัติผู้กระทำความผิดลงใน (แบบ ปท.7)

แผนภูมิที่ 2.2 แสดงการเปรียบเทียบปรับและการดำเนินคดี

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ได้ให้ความหมายของการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง หมายถึงการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นในมาตรา (34 - 37), (44 - 47), (54 - 60) และในกฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้รวบรวมในส่วนที่เกี่ยวข้องและใกล้เคียงกับเรื่องที่ศึกษาดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544) อธิบายถึงสาเหตุและปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานของบุคคลว่า ปัจจัยที่เกี่ยวกับบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ ความถนัด บุคลิกภาพ ลักษณะทางกายภาพ การศึกษา ประสบการณ์ ความสนใจในงาน มีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานของแต่ละบุคคล

Thomas Willard Harrell อ้างในศศิวิมล ทองพิ้ว (2548) ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยแรกเป็นปัจจัยด้านบุคคล คือ ประสบการณ์ในการทำงาน เพศ อายุ จำนวนสมาชิกในความรับผิดชอบ เวลาในการทำงาน เซาว์ปัญญา การศึกษา บุคลิกภาพ ระดับเงินเดือน แรงจูงใจในการทำงาน และความสนใจในการทำงาน ปัจจัยที่ 2 เกี่ยวกับปัจจัยด้านงาน คือ ลักษณะงาน ทักษะในการทำงาน ตำแหน่งหน้าที่ สภาพทางภูมิศาสตร์ที่มีส่วนสัมพันธ์กับการเดินทาง รวมถึงโครงสร้างของงานด้วย ปัจจัยที่ 3 เกี่ยวกับปัจจัยด้านการจัดการ ได้แก่ ความมั่นคงของงาน รายรับและผลประโยชน์จากการทำงาน โอกาสในการก้าวหน้า อำนาจหน้าที่ตามตำแหน่งงาน เพื่อนร่วมงาน หน้าที่ความรับผิดชอบ การนิเทศงาน การสื่อสารและความเข้าใจระหว่างผู้ทำงานกับผู้บังคับบัญชา

สมศักดิ์ ศรีมงคล (2542) พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานกฎหมายด้านสาธารณสุขของสาธารณสุขอำเภอและหัวหน้าสถานีอนามัยในจังหวัดภาคใต้ ได้แก่ ตำแหน่งงาน อายุ เพศ สถานภาพสมรส รายได้ ความรู้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ และการพัฒนาความรู้

นันทวลักษณ์ พูลวิวัฒน์ชัยการ (2550) ทำการศึกษาเพื่อวัดระดับการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมยาแผนโบราณตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 ของหน่วยงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขในเขตภาคกลาง พบว่าทรัพยากรการบริหารของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและโรงพยาบาลชุมชนมีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎหมาย

วิสุทธิ บุญน้อยกอ (2544) ศึกษาการใช้มาตรการทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตการสาธารณสุขที่ 8 โดยมีวัตถุประสงค์

เพื่อ อธิบายสถานการณ์การนำมาตรการทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ไปใช้ในการจัดการปัญหาด้านสาธารณสุขสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตการสาธารณสุขที่ 8 พบว่าเทศบาลได้มีการบังคับใช้กฎหมายโดยออกเป็น เทศบัญญัติเพื่อออกไปอนุญาตและเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเพื่อเป็นรายได้ของเทศบาล ส่วนปัญหาในการดำเนินงานพบว่าบุคลากรของเทศบาลไม่มีความรู้ทางวิชาการในการตรวจแนะนำและไม่มีความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และข้อกำหนดของท้องถิ่น

สรวิศ กงสัมพันธ์ (2542) ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ในงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหารและยาตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 ของสาธารณสุขอำเภอเขต 8, 9 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของสาธารณสุขอำเภอในเขตสาธารณสุขที่ 8 และ 9 ในงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหารและยาตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 พบว่า ความรู้เกี่ยวกับ พรบ.ยา ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ตาม พรบ.ยา โดยรวม

สัมฤทธิ์ ท่าเหล็กเจริญ อ่างใน จันทกัญจน์ นกแก้ว (2546) ศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหารส่วนตำบลศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดปทุมธานี พบว่าปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหาร อบต. ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยเรียงลำดับปัญหาจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ปัญหาด้านทิศทางและการกำหนดนโยบาย ปัญหาด้านการจัดทำแผนปฏิบัติการ ปัญหาด้านการจัดทำแผนพัฒนาโครงการ ปัญหาด้านการประเมินผลติดตามผลซึ่งปัญหาเหล่านี้เกิดจากการบริหารจัดการภายในขององค์กรในแต่ละฝ่าย และประชาชนมีส่วนร่วมน้อย ขอบประมาณในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอและได้เสนอแนะได้มีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนและโครงการพัฒนาในชุมชน ปลุกจิตสำนึกให้กับประชาชนและควรมีการฝึกอบรมให้บุคลากรนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานจริงนอกจากนี้ยังควรมีการประสานงานระหว่างส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นให้มากขึ้น

เดชา วรรณพาลุล อ่างใน จันทกัญจน์ นกแก้ว (2546) ได้ศึกษาการบริหารจัดการเหตุรำคาญ ของเจ้าพนักงานสาธารณสุขเขต 2 พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการเหตุรำคาญ ได้แก่ อายุราชการ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน และระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าสถานีอนามัย และประเด็นปัญหาที่พบคือ เจ้าพนักงานสาธารณสุขขาดความรู้ทางวิชาการและความมั่นใจในการบังคับใช้กฎหมาย ผู้ประกอบการมีอิทธิพล ขาดการประสานงานที่ดี เจ้าพนักงานสาธารณสุขและเจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่ปฏิบัติตามบทบาทอำนาจและหน้าที่

ลีนา ดังกะภักย์ และคณะ (2551) ได้ศึกษาการบังคับใช้กฎหมายในตลาดประเภทที่ 1 ศูนย์อนามัยที่ 12 ยะลา พบว่าผู้บริหารเทศบาลไม่สามารถใช้อำนาจได้ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย เพราะผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งของประชาชนการจะลงโทษประชาชนโดยเฉพาะผู้ขายของในตลาด

ซึ่งเป็นกลุ่มผู้มีรายได้น้อยนั้นทำไม่ได้ โดยเสนอให้เจ้าหน้าที่ที่เป็นข้าราชการส่วนภูมิภาคหรือส่วนกลางเป็นผู้ลงโทษแทนเจ้าพนักงานท้องถิ่น ในขณะที่เจ้าพนักงานสาธารณสุขกล่าวว่าการใช้กฎหมายกับตลาดมีผลกระทบเชิงลบสูงมาก ในเรื่องการออกคำสั่งเปรียบเทียบปรับ ดำเนินคดี ต้องหารือเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อน ในขณะที่เจ้าของตลาดเอกชนแก่ก็ไม่ยอมลงทุนเพราะรู้ว่าเทศบาลไม่กล้าสั่งปิดตลาด ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ นันทกา หนูเทพ (2538) ที่กล่าวว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นทุกเทศบาลไม่เคยออกคำสั่ง/เปรียบเทียบปรับ/ดำเนินคดีแม้จะพบว่าผู้ขายของในตลาดจะฝ่าฝืนเทศบัญญัติหรือกฎกระทรวง

นันทกา หนูเทพ อ้างถึงใน อรพรรณ ศรีสุขวัฒนา (2541) ศึกษาการดำเนินงานสุขาภิบาลอาหารในแหล่งจำหน่ายอาหารของเทศบาล ที่เทศบาลเมืองลพบุรี พบว่าด้านนโยบายไม่มีความชัดเจนในสาระและวัตถุประสงค์ของนโยบาย มาตรการทางกฎหมายมีข้อกำหนดและบทลงโทษที่ชัดเจนแต่ไม่มีการลงโทษทางกฎหมายจริงจัง ด้านทรัพยากรพบว่าบุคลากรมีไม่เพียงพอกับปริมาณงานสำหรับงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์มีเพียงพอ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าเทศบาลควรใช้มาตรการลงโทษให้จริงจังมากขึ้น ควรเพิ่มจำนวนบุคลากรให้เหมาะสมกับปริมาณงานและเจ้าหน้าที่ควรมีการนิเทศงานอย่างสม่ำเสมอ ควรกำหนดนโยบายการดำเนินงานสุขาภิบาลอาหารให้ชัดเจน

กองสุขาภิบาลอาหาร (2539) สำรวจหาความจำเป็นหลักสูตรเพื่อพัฒนาการดำเนินงานสุขาภิบาลอาหาร สำหรับราชการส่วนท้องถิ่นโดยสำรวจข้อมูลจากผู้บริหาร ได้แก่หัวหน้ากลุ่มงานอนามัยสิ่งแวดล้อมและอาชีวอนามัย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ผู้อำนวยการ/หัวหน้ากองอนามัยสิ่งแวดล้อมสำนักงานเทศบาล และกลุ่มผู้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นหัวหน้างาน/ผู้รับผิดชอบงานสุขาภิบาลอาหารในหน่วยงานสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอและสำนักงานเทศบาล พบว่าการใช้มาตรการทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 หมวด 8 (ตลาด สถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหาร) หมวด 9 (การจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ) ร้อยละ 60 ตอบว่ามีการใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเข้มงวดน้อยจนไม่มีการใช้มาตรการทางกฎหมาย และพบว่าร้อยละ 30 เคยใช้อำนาจแต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานท้องถิ่นเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่แทนเป็นบางกรณีด้านสุขาภิบาลอาหาร และผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งกว่าร้อยละ 70 เป็นผู้รับผิดชอบงานสุขาภิบาลอาหาร ข้อมูลส่วนนี้สะท้อนให้เห็นว่าเทศบาลมีการใช้มาตรการทางกฎหมายในงานสุขาภิบาลอาหารอยู่ในระดับน้อยจนถึงไม่มีเลยและบุคลากรที่ดูแลการใช้มาตรการทางกฎหมายก็ไม่เพียงพอ

บังอร พรหมมินทร์ (2545) ศึกษาการบังคับใช้กฎหมายด้านการจำหน่ายสินค้า ในที่หรือทางสาธารณะของเทศบาล วัตถุประสงค์ของการศึกษาคือ เพื่อประเมินการบังคับใช้กฎหมายด้านการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะของเทศบาล ผลการศึกษาพบว่า ผลการวิจัยพบว่า

ร้อยละ 81 มีการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 อยู่ในระดับสูง และร้อยละ 51.1 มีการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองอยู่ในระดับสูง โดยงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎหมายการสาธารณสุขและกฎหมายรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ไพเราะ ไตรตูลานันท์ (2533) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานีอนามัยจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านทรัพยากรการบริหาร ปัจจัยด้านการดำเนินงาน ประชากรที่ศึกษาคือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล จำนวน 208 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณงานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมคือ ทรัพยากรการบริหาร ความพึงพอใจในงาน การมีส่วนร่วมของชุมชนในกองทุนสุขาภิบาล ฐานะทางเศรษฐกิจของชุมชน การตั้งบ้านเรือนของชุมชน การคมนาคม และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพงานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมคือ ลักษณะส่วนบุคคล ทรัพยากรการบริหาร ความพึงพอใจในงานที่ทำ ความสำเร็จของงาน และความก้าวหน้าในงานที่ทำ

เปรมศักดิ์ พิระยุทธพงศ์ (2537) ศึกษาการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานสาธารณสุขตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ประชากรที่ศึกษาคือสาธารณสุขอำเภอ จำนวน 261 คน ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยชั่วโมงการทำงานแต่ละวันของสาธารณสุขอำเภอและความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงาน มีความสัมพันธ์กับการเรียกบุคคลให้ชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา และการที่ได้รับการสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ในการทำงานมีความสัมพันธ์กับการออกคำสั่งให้แก้ไขหรือระงับเหตุที่ไม่ถูกต้องหรือฝ่าฝืนกฎหมายและการสั่งบุคคลให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานและความรู้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในการยึดหรืออายัดสิ่งของมีความสัมพันธ์กับการตรวจอาคารสถานที่ จำนวนเจ้าหน้าที่ในสำนักงานสาธารณสุขอำเภอมีความสัมพันธ์กับการยึด อายัดสิ่งของ การเก็บตัวอย่างสิ่งของเพื่อตรวจสอบ และการดำเนินการแก้ไขหรือระงับเหตุที่ไม่ถูกต้องหรือฝ่าฝืนกฎหมาย ความรู้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่การตรวจอาคารสถานที่มีความสัมพันธ์กับการออกคำสั่งให้แก้ไขหรือระงับเหตุ ที่ไม่ถูกต้องหรือฝ่าฝืนกฎหมายและการยึดอายัดสิ่งของ

ผาณิต อาริวงค์ (2542) ศึกษาปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเกี่ยวกับกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 โดยมีวัตถุประสงค์การศึกษาคือ เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเกี่ยวกับกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พบว่าความรู้ความคิดเห็นใน

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มีผลต่อการปฏิบัติงาน และปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่พบว่าเพศหญิงมีปัญหาในการปฏิบัติมากกว่าเพศชาย

จันทกาญจน์ นกแก้ว (2551) ศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทในการจัดการด้าน เหตุรำคาญของเจ้าพนักงานท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐม โดยศึกษาปัจจัยคุณลักษณะของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ปัจจัยการรับรู้ตามบทบาทในการจัดการเหตุรำคาญ ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และปัจจัยการสนับสนุน ทางสังคม ประชากรที่ศึกษาคือเจ้าพนักงานท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครปฐม จำนวน 101 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า เจ้าพนักงานท้องถิ่นส่วนใหญ่มีระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทในการจัดการเหตุรำคาญอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทในการจัดการด้านเหตุรำคาญได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม การรับรู้ด้านการจัดการซึ่งมีอิทธิพลร่วมกันในการทำนายการปฏิบัติงาน ในการจัดการเหตุรำคาญรวมทุกด้าน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง” รูปแบบการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจชนิดภาคตัดขวาง (Cross-Sectional survey research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา
- 3.2 การสร้างเครื่องมือ และลักษณะเครื่องมือ
- 3.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
- 3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานเทศบาลเมือง จำนวนทั้งหมด 142 แห่ง ๆ ละ 2 คน ดังนั้นมีเจ้าพนักงานรวม 284 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง เป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายการสาธารณสุข ได้แก่ เจ้าพนักงานท้องถิ่น และเจ้าพนักงานสาธารณสุข ที่สมัครใจตอบแบบสอบถาม โดยขนาดตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่ำนี้นี้

1. ขนาดตัวอย่างคำนวณจากสูตรในหนังสือของ นัตรสุนน พฤทธิปัญญา (2553)

$$n = \frac{NZ^2\alpha}{(4Nd^2 + Z_\alpha^2)}$$

n หมายถึง ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N หมายถึง ขนาดประชากร = 284

D หมายถึง ความคลาดเคลื่อนการประมาณค่า หรือ 0.055

Z_α หมายถึง มีค่า 1.96 เมื่อ $\alpha=0.05$

$$n = \frac{284 \times 1.96^2}{((4 \times 284 \times 0.055^2) + 1.96^2)} = 150$$

จากการคำนวณได้ขนาดตัวอย่างรวม 150 คน เพื่อป้องกันแบบสอบถามที่อาจเกิดความผิดพลาดจากการตอบแบบสอบถาม ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของงานวิจัย ดังนั้นจึงเพิ่มอีก 15% รวมเป็นขนาดตัวอย่างของเจ้าพนักงานตามกฎหมายการสาธารณสุขทั้งหมด 174 ตัวอย่าง

2. วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการสุ่มตัวอย่าง มีกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม โดยเก็บข้อมูลที่เทศบาลเมือง โดยใน 1 เทศบาลเก็บจากนายกเทศมนตรี 1 คน และผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม 1 คน ดังนั้นเก็บจากเทศบาล และมีขนาดตัวอย่างในแต่ละภาคดังนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากร และขนาดตัวอย่าง

ภาค	จำนวนประชากร (คน)	ขนาดตัวอย่าง(คน)
เหนือ	20	11
ตะวันออกเฉียงเหนือ	60	31
กลาง	88	47
ตะวันออก	40	20
ตะวันตก	20	11
ใต้	56	30
รวม	284	150

จากตารางที่ 3.1 ผู้วิจัยได้เพิ่มขนาดตัวอย่างอีก 15% ของ 150 คน ดังนั้นจึงมีขนาดตัวอย่างรวม 174 คน โดยภาคเหนือ มีขนาดตัวอย่าง 13 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีขนาดตัวอย่าง 36 คน ภาคกลาง มีขนาดตัวอย่าง 54 คน ภาคตะวันออก มีขนาดตัวอย่าง 24 คน ภาคตะวันตก มีขนาดตัวอย่าง 13 คน ภาคใต้ มีขนาดตัวอย่าง 35 คน

3.2 การสร้างเครื่องมือ และลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสารบทความวิชาการ คำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วยคำถามชนิดปลายเปิด (Open end question) และปลายปิด (Close end question) แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับนายกเทศมนตรี

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

ชุดที่ 1 แบบสอบถามตอบโดยนายกเทศมนตรี ในเขตเทศบาลเมือง แบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง การได้รับความรู้ และการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบและคำถามปลายเปิด จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามข้อมูลการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะ ตลาด พ.ศ. 2551 ทั้งหมด 11 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ตอบ	บังคับใช้มาก	ให้ 3 คะแนน
ตอบ	บังคับใช้ปานกลาง	ให้ 2 คะแนน
ตอบ	บังคับใช้น้อย	ให้ 1 คะแนน
ตอบ	ไม่ได้บังคับใช้	ให้ 0 คะแนน

การแปลผลคะแนนของระดับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะ ตลาด พ.ศ. 2551

คะแนนสูงสุด	33	คะแนน
คะแนนต่ำสุด	0	คะแนน
คะแนนพิสัย	0 - 33	คะแนน

คะแนนการบังคับใช้จำนวน 11 ข้อจะนำสรุปเป็น 2 ระดับ โดยใช้เกณฑ์
จุดตัดจากค่าเฉลี่ยดังนี้

คะแนนที่ได้	ความหมาย
คะแนนมากกว่าค่าเฉลี่ย	การบังคับใช้อยู่ในระดับมาก
คะแนนน้อยกว่าค่าเฉลี่ย	การบังคับใช้อยู่ในระดับน้อย

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ทรัพยากรการบริหาร กระบวนการ
บริหาร นโยบาย และการประสานงาน โดยผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากแบบวัดการรับรู้หน้าที่ของขวัญฤทัย
พรรณวิจารณ์ ซึ่งทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของหัวหน้างานสุขาภิบาลและ
อนามัยสิ่งแวดล้อมเทศบาลเมือง ปี 2543 โดยเก็บข้อมูลจากหัวหน้างานสุขาภิบาลและอนามัย
สิ่งแวดล้อมเทศบาลเมือง จำนวนทั้งหมด 10 ข้อ นำมาเป็นแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ที่เกี่ยวกับ
การรับรู้ทรัพยากรการบริหาร กระบวนการบริหาร นโยบาย และการประสานงาน จำนวนทั้งหมด
14 ข้อ ซึ่งข้อความแต่ละข้อเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่ามี 4 ตัวเลือก คือ มากที่สุด ก่อนข้างมาก
ก่อนข้างน้อย น้อยที่สุด โดยให้คะแนนดังนี้คือ 4 3 2 1 ตามลำดับ โดยผู้ตอบจะเลือกตอบเพียง
คำตอบเดียว

การแปลผลคะแนน

คะแนนที่ได้จากแบบสอบถามปัจจัยการรับรู้ทรัพยากรการบริหาร กระบวนการ
บริหาร นโยบาย และการประสานงาน ของนายกเทศมนตรี เขตเทศบาลเมือง จำนวน 14 ข้อ จะนำมา
สรุปผลเป็น 2 ระดับโดยใช้เกณฑ์จุดตัดจากค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนที่ได้	ความหมาย
มากกว่าค่าเฉลี่ย	การรับรู้อยู่ในระดับมาก
น้อยกว่าค่าเฉลี่ย	การรับรู้อยู่ในระดับน้อย

แบบสอบถามในส่วนที่ 3 นี้ แบ่งเป็นองค์ประกอบของการรับรู้เป็น 4 ด้าน
ดังนี้

ข้อที่ 1 - 5	เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับทรัพยากรการบริหาร
ข้อที่ 6 - 10	เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร
ข้อที่ 11 - 12	เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับนโยบาย
ข้อที่ 13 - 14	เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการประสานงาน

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับการประเมินความรู้ในการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์ตลาด พ.ศ. 2551 จำนวน 20 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ประเมินความรู้การบังคับใช้กฎกระทรวงฯ	คะแนน
ความรู้มากที่สุด	4
ความรู้ค่อนข้างมาก	3
ความรู้ค่อนข้างน้อย	2
รู้น้อยที่สุด	1

การแปลผลคะแนน

คะแนนที่ได้จากแบบสอบถามการประเมินความรู้ในการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์ตลาด พ.ศ. 2551 ของนายกเทศมนตรี เขตเทศบาลเมือง จำนวน 20 ข้อ สรุปผลเป็น 2 ระดับ ดังนี้

คะแนนที่ได้	ความหมาย
มากกว่าค่าเฉลี่ย	ความรู้อยู่ในระดับมาก
น้อยกว่าค่าเฉลี่ย	ความรู้อยู่ในระดับน้อย

ส่วนที่ 5 ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์ตลาด พ.ศ. 2551 เป็นคำถามปลายเปิด

ชุดที่ 2 แบบสอบถามตอบโดยผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมือง แบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลและคุณลักษณะเทศบาล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง การได้รับความรู้ และการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม การปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ ข้อมูลคุณลักษณะเทศบาล ได้แก่ ขนาดพื้นที่ รายได้ จำนวนปีที่ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาล โดยมีคำถามเป็นแบบเลือกตอบและคำถามปลายเปิด จำนวน 11 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามข้อมูลการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์ตลาด พ.ศ. 2551 ทั้งหมด จำนวน 16 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ตอบ	บังคับใช้มาก	ให้ 3 คะแนน
ตอบ	บังคับใช้ปานกลาง	ให้ 2 คะแนน

ตอบ บังคับใช้น้อย ให้ 1 คะแนน

ตอบ ไม่ได้บังคับใช้ ให้ 0 คะแนน

การแปลผลคะแนนของระดับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะ
ตลาด พ.ศ. 2551

คะแนนสูงสุด 33 คะแนน

คะแนนต่ำสุด 0 คะแนน

คะแนนพิสัย 0 - 33 คะแนน

คะแนนการบังคับใช้จำนวน 11 ข้อจะนำสรุปเป็น 2 ระดับ โดยใช้เกณฑ์
จุดตัดจากค่าเฉลี่ยดังนี้

คะแนนที่ได้

ความหมาย

คะแนนมากกว่าค่าเฉลี่ย

การบังคับใช้อยู่ในระดับมาก

คะแนนน้อยกว่าค่าเฉลี่ย

การบังคับใช้อยู่ในระดับน้อย

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ทรัพยากรการบริหาร กระบวนการ
บริหาร นโยบาย และการประสานงานโดยผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากแบบวัดการรับรู้หน้าที่ของขวัญฤทัย
พรรณวิจารณ์ ซึ่งทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของหัวหน้างานสุขาภิบาลและ
อนามัยสิ่งแวดล้อมเทศบาลเมือง ปี 2543 โดยเก็บข้อมูลจากหัวหน้างานสุขาภิบาลและอนามัย
สิ่งแวดล้อมเทศบาลเมือง จำนวนทั้งหมด 10 ข้อ นำมาเป็นแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ที่เกี่ยวกับ
การรับรู้ทรัพยากรการบริหาร กระบวนการบริหาร นโยบาย และการประสานงาน จำนวนทั้งหมด 14
ข้อ ซึ่งข้อความแต่ละข้อเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่ามี 4 ตัวเลือก คือ มากที่สุด ก่อนข้างมาก
ก่อนข้างน้อย น้อยที่สุด โดยให้คะแนนดังนี้คือ 4 3 2 1 ตามลำดับ โดยผู้ตอบจะเลือกตอบเพียง
คำตอบเดียว

การแปลผลคะแนน

คะแนนที่ได้จากแบบสอบถามปัจจัยการรับรู้ทรัพยากรการบริหาร กระบวนการ
บริหาร นโยบาย และการประสานงานของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เขตเทศบาล
เมือง จำนวน 14 ข้อ สรุปผลเป็น 2 ระดับ โดยใช้เกณฑ์จุดตัดจากค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนที่ได้	ความหมาย
มากกว่าค่าเฉลี่ย	การรับรู้อยู่ในระดับมาก
น้อยกว่าค่าเฉลี่ย	การรับรู้อยู่ในระดับน้อย

แบบสอบถามในส่วนที่ 2 นี้ แบ่งเป็นองค์ประกอบของการรับรู้เป็น 4 ด้าน ดังนี้

ข้อที่ 1 - 5	เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับทรัพยากรการบริหาร
ข้อที่ 6 - 10	เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร
ข้อที่ 11 - 12	เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับนโยบาย
ข้อที่ 13 - 14	เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการประสานงาน

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับการประเมินความรู้การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 จำนวน 20 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ประเมินความรู้การบังคับใช้กฎกระทรวงฯ	คะแนน
ความรู้มากที่สุด	4
ความรู้ค่อนข้างมาก	3
ความรู้ค่อนข้างน้อย	2
รู้น้อยที่สุด	1

การแปลผลคะแนน

คะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความรู้ในการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เขตเทศบาลเมืองจำนวน 20 ข้อ สรุปผลเป็น 2 ระดับ โดยใช้เกณฑ์จุดตัดจากค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนที่ได้	ความหมาย
มากกว่าค่าเฉลี่ย	ความรู้อยู่ในระดับมาก
น้อยกว่าค่าเฉลี่ย	ความรู้อยู่ในระดับน้อย

ส่วนที่ 5 ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 เป็นคำถามปลายเปิด

3.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การหาความตรงของแบบสอบถาม (Content validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาเมื่อตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของเนื้อหา ความชัดเจนของภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามนี้แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม ตามคำแนะนำแล้วจึงนำไปทดสอบ

2. การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ผู้อำนวยการเขตและหัวหน้าฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาลของกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 เขต กลุ่มที่ 2 ได้แก่ นายกเทศมนตรีเมือง จำนวน 30 แห่ง จากนั้นนำมาหาสัมประสิทธิ์อัลฟา ของครอนบาช โดยในกลุ่มที่ 1 ได้ค่าความเชื่อมั่นของการรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 เท่ากับ 0.88 และค่าความเชื่อมั่นของการประเมินความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 เท่ากับ 0.89 กลุ่มที่ 2 ได้ค่าความเชื่อมั่นของการรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 เท่ากับ 0.95 และค่าความเชื่อมั่นของการประเมินความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 เท่ากับ 0.93

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์โดยให้ผู้ตอบตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยใช้ระยะเวลาที่เก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555 โดยมีการดำเนินการดังนี้

1. ขอนหนังสือรับรองจากมหาวิทยาลัยมหิดลเพื่อทำหนังสือขออนุญาตนายกเทศมนตรีในการเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยแจ้งว่าจะเก็บข้อมูลจาก เจ้าพนักงานท้องถิ่น (นายกเทศมนตรี) จำนวน 1 คน และเจ้าพนักงานสาธารณสุข (ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม) จำนวน 1 คน
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องจะนำมาวิเคราะห์โดยดำเนินการดังนี้

- จัดทำคู่มือลงรหัส
- นำข้อมูลทั้งหมดจากแบบสอบถาม มาลงรหัสในแบบฟอร์มลงรหัส
- นำข้อมูลไปประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อนำไปอธิบายคุณลักษณะส่วนบุคคล คุณลักษณะเทศบาล ปัจจัยการรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวง ปัจจัยความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวง และการบังคับใช้กฎกระทรวง
2. สถิติวิเคราะห์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย (Spearman Rank Correlation) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สเปียร์แมนแรงค์ (Spearman rank correlation) ซึ่งใช้สำหรับหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว ที่ตัวแปรทั้งสองนั้นเป็นข้อมูลแบบเรียงอันดับ (Ordinal data) (ตำรวจ จงเจริญ, 2548) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง 1) ปัจจัยส่วนบุคคล 2) การรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์ตลาด พ.ศ. 2551 3) การประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์ตลาด พ.ศ. 2551 กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์ตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง
3. กำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.05$

จริยธรรมในการศึกษาวิจัย

การวิจัยเรื่องการบังคับใช้กฎกระทรวง ว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมืองมุงเน้นศึกษาโดยเก็บข้อมูลจาก นายกเทศมนตรี และผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัยในการศึกษาวิจัยและเก็บข้อมูล มีเอกสารยืนยันจากผู้ถูกวิจัยเป็นลายลักษณ์อักษรในการยินยอมให้เก็บข้อมูลได้ วิธีเก็บข้อมูลจะใช้แบบสอบถามซึ่งแบบสอบถามจะไม่มีภาระระบุชื่อผู้ตอบและสถานที่ทำงาน การตอบคำถามมีตัวเลือกให้ตอบ การวิเคราะห์ข้อมูลจะตอบคำถามการวิจัยเป็นภาพรวม ซึ่งจะไม่มีผลกระทบต่อหน้าที่การปฏิบัติงานของบุคคลใดบุคคลหนึ่งในเทศบาลเมืองที่ตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยนี้จะช่วยสนับสนุน การบังคับใช้ตามกฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมืองให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ

การวิจัยนี้มีการปกป้องสิทธิของผู้ร่วมวิจัย โดยผู้วิจัยรับรองว่าให้ผู้ร่วมวิจัยโครงการนี้โดยสมัครใจ และมีสิทธิบอกเลิกการเข้าร่วมโครงการได้ตลอดเวลา การบอกเลิกการเข้าร่วมวิจัย จะไม่ส่งผลใด ๆ ต่อผู้ร่วมวิจัย การวิจัยนี้ได้รับอนุมัติใบจริยธรรมจากคณะกรรมการจริยธรรม การวิจัยในมนุษย์ เลขที่ 286/2555

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจชนิดภาคตัดขวาง โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการรับรู้การบริหาร ระดับการประเมินความรู้ และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายการสาธารณสุข 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยการรับรู้การบริหาร และปัจจัยการประเมินความรู้กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ.2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายการสาธารณสุข 3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ.2551 ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายการสาธารณสุข วิเคราะห์นำเสนอข้อมูลเป็น 8 ส่วน

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะเทศบาลเมือง

ส่วนที่ 2 คุณลักษณะส่วนบุคคล

ส่วนที่ 3 การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมืองของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 4 การรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ.2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของนายกเทศมนตรี และผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 5 การประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ.2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของนายกเทศมนตรี และผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่าง คุณลักษณะส่วนบุคคล การรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 การประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของนายกเทศมนตรี

ส่วนที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่าง คุณลักษณะส่วนบุคคล การรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 การประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 8 ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะเทศบาล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลสำนักงานเทศบาลเมือง จากนายกเทศมนตรี จำนวน 82 คน ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้ เทศบาลเมืองที่ทำการศึกษา มีจำนวน 92 แห่ง มีพื้นที่รับผิดชอบที่มีขนาดเล็กที่สุด 2.17 ตารางกิโลเมตร ขนาดใหญ่ที่สุด 252 ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่เฉลี่ย 22.98 ตารางกิโลเมตร มีรายได้ต่ำสุด จำนวน 2 ล้านบาท รายได้สูงสุด จำนวน 500 ล้านบาท รายได้เฉลี่ย 133 ล้านบาท จำนวนปีที่ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลเมือง เกินกว่า 10 ปี ร้อยละ 55.4 รองลงมาได้รับการยกฐานะ 1 - 5 ปี ร้อยละ 27.2 และต่ำสุดได้รับการยกฐานะ 6 - 10 ปี ร้อยละ 17.4

ส่วนที่ 2 คุณลักษณะส่วนบุคคล

จากการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากนายกเทศมนตรี จำนวน 82 คน ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้ นายกเทศมนตรี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 89.0 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 11.0 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ ตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 65.9 อยู่ในช่วงอายุ น้อยกว่า 50 ปี ร้อยละ 34.1 อายุต่ำสุด 32 ปี อายุสูงสุด 79 ปี โดยมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 52 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.1 ปี สำเร็จการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 52.4 และสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 47.6 ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งเป็นระยะเวลา 1 - 5 ปี ร้อยละ 61 รองลงมาดำรงตำแหน่งเป็นระยะเวลา 6 ปี และมากกว่า ร้อยละ 39 โดยมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งเฉลี่ย 6.3 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.8 ปี ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.1

ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม จำนวน 92 คน ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 53.3 และ เป็นเพศชาย ร้อยละ 46.7 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ น้อยกว่า 50 ปี ร้อยละ 59.8 อยู่ในช่วงอายุ 50 ปี และมากกว่า ร้อยละ 40.2 อายุต่ำสุด 30 ปี อายุสูงสุด 60 ปี โดยมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 48.3 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.9 ปี สำเร็จการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี มากที่สุด ร้อยละ 59.8 สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 40.2 ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งเป็นเวลา 6 ปี และมากกว่า ร้อยละ 80.4 และระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 1 - 5 ปี ร้อยละ 19.6 โดยมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งเฉลี่ย 6.9 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.0 ปี ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละ ของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
ในเขตเทศบาลเมือง จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

คุณลักษณะส่วนบุคคล	นายกเทศมนตรี (n=82)		ผู้อำนวยการกองฯ (n=92)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ				
ชาย	73	89.0	89	53.3
หญิง	9	11.0	43	46.7
อายุ (ปี)				
น้อยกว่า 50 ปี	28	34.1	55	59.8
ตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป	54	65.9	37	40.2
	Mean $\pm$ SD 52 $\pm$ 8.1		Mean $\pm$ SD 48.3 $\pm$ 5.9	
	Min - Max 32 - 79		Min - Max 30 - 60	
ระดับการศึกษา				
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	39	47.6	37	40.2
สูงกว่าปริญญาตรี	43	52.4	55	59.8
ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง				
1 - 5 ปี	50	61	18	19.6
6 ปี และมากกว่า	32	39	74	80.4
	Mean $\pm$ SD 6.3 $\pm$ 5.8		Mean $\pm$ SD 6.9 $\pm$ 5.0	
	Min - Max 1 - 28		Min - Max 1 - 29	

ส่วนที่ 3 การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์ตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

3.1 การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์ตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมืองของนายกเทศมนตรี

3.1.1 การได้รับความรู้และประสบการณ์ในการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์ตลาด พ.ศ. 2551

นายกเทศมนตรีส่วนใหญ่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์ตลาด พ.ศ. 2551 จากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 73.2 ได้รับความรู้จากกรมอนามัย ร้อยละ 26.8 เคยศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์ตลาด พ.ศ. 2551 ร้อยละ 92.7 โดยหาความรู้จากหนังสือราชการกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นและหนังสือราชการกรมอนามัย ร้อยละ 31.6 เท่ากัน รองลงมา หาความรู้จากเจ้าพนักงานสาธารณสุข ร้อยละ 14.5 และไม่เคยศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ร้อยละ 7.3 ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.2

ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์ตลาด พ.ศ. 2551 จากกรมอนามัย ร้อยละ 93.5 รองลงมา ได้รับความรู้จากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และจากเจ้าพนักงานสาธารณสุข ร้อยละ 71.7 และ 26.1 ตามลำดับ ส่วนใหญ่เคยศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์ตลาด พ.ศ. 2551 ร้อยละ 97.8 โดยหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือคู่มือเกี่ยวกับกฎกระทรวงว่าด้วยตลาด ร้อยละ 94.6 จากหนังสือราชการ กรมอนามัย ร้อยละ 79.3 และจากหนังสือราชการกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 68.5 และจากเจ้าพนักงานสาธารณสุข ร้อยละ 21.7 ตามลำดับ ส่วนใหญ่เคยปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ร้อยละ 90.2 โดยเคยตรวจสอบสัญลักษณ์ตลาดตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงก่อนพิจารณาอนุญาต ร้อยละ 91.3 ออกคำแนะนำให้ผู้จัดตั้งตลาดปรับปรุงแก้ไขก่อนพิจารณาอนุญาต ร้อยละ 75.0 รับยื่นแบบคำขอจัดตั้งตลาด ร้อยละ 71.7 เสนอเจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไขกรณีปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ร้อยละ 51.1 และเสนอเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้มีการเปรียบเทียบปรับ/ดำเนินคดีกรณีไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ร้อยละ 16.3 ตามลำดับ และไม่เคยปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ร้อยละ 9.8 ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละ ของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
ในเขตเทศบาลเมือง จำแนกตามการได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ

การได้รับความรู้/ การปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่	นายกเทศมนตรี (n=82)		ผู้อำนวยการกองฯ (n=92)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การได้รับความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวง				
* แหล่งความรู้ที่ได้รับ				
กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น	60	73.2	66	71.7
กรมอนามัย	22	26.8	86	93.5
* การหาความรู้เพิ่มเติม				
ไม่เคย	6	7.3	2	2.2
เคย	76	92.7	90	97.8
แหล่งค้นคว้า				
1. จากหนังสือคู่มือกฎกระทรวง	9	11.8	87	94.6
2. จากหนังสือราชการกรมส่งเสริมฯ	24	31.6	63	68.5
3. จากหนังสือราชการกรมอนามัย	24	31.6	73	79.3
4. จากเจ้าพนักงานสาธารณสุข	11	14.5	20	21.7
5. ไม่ระบุ	8	10.5		
การปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่				
ไม่เคย	ไม่ได้ศึกษา	ไม่ได้ศึกษา	9	9.8
เคย	ไม่ได้ศึกษา	ไม่ได้ศึกษา	83	90.2
เรื่องที่ได้เคยปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ รับยื่นแบบคำขอก่อนจัดตั้งตลาด	ไม่ได้ศึกษา	ไม่ได้ศึกษา	66	71.7
ตรวจสอบลักษณะตลาดตามข้อกำหนด ในกฎกระทรวงก่อนพิจารณาอนุญาต	ไม่ได้ศึกษา*	ไม่ได้ศึกษา*	84	91.3
ออกคำแนะนำให้ผู้จัดตั้งตลาดปรับปรุง แก้ไขก่อนพิจารณาอนุญาต	ไม่ได้ศึกษา*	ไม่ได้ศึกษา*	69	75.0
เสนอเจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งให้ ปรับปรุงแก้ไขกรณีปฏิบัติไม่ถูกต้อง ตามกฎหมาย	ไม่ได้ศึกษา*	ไม่ได้ศึกษา*	47	51.1

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละ ของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลเมือง จำแนกตามการได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ (ต่อ)

การได้รับความรู้/ การปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่	นายกเทศมนตรี (n=82)		ผู้อำนวยการกองฯ (n=92)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เสนอเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้มีการ เปรียบเทียบปรับ/ดำเนินคดีกรณี ไม่ ปฏิบัติตามคำสั่ง	ไม่ได้ศึกษา*	ไม่ได้ศึกษา*	15	16.3

หมายเหตุ * เนื่องจากนายกเทศมนตรีเป็นผู้บริหารสูงสุดระดับท้องถิ่นที่เป็นเทศบาล เป็นผู้อำนวยการ
ออกคำแนะนำ หรือคำสั่งทางปกครอง แต่ส่วนใหญ่ไม่ได้ลงปฏิบัติในระดับพื้นที่

3.1.2 การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551

จากการวิเคราะห์การบังคับใช้รายชื่อ พบว่า เรื่องที่นายกเทศมนตรี มีการ
บังคับใช้มากและปานกลางคือ กรณีที่มีผู้ยื่นขอต่ออายุใบอนุญาต ดังนั้นนายกเทศมนตรีจึงดำเนินการ
ตรวจสอบสุขลักษณะก่อนต่ออายุใบอนุญาต ร้อยละ 91.5 รองลงมาคือการดำเนินการแต่งตั้งข้าราชการ
หรือพนักงานเทศบาลให้เป็น “ผู้ได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น” ตามมาตรา 44 วรรคสอง
ร้อยละ 79.3 และกรณีก่อนออกคำสั่งไม่อนุญาต นายกเทศมนตรีได้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ
ข้อเท็จจริงและเปิดโอกาสให้ได้ชี้แจงแสดงพยานหลักฐาน ร้อยละ 68.3 เรื่องที่นายกเทศมนตรีมีการ
บังคับใช้น้อยและไม่ได้บังคับใช้ คือ กรณีที่มีการเปรียบเทียบปรับที่นอกเหนืออำนาจของเจ้าพนักงาน
ท้องถิ่น ดังนั้นนายกเทศมนตรีจึงมีหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อให้กำหนดอัตราโทษปรับ ร้อยละ
68.3 รองลงมาคือกรณีเมื่อพบผู้กระทำผิดไม่ยินยอมเสียค่าปรับภายใน 30 วัน ดังนั้นนายกเทศมนตรี
จึงได้ดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน ร้อยละ 67.1 และกรณีมีผู้ฝ่าฝืนคำสั่งเจ้าพนักงาน
ดังนั้นนายกเทศมนตรี จึงมีความถี่ในการออกคำสั่งทางปกครอง ร้อยละ 65.9 ตามลำดับ ดังแสดง
รายละเอียดในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์ตลาด พ.ศ. 2551 ของนายกเทศมนตรี
ในเขตเทศบาลเมือง จำแนกการบังคับใช้รายชื่อ

ข้อคำถามการบังคับใช้กฎกระทรวงฯ	ระดับการบังคับใช้			
	มาก ร้อยละ	ปานกลาง ร้อยละ	น้อย ร้อยละ	ไม่ได้บังคับใช้ ร้อยละ
1. เมื่อมีผู้ยื่นขอต่ออายุใบอนุญาตนายกเทศมนตรีดำเนินการ ตรวจสอบสัญลักษณ์ก่อนต่ออายุใบอนุญาต	48.8	42.7	4.9	3.7
2. ความถี่ในการออกคำสั่งทางปกครองกรณีมีผู้ฝ่าฝืน คำสั่งเจ้าพนักงาน	9.8	24.4	50.0	15.9
3. เมื่อผู้ประกอบการ/ผู้ขายของไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำ นายกเทศมนตรีจะออกคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไขตาม มาตรา 45 ต่อไป	19.5	35.4	31.7	13.4
4. ก่อนออกคำสั่งไม่อนุญาตนายกเทศมนตรีได้แจ้งให้ ผู้ยื่นคำขอทราบข้อเท็จจริงและเปิดโอกาสให้ได้ชี้แจง แสดงพยานหลักฐาน	29.3	39.0	17.1	14.6
5. เมื่อผู้กระทำผิดสำเร็จและจะดำเนินการเปรียบเทียบ ปรับนายกเทศมนตรีมีหนังสือเรียกมารับทราบความผิด และเสียค่าปรับ	20.7	25.6	28.0	25.6
6. เมื่อผู้กระทำผิดไม่มาพบตามหนังสือเรียกนายกเทศมนตรี ดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน	14.6	22.0	31.7	31.7
7. เมื่อผู้กระทำผิดไม่ยอมรับการกระทำผิดนายกเทศมนตรี ดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน	9.8	25.6	31.7	32.9
8. เมื่อพบผู้กระทำผิดไม่ยินยอมเสียค่าปรับภายใน 30 วัน นายกเทศมนตรีดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์ ต่อพนักงานสอบสวน	11.0	22.0	34.1	32.9
9. เมื่อมีการยินยอมตามที่เปรียบเทียบปรับแต่ไม่ชำระ เงินค่าปรับนายกเทศมนตรีดำเนินการแจ้งความ ร้องทุกข์ ต่อพนักงานสอบสวน	9.8	26.8	30.5	32.9

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของนายกเทศมนตรี
ในเขตเทศบาลเมือง จำแนกการบังคับใช้รายชื่อ (ต่อ)

ข้อความการบังคับใช้กฎกระทรวงฯ	ระดับการบังคับใช้			
	มาก ร้อยละ	ปานกลาง ร้อยละ	น้อย ร้อยละ	ไม่ได้บังคับใช้ ร้อยละ
10.เมื่อมีกรณีที่ต้องเปรียบเทียบปรับที่นอกเหนืออำนาจ ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นนายกเทศมนตรีได้มีหนังสือ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อให้กำหนดอัตราโทษปรับ	12.2	19.5	24.4	43.9
11.นายกเทศมนตรีได้ดำเนินการแต่งตั้งข้าราชการหรือ พนักงานเทศบาลให้เป็น “ผู้ได้รับการแต่งตั้งจาก เจ้าพนักงานท้องถิ่น” ตามมาตรา 44 วรรคสอง	47.6	31.7	7.3	13.4
จำนวน 82 คน				

จากการวิเคราะห์ระดับการบังคับใช้ พบว่า นายกเทศมนตรี มีการบังคับ
ใช้อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 64.6 มีการบังคับใช้อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 35.4 ซึ่งมีค่าต่างกันมาก
คะแนนต่ำสุด 11 คะแนน คะแนนสูงสุด 22 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 16.5 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน 3.8 ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของระดับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551
ในเขตเทศบาลเมือง ของนายกเทศมนตรี

ระดับการบังคับใช้	จำนวน	ร้อยละ
น้อย (11 - 16)	53	64.6
มาก (17 - 22)	29	35.4

Mean = 16.5 SD = 3.8 Min - Max = 11 - 22

3.2 การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

3.2.1 การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551

จากการวิเคราะห์การบังคับใช้รายชื่อ พบว่าเรื่องที่ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีการบังคับใช้มากและปานกลาง คือ กรณีที่มีการออกคำแนะนำ/คำสั่งทุกครั้ง เมื่อครบกำหนด เวลาดังนั้นผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมจะติดตามผลการปฏิบัติ ร้อยละ 96.7 รองลงมา คือกรณีที่มีการตรวจสอบลักษณะของตลาด พบว่าสินค้าประเภทอาหารปรุงสุก วางต่ำกว่า 60 เซนติเมตร ดังนั้นผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม จะออกคำแนะนำให้ผู้ขายของผู้ช่วยขายของปรับปรุงแก้ไข ร้อยละ 93.5 และมีการบังคับใช้กฎกระทรวงเท่ากัน 2 เรื่อง คือ กรณีที่ทราบว่ามีการขายอาหาร เช่น ขนมจีนซึ่งประชาชนบริโภคแล้วเกิดอุจจาระร่วงเป็นจำนวนมาก ดังนั้นผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม จึงได้จัดทีมออกไปเก็บตัวอย่างทันที และกรณีที่ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมออกคำแนะนำ/คำสั่ง จะกำหนดเวลาให้ผู้รับคำสั่งปฏิบัติพอสมควร ร้อยละ 91.3 เรื่องที่ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีการบังคับใช้น้อยและไม่ได้บังคับใช้ คือกรณีที่มีการฝ่าฝืนคำสั่งใด ๆ ดังนั้นผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นใช้มาตรการลงโทษ ร้อยละ 46.7 รองลงมา คือกรณีไม่ปฏิบัติตามคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไข ดังนั้นผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมได้เสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งให้หยุดกิจการ/พักใช้ใบอนุญาต ร้อยละ 45.7 และกรณีที่มีเหตุสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อความเป็นอยู่ของประชาชนตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตลาด ดังนั้นผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมจึงออกคำสั่งตามมาตรา 46 วรรค 2 ร้อยละ 34.8 ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของผู้อำนวยการ
กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลเมือง จำแนกการบังคับใช้รายข้อ

ข้อคำถามการบังคับใช้กฎกระทรวงฯ	ระดับการบังคับใช้			
	มาก ร้อยละ	ปานกลาง ร้อยละ	น้อย ร้อยละ	ไม่ได้บังคับใช้ ร้อยละ
1. เมื่อมีการยื่นคำขอจัดตั้งตลาด ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมดำเนินการตรวจสอบสุขลักษณะกิจการตลาดก่อนออกใบอนุญาต	52.2	38.0	5.5	4.3
2. ในการตรวจสอบสุขลักษณะกิจการตลาด ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินการร่วมกันโดยคณะกรรมการที่มาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	30.5	40.2	23.9	5.4
3. ในการตรวจสอบสุขลักษณะกิจการตลาด ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมจะตรวจสอบตามที่กำหนดในกฎกระทรวงทุกข้อ	48.9	40.2	8.7	2.2
4. ใบอนุญาตที่ใกล้จะหมดอายุ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมจะติดตามให้ผู้ได้รับใบอนุญาตมาขอต่ออายุใบอนุญาต	58.7	30.4	6.6	4.3
5. การตรวจสอบสุขลักษณะของตลาดเป็นไปตามแผน ที่กำหนด	28.3	56.5	13.0	2.2
6. เมื่อทราบว่ามีการขายอาหาร เช่น ขนมจีนซึ่งประชาชนบริโภคแล้วเกิดอาการระแวงเป็นจำนวนมาก ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมได้จัดทีมออกไปเก็บตัวอย่างทันที	64.1	27.2	5.4	3.3
7. ขณะที่มีการตรวจสอบสุขลักษณะของตลาด พบว่าตัวอาคาร พื้น ฝาเพดาน แผงจำหน่ายสินค้า ระบบบำบัดน้ำเสีย หรือน้ำทิ้ง สายไฟ หรืออย่างหนึ่ง อย่างใดไม่ถูกต้องตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมจะออกคำแนะนำให้เจ้าของตลาดปรับปรุงแก้ไข	47.8	35.9	13.0	3.3

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลเมือง จำแนกการบังคับใช้รายข้อ (ต่อ)

ข้อคำถามการบังคับใช้กฎกระทรวงฯ	ระดับการบังคับใช้			
	มาก ร้อยละ	ปานกลาง ร้อยละ	น้อย ร้อยละ	ไม่ได้บังคับใช้ ร้อยละ
8. ขณะที่มีการตรวจสอบสุขลักษณะของตลาด พบว่าสินค้าประเภทอาหารปรุงสุกวางต่ำกว่า 60 เซนติเมตร ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมจะออกคำแนะนำให้ผู้ขายของ/ผู้ช่วยขายของปรับปรุงแก้ไข	51.1	42.4	5.4	1.1
9. เมื่อออกคำแนะนำ/คำสั่ง ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมจะกำหนดเวลาให้ผู้รับคำสั่งปฏิบัติตามพอสมควร	48.9	42.4	7.6	1.1
10. หลังการออกคำแนะนำ/คำสั่งทุกครั้ง เมื่อครบกำหนดเวลาผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมจะติดตามผลการปฏิบัติ	48.9	47.8	2.2	1.1
11. เมื่อติดตามผลการออกคำแนะนำแล้วพบว่ามีการฝ่าฝืนผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมจะเสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไขตามมาตรา 45 ต่อไป	37.0	33.7	21.7	7.6
12. กรณีไม่ปฏิบัติตามคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไขผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมได้เสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งให้หยุดกิจการ/พักใช้ใบอนุญาต	18.5	35.8	30.5	15.2
13. เมื่อมีการฝ่าฝืนคำสั่งใด ๆ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นใช้มาตรการลงโทษ	16.3	37.0	28.2	18.5

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลเมือง จำแนกการบังคับใช้รายข้อ (ต่อ)

ข้อคำถามการบังคับใช้กฎกระทรวงฯ	ระดับการบังคับใช้			
	มาก ร้อยละ	ปานกลาง ร้อยละ	น้อย ร้อยละ	ไม่ได้บังคับใช้ ร้อยละ
14. เมื่อมีเหตุสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อความเป็นอยู่ของประชาชนตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ออกคำสั่งตามมาตรา 46 วรรค 2	32.6	32.6	20.7	14.1
15. เมื่อเทศบาลจัดให้มีการตรวจสุขภาพแก่ผู้ขายและผู้ช่วยขายของผลการตรวจพบว่าเป็นโรคต้องห้ามตามที่กำหนดในกฎกระทรวงผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมแจ้งให้หยุดขาย	39.1	27.2	20.7	13.0
16. ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมได้เสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานเทศบาลเป็น “ผู้ได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น”	59.7	28.3	9.8	2.2
จำนวน 92 คน				

จากการวิเคราะห์ระดับการบังคับใช้ พบว่า ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมี การบังคับใช้อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 89.1 มีการบังคับใช้อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 10.9 ซึ่งมีค่าแตกต่างกันมาก คะแนนต่ำสุด 16 คะแนน คะแนนสูงสุด 32 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 28.8 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.4 ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของระดับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลเมือง จำแนกตามระดับการบังคับใช้

ระดับการบังคับใช้	จำนวน	ร้อยละ
น้อย (16 - 28)	10	10.9
มาก (29 - 32)	82	89.1

Mean = 28.8 SD = 3.4 Min - Max = 16 - 32

ส่วนที่ 4 การรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

จากการวิเคราะห์การรับรู้การบริหารรายชื่อ พบว่า เรื่องที่นายกเทศมนตรีมีการรับรู้ค่อนข้างมากและมากที่สุดคือนายกเทศมนตรีมีการรับรู้ว่าการหน่วยงานได้เปิดโอกาสให้มีการดำเนินงานสุขาภิบาลตลาดร่วมกันระหว่างเจ้าพนักงานสาธารณสุขสังกัดเทศบาลและสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในพื้นที่ ร้อยละ 87.8 รองลงมา นายกเทศมนตรีรับรู้ว่าการหน่วยงานได้ผลักดันให้มีการกำหนดนโยบายการปรับปรุงตลาดให้ถูกต้องตามกฎหมาย ร้อยละ 84.1 และนายกเทศมนตรีรับรู้ว่าการหน่วยงานสุขาภิบาลตลาดได้มอบหมายคนที่มีคุณสมบัติตรงกับงาน ร้อยละ 79.3 เรื่องที่นายกเทศมนตรีมีการรับรู้ค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุดคือนายกเทศมนตรีมีการรับรู้ว่าการหน่วยงานสุขาภิบาลตลาดได้กำหนดจำนวนคนได้เหมาะสมกับปริมาณงาน ร้อยละ 50.0 รองลงมานายกเทศมนตรีรับรู้ว่าการหน่วยงานได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนประจำปี ในการดำเนินงานเรื่องตลาด ร้อยละ 42.7 และนายกเทศมนตรีรับรู้ว่าการหน่วยงานได้จัดทำค่าของงบประมาณเพื่อการดำเนินงานสุขาภิบาลตลาด ร้อยละ 40.2 ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.7

จากการวิเคราะห์การรับรู้การบริหารรายชื่อ พบว่า เรื่องที่ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีการรับรู้ค่อนข้างมากและมากที่สุด คือ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมรับรู้ว่าการหน่วยงานได้ผลักดันให้มีการกำหนดนโยบายการปรับปรุงตลาดให้ถูกต้องตามกฎหมาย ร้อยละ 85.9 รองลงมาคือผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม รับรู้ว่าการหน่วยงานได้เปิดโอกาสให้มีการดำเนินงานสุขาภิบาลตลาดร่วมกันระหว่างเจ้าพนักงานสาธารณสุขสังกัดเทศบาลและสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในพื้นที่ ร้อยละ 84.8 และผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและ

สิ่งแวดล้อม รับรู้ bahwaหน่วยงานได้ติดตามผลการดำเนินงานสุขภาพตลาดเป็นประจำทุกปี ร้อยละ 75.0 ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.6 เรื่องที่ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีการรับรู้ค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุดคือผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม รับรู้ bahwaในงานสุขภาพตลาดได้กำหนดจำนวนคนได้เหมาะสมกับปริมาณงาน ร้อยละ 57.6 รองลงมาคือ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม รับรู้ bahwaหน่วยงานได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนประจำเดือนในการดำเนินงานเรื่องตลาด ร้อยละ 50.0 และผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม รับรู้ bahwaหน่วยงานได้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะและอื่น ๆ เพื่อการปฏิบัติงานสุขภาพตลาดอย่างเพียงพอ ร้อยละ 43.5 ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละการรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของนายกเทศมนตรี และผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลเมือง จําแนกการรับรู้รายชื่อ

ข้อคำถามรับรู้การบริหารฯ	ระดับความคิดเห็น							
	นายกเทศมนตรี				ผู้อำนวยการกอง			
	มากที่สุด ร้อยละ	ค่อนข้างมาก ร้อยละ	ค่อนข้างน้อย ร้อยละ	น้อยที่สุด ร้อยละ	มากที่สุด ร้อยละ	ค่อนข้างมาก ร้อยละ	ค่อนข้างน้อย ร้อยละ	น้อยที่สุด ร้อยละ
ทรัพยากรการบริหารของหน่วยงาน								
1. ในงานสุขาภิบาลตลาดได้กำหนดจำนวนคนเหมาะสมกับปริมาณงาน	6.1	43.9	47.6	2.4	4.3	38.1	46.7	10.9
2. ในงานสุขาภิบาลตลาดได้มอบหมายคนที่มีคุณสมบัติตรงกับงาน	8.5	70.8	19.5	1.2	10.9	58.7	26.1	4.3
3. หน่วยงานส่งเสริมผู้รับผิดชอบงานสุขาภิบาลตลาดเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานสุขาภิบาลตลาดมากที่สุด	9.8	58.5	30.5	1.2	12.3	57.3	26.1	4.3
4. หน่วยงานได้จัดทำค่าของงบประมาณเพื่อการดำเนินงานสุขาภิบาลตลาด	8.5	51.3	34.1	6.1	5.4	58.7	33.7	2.2
5. หน่วยงานได้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ยานพาหนะและอื่นๆ เพื่อการปฏิบัติงานสุขาภิบาลตลาดอย่างเพียงพอ	8.5	53.7	32.9	4.9	8.7	47.8	35.9	7.6

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของนายกเทศมนตรี และผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลเมือง จําแนกการรับรายชื่อ (ต่อ)

ข้อคำถามรับทราบบริหารฯ	ระดับความคิดเห็น					
	นายกเทศมนตรี			ผู้อำนวยการกอง		
	มากที่สุด ร้อยละ	ค่อนข้างมาก ร้อยละ	น้อยที่สุด ร้อยละ	มากที่สุด ร้อยละ	ค่อนข้างมาก ร้อยละ	น้อยที่สุด ร้อยละ
กระบวนการบริหาร						
6. หน่วยงานได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาสุขภาพตลาด	6.1	63.4	25.6	4.9	8.7	4.3
7. หน่วยงานได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนพัฒนาตลาดเป็นประจำทุก ๆ ปี	13.4	58.6	23.2	4.8	10.9	7.6
8. หน่วยงานได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนประจำปี	8.5	48.8	37.8	4.9	12.0	8.7
9. หน่วยงานได้ติดตามผลการดำเนินงานสุขภาพตลาดเป็นประจำทุกปี	12.2	64.6	20.8	2.4	10.9	5.4
10. หน่วยงานได้จัดทำโครงการที่กระตือรือร้น ตลาดให้ถูกต้องตามกฎหมายกระทรวง ว่าด้วย ตลาด พ.ศ.2551	13.4	62.2	19.5	4.9	8.7	3.2

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละการรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของนายกเทศมนตรี และผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลเมือง จําแนกการรับรู้รายข้อ (ต่อ)

	ระดับความคิดเห็น							
	นายกเทศมนตรี				ผู้อำนวยการกอง			
	มากที่สุด ร้อยละ	ค่อนข้างมาก ร้อยละ	ค่อนข้างน้อย ร้อยละ	น้อยที่สุด ร้อยละ	มากที่สุด ร้อยละ	ค่อนข้างมาก ร้อยละ	ค่อนข้างน้อย ร้อยละ	น้อยที่สุด ร้อยละ
ข้อคำถามรับรู้การบริหารฯ								
นโยบาย								
11. หน่วยงานได้ผลักดันให้มีการกำหนดนโยบาย	18.3	65.8	14.6	1.3	18.5	67.4	13.0	1.1
การปรับปรุงตลาดให้ถูกต้องตามกฎหมายกระทรวง								
12. หน่วยงานได้นำกฎกระทรวงว่าด้วยตลาดไปสู่	8.5	68.3	20.7	2.5	13.0	56.6	26.1	4.3
การปฏิบัติจริง								
การประสานงาน								
13. หน่วยงานได้เปิดโอกาสให้มีการดำเนินงาน	14.6	73.2	9.8	2.4	20.7	64.1	12.0	3.2
สุขภาพตลาดร่วมกันระหว่างเจ้าพนักงาน								
สาธารณสุขสังกัดเทศบาลและสังกัดกระทรวง								
สาธารณสุขในเขตพื้นที่								
14. หน่วยงานได้ให้บุคลากรในฝ่ายเป็นทีมงาน	12.2	62.2	22.0	3.6	15.2	56.5	25.0	3.3
สุขภาพตลาดร่วมกัน								
จำนวน 82 คน					จำนวน 92 คน			

จากการวิเคราะห์ระดับการรับรู้การบริหาร พบว่า นายกเทศมนตรีส่วนใหญ่ มีการรับรู้ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 74.4 มีการรับรู้ อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 25.6 ซึ่งมีค่าแตกต่างกันมาก คะแนนต่ำสุด 14 คะแนน คะแนนสูงสุด 28 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 23.9 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.9 คะแนน ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 98.9 มีการรับรู้ อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 1.1 ซึ่งมีค่าแตกต่างกันมาก คะแนนต่ำสุด 14 คะแนน คะแนนสูงสุด 41 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 23.7 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.6 คะแนน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละการรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วย ตลาด พ.ศ. 2551 ของนายกเทศมนตรี และผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลเมือง จำแนกตามระดับการรับรู้

ระดับการรับรู้	นายกเทศมนตรี			ผู้อำนวยการกองฯ		
	คะแนน	จำนวน	ร้อยละ	คะแนน	จำนวน	ร้อยละ
มาก	24 - 28	61	74.4	32 - 40	91	98.9
น้อย	14 - 23	21	25.6	14 - 31	1	1.1
Mean, SD 23.9, 3.9 23.7, 4.6						
Min, Max 14, 28 14, 41						

ส่วนที่ 5 การประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

จากการวิเคราะห์การประเมินความรู้รายข้อ พบว่า เรื่องที่นายกเทศมนตรีมีความรู้ก่อนข้างมากและมากที่สุด คือนายกเทศมนตรีมีความรู้ในการปฏิบัติให้ถูกสุขลักษณะเกี่ยวกับการบำรุงรักษาตลาด การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในตลาด ร้อยละ 86.6 รองลงมานายกเทศมนตรี มีความรู้ในการล้างตลาดที่ถูกหลักสุขาภิบาล ร้อยละ 85.4 และนายกเทศมนตรี มีความรู้ในการตรวจสอบสุขลักษณะ แผงจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารในตลาดประเภทที่ 1 ร้อยละ 81.7 เรื่องที่นายกเทศมนตรี มีความรู้ก่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด คือ นายกเทศมนตรีมีความรู้ในการ

ดำเนินการตามขั้นตอนในการเปรียบเทียบปรับ/เปรียบเทียบคดี ร้อยละ 79.3 รองลงมามีความรู้เท่ากัน 2 เรื่อง คือ นายกเทศมนตรีมีความรู้ในการออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 60 และนายกเทศมนตรีมีความรู้ในการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน ร้อยละ 76.8 ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.9

จากการวิเคราะห์การประเมินความรู้รายข้อ พบว่า เรื่องที่ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีความรู้ค่อนข้างมาก และมากที่สุด คือ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีความรู้เรื่องการล้างตลาดที่ถูกหลักสุขาภิบาล ร้อยละ 88.0 รองลงมามีความรู้เท่ากัน 2 เรื่อง คือ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีความรู้เรื่องการตรวจสอบสุขลักษณะแผงจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารในตลาดประเภทที่ 1 และความรู้เรื่องการปฏิบัติให้ถูกสุขลักษณะเกี่ยวกับการบำรุงรักษาตลาด การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในตลาด ร้อยละ 84.8 เรื่องที่ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีความรู้ค่อนข้างน้อย และน้อยที่สุด คือ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีความรู้เรื่องการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนร้อยละ 76.1 รองลงมามีความรู้เท่ากัน 2 เรื่อง คือผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีความรู้เรื่องการออกคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา 59 และความรู้เรื่องการออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 60 ร้อยละ 73.9 ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละการประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลเมือง จำแนกการประเมินความรู้ข้อ

ข้อคำถาม การประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้ กฎกระทรวง ว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551	ระดับการประเมินความรู้							
	นายกเทศมนตรี				ผู้อำนวยการกอง			
	มากที่สุด ร้อยละ	ค่อนข้างมาก ร้อยละ	ค่อนข้างน้อย ร้อยละ	น้อยที่สุด ร้อยละ	มากที่สุด ร้อยละ	ค่อนข้างมาก ร้อยละ	ค่อนข้างน้อย ร้อยละ	น้อยที่สุด ร้อยละ
1. การตรวจสอบสุขลักษณะอาคารสิ่งปลูกสร้างสำหรับตลาดประเภทที่ 1	4.9	75.6	18.3	1.2	9.7	70.7	17.4	2.2
2. การตรวจสอบสุขลักษณะแผงจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารในตลาดประเภทที่ 1	7.3	74.4	17.1	1.2	19.6	65.2	13.0	2.2
3. การสังเกตที่ถูกต้องเกี่ยวกับ	19.5	65.9	13.4	1.2	29.3	58.7	9.8	2.2
4. วิธีการตรวจสอบอาหารที่ไม่สะอาดหรือไม่ปลอดภัยตามกฎหมาย ว่าด้วยอาหาร	11.0	59.7	28.0	1.3	40.3	41.2	14.2	4.3
5. การตรวจสอบสุขลักษณะสถานที่ขายของ สำหรับตลาดประเภทที่ 2	4.9	59.7	30.6	4.8	10.9	57.6	26.1	5.4
6. การตรวจสอบสุขลักษณะแผงจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารในตลาดประเภทที่ 2	7.3	54.9	34.1	3.7	12.0	56.5	27.2	4.3

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละการประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายระหว่างด้วยสุกัลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลเมือง จำแนกการประเมินความรู้ข้อ (ต่อ)

ข้อคำถาม	การประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย		ระดับการประเมินความรู้					
			นายกเทศมนตรี			ผู้อำนวยการกอง		
			มากที่สุด ร้อยละ	ค่อนข้างมาก ร้อยละ	น้อยที่สุด ร้อยละ	มากที่สุด ร้อยละ	ค่อนข้างมาก ร้อยละ	น้อยที่สุด ร้อยละ
8. การปฏิบัติให้ถูกสุกัลักษณะเกี่ยวกับการบำรุงรักษาตลาด การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในตลาด	กฏกระทรวงว่าด้วยสุกัลักษณะตลาด พ.ศ. 2551		13.4	73.2	12.2	1.2	14.1	70.7
9. การกำหนดระเบียบและกฎเกณฑ์การรักษาความสะอาดตลาด การจัดหมวดหมู่อินค้า การดูแลความสะอาดแผงจำหน่ายสินค้าอาหาร การรวบรวมมูลฝอยลงในภาชนะรองรับที่เหมาะสม การล้างตลาด			14.6	65.9	18.3	1.2	10.9	67.4
10. การปฏิบัติให้ถูกสุกัลักษณะในการจำหน่ายทำประกอบปรุง เก็บ หรือสะสมอาหาร การรักษาความสะอาดของ ภาชนะ นำใช้ ของใช้			11.0	65.8	22.1	1.1	15.2	65.2
ข้อกฎหมายข้อเท็จจริง			8.5	58.6	30.6	2.3	9.7	62.0

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละการประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายพระราชบัญญัติไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติกฎหมายพระราชข้อกำหนดของท้องถิ่น

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลเมือง อำเภอการประเมินความรู้ข้อ (ต่อ)

ข้อคำถาม การประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย	ระดับการประเมินความรู้									
	นายกเทศมนตรี					ผู้อำนวยการกอง				
	มากที่สุด ร้อยละ	ค่อนข้างมาก ร้อยละ	ค่อนข้างน้อย ร้อยละ	น้อยที่สุด ร้อยละ	มากที่สุด ร้อยละ	ค่อนข้างมาก ร้อยละ	ค่อนข้างน้อย ร้อยละ	น้อยที่สุด ร้อยละ	มากที่สุด ร้อยละ	น้อยที่สุด ร้อยละ
11.การออกคำแนะนำกรณีพบว่าปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติกฎหมายพระราชข้อกำหนดของท้องถิ่น	9.7	48.8	36.7	4.8	14.2	47.8	31.5	6.5		
12.การออกคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไขตามมาตรา 45	6.1	28.0	47.6	18.3	5.4	37.0	39.1	18.5		
13.การออกคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา 59	4.9	19.5	43.9	31.7	4.3	21.8	34.8	39.1		
14.การออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 60	4.9	18.3	42.7	34.1	4.4	21.7	31.5	42.4		
15.การออกคำสั่ง ในกรณีที่จะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสาธารณะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนจำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน	8.5	28.0	40.2	23.2	5.5	22.8	35.8	35.9		
ตามมาตรา 46 วรรค 2										
16.การใช้ดุลยพินิจในการออกคำสั่งกรณีที่จะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสาธารณะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนจำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน	7.3	34.2	36.5	22.0	6.5	27.2	31.5	34.8		

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละการประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายจราจรว่าด้วยสุลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลเมือง จําแนกการประเมินความรู้รายชื่อ (ต่อ)

ข้อคำถาม การประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้ กฎหมายจราจร ว่าด้วยสุลักษณะตลาด พ.ศ. 2551	ระดับการประเมินความรู้									
	นายกเทศมนตรี					ผู้อำนวยการกอง				
	มากที่สุด ร้อยละ	ค่อนข้างมาก ร้อยละ	ค่อนข้างน้อย ร้อยละ	น้อยที่สุด ร้อยละ	มากที่สุด ร้อยละ	ค่อนข้างมาก ร้อยละ	ค่อนข้างน้อย ร้อยละ	น้อยที่สุด ร้อยละ	มากที่สุด ร้อยละ	น้อยที่สุด ร้อยละ
17. การดำเนินการตามขั้นตอนในการเปรียบเทียบปรับ/ เปรียบเทียบคดี	8.5	12.2	53.7	25.6	4.4	22.8	37.0	35.8		
18. การแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน	6.1	17.1	51.2	25.6	4.3	19.6	33.7	42.4		
19. การกำหนดอัตราค่าปรับที่เหมาะสม	3.7	31.7	42.6	22.0	4.4	31.5	30.4	33.7		
20. การจัดทำแผนพัฒนาปรับปรุงตลาด	11.0	54.9	29.3	4.8	8.7	57.6	26.1	7.6		
	จำนวน 82 คน					จำนวน 92 คน				

จากการวิเคราะห์การประเมินความรู้ที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง พบว่า นายกเทศมนตรี มีความรู้ในระดับมาก ร้อยละ 74.4 มีความรู้ในระดับน้อย ร้อยละ 25.6 คะแนนต่ำสุด 12 คะแนน คะแนนสูงสุด 24 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 20.5 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.4 ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีความรู้ในระดับมาก ร้อยละ 55.4 มีความรู้ในระดับน้อย ร้อยละ 44.6 คะแนนต่ำสุด 20 คะแนน คะแนนสูงสุด 40 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 31.6 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.4 คะแนน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละการประเมินความรู้ที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมือง จำแนกตามระดับการประเมินความรู้

ระดับการการประเมินความรู้	นายกเทศมนตรี			ผู้อำนวยการกองฯ		
	คะแนน	จำนวน	ร้อยละ	คะแนน	จำนวน	ร้อยละ
มาก	21 - 24	61	74.4	32 - 40	51	55.4
น้อย	12 - 20	21	25.6	20 - 31	41	44.6
Mean, SD 20.5, 3.4 31.6, 5.4						
Min, Max 12, 24 20, 40						

ส่วนที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่าง คุณลักษณะส่วนบุคคล การรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 การประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของนายกเทศมนตรี

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของนายกเทศมนตรี พบว่า นายกเทศมนตรีทั้งเพศหญิงและเพศชาย ส่วนใหญ่มีการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาดน้อย ร้อยละ 88.9 และ 61.6 ตามลำดับ นายกเทศมนตรีทั้ง 2 กลุ่มอายุ (อายุน้อยกว่า 50 ปี กับอายุ 50 ปี และมากกว่า) ส่วนใหญ่มีการบังคับใช้กฎกระทรวงน้อย ร้อยละ 67.9 และ 63.0 ตามลำดับ นายกเทศมนตรีทั้งที่มีการศึกษา

ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีส่วนใหญ่มีการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาดน้อย ร้อยละ 64.1 และ 65.1 ตามลำดับนายกเทศมนตรีที่ดำรงตำแหน่งเป็นระยะเวลา 1 - 5 ปี ส่วนใหญ่มีการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาดมาก ร้อยละ 52.0 ในขณะที่ดำรงตำแหน่ง เป็นระยะเวลา 6 ปี และมากกว่า ส่วนใหญ่มีการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาดน้อย ร้อยละ 59.4

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของนายกเทศมนตรี พบว่า นายกเทศมนตรีทั้งที่มีการรับรู้น้อยและรับรู้มากในการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ส่วนใหญ่มีการบังคับใช้กฎกระทรวงน้อย ร้อยละ 57.1 และ 67.2 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 นายกเทศมนตรี พบว่านายกเทศมนตรีทั้งที่มีความรู้้น้อยและความรู้มากเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาดส่วนใหญ่มีการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 น้อย ร้อยละ 61.9 และ 65.6 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ โดยใช้สถิติ Spearman rank correlation ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล การรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 การประเมินความรู้ที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง การรับรู้การบริหาร และการประเมินความรู้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p - value > .05$) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง กับ การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ของนายกเทศมนตรีในเขตเทศบาล เมือง (n = 82)

ปัจจัยคุณลักษณะ ส่วนบุคคล	การบังคับใช้กฎกระทรวงตลาด		Spearman	
	น้อย	มาก	Rank	p - value
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	Correlation	
เพศ			-0.120	0.281
ชาย	45 (61.6)	28 (38.4)		
หญิง	8 (88.9)	1 (11.1)		
อายุ			0.088	0.434
น้อยกว่า 50 ปี	19 (67.9)	9 (32.1)		
50 ปี และมากกว่า	34 (63.0)	20 (37.0)		
ระดับการศึกษา			-0.112	0.315
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	25 (64.1)	14 (35.9)		
สูงกว่าปริญญาตรี	28 (65.1)	15 (34.9)		
ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง			-0.052	0.642
1 - 5 ปี	24 (48.0)	26 (52.0)		
6 ปี และมากกว่า	19 (59.4)	13 (40.6)		
การรับรู้การบริหารฯ			0.046	0.679
น้อย	12 (57.1)	9 (42.9)		
มาก	41 (67.2)	20 (32.8)		
การประเมินความรู้ฯ			0.212	0.055
น้อย	13 (61.9)	8 (38.1)		
มาก	40 (65.6)	21 (34.4)		

ส่วนที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่าง คุณลักษณะส่วนบุคคล การรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับ การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 การประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลเมือง พบว่า ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมทั้งเพศหญิงและเพศชาย ส่วนใหญ่มีการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 มาก ร้อยละ 88.4 และ 89.8 ตามลำดับ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมทั้ง 2 กลุ่มอายุ (น้อยกว่า 50 ปี กับอายุ 50 ปี และมากกว่า) ส่วนใหญ่มีการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 มาก ร้อยละ 87.5 และ 90.9 ตามลำดับ และผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมทั้งที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาดน้อย ร้อยละ 97.3 และ 83.6 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลเมือง พบว่า ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมทั้งที่มีการรับรู้น้อยและมากในการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด ส่วนใหญ่มีการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาดมาก คิดเป็นร้อยละ 89.0 และ 100.0 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินความรู้และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม พบว่า ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ทั้งที่มีความรู้น้อยและมากที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาดส่วนใหญ่มีการรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาดมาก คิดเป็นร้อยละ 85.4 และ 92.2 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ โดยใช้สถิติ Spearman Rank Correlation ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล การรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 การประเมินความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 พบว่า การรับรู้การบริหาร และการประเมิน

ความรู้มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .05$) ที่ $r = .301$ และ $r = .369$ ตามลำดับซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ที่ตั้งไว้ หมายความว่า ถ้าผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีการรับรู้การบริหารหรือมีการประเมินความรู้ เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 มาก ก็จะทำให้การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 มากตามไปด้วย

ส่วน เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง ไม่มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} > .05$) ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง กับ การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ($n = 92$)

ปัจจัยส่วนบุคคล	การบังคับใช้กฎกระทรวงตลาด		Spearman	
	น้อย	มาก	Rank	p - value
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	Correlation	
เพศ			-0.001	0.991
ชาย	5 (11.6)	38 (88.4)		
หญิง	5 (10.2)	44 (89.8)		
อายุ			0.026	0.808
น้อยกว่า 50 ปี	6 (12.5)	42 (87.5)		
50 ปี และมากกว่า	4 (9.1)	40 (90.9)		
ระดับการศึกษา			0.044	0.676
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	1 (2.7)	36 (97.3)		
สูงกว่าปริญญาตรี	9 (16.4)	46 (83.6)		
ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง			-0.019	0.856
1 - 5 ปี	13 (48.1)	29 (44.6)		
6 ปี และมากกว่า	14 (51.9)	36 (55.4)		

ตารางที่ 4.12 ความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง กับ การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมือง (n = 92) (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	การบังคับใช้กฎกระทรวงตลาด		Spearman	
	น้อย	มาก	Rank	p - value
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	Correlation	
การรับรู้การบริหารฯ			0.301	0.004*
น้อย	10 (11.0)	81 (89.0)		
มาก	0 (0.0)	1 (100.0)		
การประเมินความรู้ฯ			0.369	0.000*
น้อย	6 (14.6)	35 (85.4)		
มาก	4 (7.8)	47 (92.2)		

ตารางที่ 4.13 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายสาธารณสุข

สมมติฐานการวิจัย	นายกเทศมนตรี		ผู้อำนวยการกองฯ	
	p-value	ผลการทดสอบ	p-value	ผลการทดสอบ
		สมมติฐาน		สมมติฐาน
สมมติฐานข้อที่ 1				
คุณลักษณะส่วนบุคคล มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง				
เพศ	.281	ปฏิเสธ	.991	ปฏิเสธ
อายุ	.434	ปฏิเสธ	.808	ปฏิเสธ
ระดับการศึกษา	.315	ปฏิเสธ	.676	ปฏิเสธ
ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง	.642	ปฏิเสธ	.856	ปฏิเสธ

ตารางที่ 4.13 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายสาธารณสุข (ต่อ)

สมมติฐานการวิจัย	นายกเทศมนตรี		ผู้อำนวยการกองฯ	
	p-value	ผลการทดสอบ สมมติฐาน	p-value	ผลการทดสอบ สมมติฐาน
สมมติฐานข้อที่ 2				
ระดับการรับรู้การบริหาร ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้ตามกฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายสาธารณสุข	.679	ปฏิเสธ	.004*	ยอมรับ
สมมติฐานข้อที่ 3				
ระดับการประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้ตามกฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายสาธารณสุข มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง	.055	ปฏิเสธ	.000*	ยอมรับ

ส่วนที่ 8 ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง

การวิจัยครั้งนี้ นายกเทศมนตรี และผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมพบปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ดังนี้

ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของนายกเทศมนตรี

1. ผู้ประกอบการขาดความรู้ความเข้าใจในกฎกระทรวงและเมื่อมีการจัดประชุมหรืออบรมให้ความรู้มักจะให้ความร่วมมือน้อย (24 คน)
2. บุคลากรที่รับผิดชอบงานสุขาภิบาลตลาดมีจำนวนน้อยในขณะที่ต้องปฏิบัติงานในหลายหน้าที่และยังขาดความรู้และประสบการณ์ในการบังคับใช้กฎกระทรวง (20 คน)
3. งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานสุขาภิบาลตลาดไม่เพียงพอ (10 คน)
4. หน่วยงานในองค์กรเทศบาลที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงขาดความเป็นเอกภาพในการทำงาน (10 คน)
5. กฎกระทรวงว่าด้วยตลาดมีมาตรฐานค่อนข้างสูงรวมทั้งไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ (5 คน)

ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

1. บุคลากรที่รับผิดชอบงานสุขาภิบาลตลาดมีจำนวนน้อยในขณะที่ต้องปฏิบัติงานในหลายหน้าที่และยังขาดความรู้และประสบการณ์ในการบังคับใช้กฎกระทรวง (28 คน)
2. ผู้บริหารไม่มีนโยบายให้ความสำคัญเรื่องการปรับปรุงตลาดให้ถูกต้องตามกฎกระทรวงและไม่สนับสนุนให้บังคับใช้กฎกระทรวงเพราะเกรงว่าจะมีผลกระทบต่อฐานคะแนนเสียงดังนั้นเมื่อมีการฝ่าฝืนจึงมีการบังคับใช้กฎกระทรวงเพียงแค่ออกคำแนะนำให้ปรับปรุงแก้ไข กรณีที่ฝ่าฝืนก็ไม่ได้ดำเนินการต่อเนื่องจนถึงขั้นตอนการบังคับคดี (22 คน)
3. ผู้ประกอบการมักจะให้ความร่วมมือน้อย เมื่อมีการจัดประชุมหรืออบรมให้ความรู้รวมทั้งไม่ให้ความร่วมมือในการปรับปรุงตลาดตามกฎกระทรวง (19 คน)
4. งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานสุขาภิบาลตลาดไม่เพียงพอ (14 คน)
5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงในองค์กรเทศบาลขาดความเป็นเอกภาพในการทำงาน (14 คน)

บทที่ 5

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมืองของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยในประเด็นดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคล ของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 2 ระดับการบังคับใช้ตามกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล การรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 การประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของนายกเทศมนตรี และผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคล ของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

จากการเก็บข้อมูลสำนักงานเทศบาลเมือง พบว่าผู้บริหารที่เป็นนายกเทศมนตรี (เจ้าพนักงานท้องถิ่น) ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ยเท่ากับ 52 ปี การศึกษาจบสูงกว่าปริญญาตรี ระยะเวลาที่

ดำรงตำแหน่ง เป็นนายกเทศมนตรีเป็นเวลา 1 - 5 ปี แหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ส่วนใหญ่จากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ส่วนใหญ่เคยศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 โดยการหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและหนังสือราชการกรมอนามัย ร้อยละ 31.6 เท่ากัน และจากผลการศึกษาของ จันทกาญจน์ นกแก้ว (2551) ศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานตามบทบาทในการจัดการเหตุรำคาญของเจ้าพนักงานท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐม พบว่า เจ้าพนักงานท้องถิ่น (นายกองค์การบริหารส่วนตำบล) ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย การศึกษาจบชั้น ม.ปลาย ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง มากกว่า 4 ปี เคยศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ คู่มือ ส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมที่ผู้จัดอบรมเป็นหน่วยงานภาครัฐ

ส่วนผู้บริหารที่เป็นผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ยเท่ากับ 48.3 ปี การศึกษา จบสูงกว่าปริญญาตรี ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เป็นเวลา 6 - 10 ปี แหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ส่วนใหญ่จากกรมอนามัย การหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ส่วนใหญ่เคย โดยหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือคู่มือเกี่ยวกับกฎกระทรวงว่าด้วยตลาด ส่วนใหญ่เคยปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามกฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 โดยส่วนใหญ่เคยปฏิบัติในเรื่องตรวจสอบสุขลักษณะตลาดตามข้อกำหนด ในกฎกระทรวง ก่อนพิจารณาอนุญาต ออกคำแนะนำให้ผู้จัดตั้งตลาดปรับปรุงแก้ไขก่อนพิจารณาอนุญาต และรับยื่นแบบคำขอก่อนจัดตั้งตลาด ส่วนการเสนอเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้มีการเปรียบเทียบปรับ/ดำเนินคดีกรณีไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง มีน้อยมาก และจากผลการศึกษาของสมศักดิ์ ศรีมงคล (2542) ศึกษาเรื่องการค้างานกฎหมายด้านสาธารณสุขของสาธารณสุขอำเภอและหัวหน้าสถานีอนามัย ในจังหวัดภาคใต้ พบว่า เจ้าพนักงานสาธารณสุข (สาธารณสุขอำเภอและหัวหน้าสถานีอนามัย) เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ยเท่ากับ 42 ปี การศึกษาส่วนใหญ่จบต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนใหญ่ไม่ได้ศึกษาต่อสำหรับ **คุณลักษณะเทศบาล**ในการศึกษารั้งนี้ มีพื้นที่เฉลี่ย 22.98 ตารางกิโลเมตร รายได้เฉลี่ย 133 ล้านบาท เกินกว่าครึ่งได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลเมือง เกินกว่า 10 ปี

ส่วนที่ 2 ระดับการบังคับใช้ตามกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

เมื่อพิจารณากฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ซึ่งนายกเทศมนตรีมีอำนาจที่จะต้องดำเนินการในเรื่อง การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ประกอบกิจการ การต่อหรือไม่ต่ออายุใบอนุญาต

การออกคำแนะนำ การออกคำสั่งตามมาตรา 45 การออกคำสั่งตามมาตรา 59 การออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต และการดำเนินการตามขั้นตอนการเปรียบเทียบคดี พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 64.6 โดยกรณีที่มีการเปรียบเทียบปรับที่นอกเหนืออำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่นซึ่งนายกเทศมนตรีจะต้องมีหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อให้กำหนดอัตราโทษปรับ กรณีพบผู้กระทำความผิดไม่ยินยอมเสียค่าปรับภายใน 30 วัน ซึ่งนายกเทศมนตรีจะต้องแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน และกรณีมีผู้ฝ่าฝืนคำสั่งเจ้าพนักงานซึ่งนายกเทศมนตรีจะต้องมีความถี่ในการออกคำสั่งทางปกครอง มีการบังคับใช้อยู่ในระดับน้อยและไม่ได้บังคับใช้ ร้อยละ 68.3 67.1 และ 65.9 ตามลำดับ ดังนั้นนายกเทศมนตรีจึงควรจะดำเนินการให้มากขึ้น กรณีที่พบว่ามีกรณีการฝ่าฝืนกฎกระทรวงว่าด้วยตลาดในเรื่องใด ๆ ก็ตามเมื่อนายกเทศมนตรีได้มีการออกคำสั่งไปแล้วก็ควรจะได้ติดตามผลการปฏิบัติตามคำสั่ง หากพบว่ามีกรณีการฝ่าฝืนก็ควรมีมาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดโดยกฎหมายการสาธารณสุขกำหนดให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบคดีขึ้นทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ในทุก ๆ ความผิด ถ้าเห็นว่าผู้กระทำความผิดไม่สมควรถูกจำคุกหรือถูกฟ้องร้องรวมทั้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจเปรียบเทียบได้ในโทษปรับสถานเดียวหรือโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 2 พันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

เมื่อพิจารณาจากกฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ซึ่งผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจที่จะต้องดำเนินการในเรื่อง การตรวจสอบสุลักษณะอาคารตลาด แผงจำหน่ายสินค้าประเภทอาหาร และความเป็นระเบียบเรียบร้อยในตลาด การออกคำแนะนำกรณีพบว่าปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติ กฎกระทรวงหรือข้อกำหนดของท้องถิ่น การเสนอให้นายกเทศมนตรีออกคำสั่ง การออกคำสั่งเจ้าพนักงานสาธารณสุขตามมาตรา 46 วรรค 2 การดำเนินการในขั้นตอนการเปรียบเทียบปรับและแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน รวมทั้งการจัดทำแผนพัฒนาปรับปรุงตลาด พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 89.1 แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของการบังคับใช้ พบว่า ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมจะให้ความสำคัญในเรื่องการตรวจสอบสุลักษณะกิจการตลาดก่อนออกใบอนุญาต การตรวจสอบสุลักษณะกิจการตลาดเพื่อควบคุมกำกับตามกฎหมาย การติดตามให้ผู้ได้รับใบอนุญาตมาขอต่ออายุใบอนุญาต การจัดทีมออกเก็บตัวอย่างอาหารทันที เมื่อประชาชนบริโภคแล้วเกิดอาการระแวงเป็นจำนวนมาก การออกคำแนะนำให้ผู้ขายของ/ผู้ช่วยขายของปรับปรุงแก้ไขเมื่อมีการตรวจสอบสุลักษณะของตลาดแล้วพบว่าไม่ถูกต้องตามข้อกำหนดในกฎกระทรวง การออกคำแนะนำให้ผู้ขายของ/ผู้ช่วยขายของปรับปรุงแก้ไขเมื่อตรวจพบสินค้าประเภทอาหารปรุงสุกวางต่ำกว่า 60 เซนติเมตร การติดตามผลการปฏิบัติหลังการออกคำแนะนำ/คำสั่งทุกครั้ง จะเห็นได้ว่าการบังคับใช้กฎกระทรวงดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นเพียงการตรวจแนะนำ การให้ความรู้และชี้แจง การขอความร่วมมือ และการประสาน ซึ่งหากผู้ประกอบการ ผู้ขาย

ของหรือผู้ช่วยขายของในตลาดไม่ปฏิบัติตามก็จะยังไม่มีสภาพของการบังคับสอดคล้องกับงานวิจัย การบังคับใช้กฎหมายเทศบาลของ (สมเดช เวชวิฐาน และอานนท์ ลาวัณยกุล, 2544) พบว่าส่วนใหญ่ เป็นเรื่องการออกใบอนุญาตและการเก็บค่าธรรมเนียม รองลงมาเป็นการออกตรวจแนะนำซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ (วิสุทธิ บุญน้อยกอ, 2544) กล่าวว่าเทศบาลได้มีการบังคับใช้กฎหมายโดย ออกเป็นเทศบัญญัติเพื่อออกใบอนุญาตและเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเพื่อเป็นรายได้ของเทศบาล และการศึกษาของ (พิริยะ จันทรมณี และคณะ, 2548) เรื่องการติดตามประเมินผลการควบคุมตลาด ประเภทที่ 1 พบว่าเมื่อพบข้อบกพร่องเกี่ยวกับสุขลักษณะของตลาดเจ้าพนักงานจะใช้วิธีแนะนำด้วย วาจาและหนังสือแจ้งเตือนเพื่อให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตาม แต่เมื่อพิจารณาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ ของการบังคับใช้กฎหมาย เช่น กรณีที่มีการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องและ เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ออกคำสั่ง ให้ปรับปรุงแก้ไขแต่ไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม จะต้องเสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งให้หยุดกิจการ/พักใช้ใบอนุญาต หรือใช้มาตรการ ลงโทษต่อไป รวมทั้งกรณีเมื่อมีเหตุสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสภาวะความเป็นอยู่ ของประชาชนตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตลาด ซึ่งผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม จะต้องออกคำสั่งเจ้าพนักงานสาธารณสุขตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ในมาตรา 46 วรรค 2 พบว่ามี การบังคับใช้อยู่ในระดับน้อยและไม่ได้บังคับใช้ ร้อยละ 46.7 45.7 และ 34.8 ตามลำดับ สอดคล้อง กับการศึกษาของลินา ดังกะนักรักษ์ และคณะ (2551) ศึกษาการบังคับใช้กฎหมายในตลาดประเภทที่ 1 โดยเจ้าพนักงานสาธารณสุขกล่าวว่า การใช้มาตรการทางกฎหมายกับตลาดในเรื่อง การออกคำสั่ง เปรียบเทียบปรับ และดำเนินคดี ต้องหารือเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อน ในขณะที่เจ้าของตลาดเอกชนก็ ไม่ยอมลงทุนเพราะรู้ว่าเทศบาลไม่กล้าใช้มาตรการออกคำสั่ง เปรียบเทียบปรับหรือปิดตลาด จึงทำ ให้ตลาดสดไม่ได้รับการพัฒนาและยกระดับตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ดังนั้นผู้อำนวยการกอง สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมในฐานะเป็นเจ้าพนักงานสาธารณสุขกฎหมายกำหนดให้มีบทบาท สำคัญในการช่วยเหลือและให้คำปรึกษา แนะนำการใช้อำนาจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นให้บังคับใช้ กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพโดยหากผู้ประกอบการ ผู้ขายของหรือผู้ช่วยขายของมีการปฏิบัติที่ไม่ ถูกต้องก็ต้องกล้าเสนอเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้ออกคำสั่ง และหากยังฝ่าฝืนต่อไปต้องเพิ่มมาตรการ การออกคำสั่งให้เข้มงวดมากขึ้นและติดตามผลการออกคำสั่งทุกครั้ง รวมทั้งต้องลงโทษผู้กระทำผิด อย่างจริงจังและถึงที่สุดจึงจะทำให้ตลาดได้รับการพัฒนา

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล การรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 การประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

เมื่อวิเคราะห์การรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของนายกเทศมนตรี พบว่าอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 74.4 แต่เมื่อพิจารณาในกิจกรรมย่อยของการรับรู้ พบว่านายกเทศมนตรีรับรู้ว่าเป็นงานสุขาภิบาลตลาดได้กำหนดจำนวนคนให้เหมาะสมกับปริมาณงานค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด นายกเทศมนตรีรับรู้ว่าการจัดทำคำของบประมาณเพื่อการดำเนินงานสุขาภิบาลตลาดค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด อธิบายได้ว่านายกเทศมนตรีแม้จะรับรู้ถึงปัญหาการมีบุคคลากรที่ไม่เหมาะสม การจัดทำคำของบประมาณเพื่อการดำเนินงานสุขาภิบาลตลาดจำกัด แต่เนื่องจากนายกเทศมนตรีอยู่ในฐานะผู้บริหารและไม่สามารถลงรายละเอียดในทุก ๆ เรื่องได้ การจะแก้ปัญหานั้นจำเป็นที่ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมจะต้องเสนอรายละเอียดที่สำคัญและจำเป็นให้นายกเทศมนตรีทราบเพื่อการตัดสินใจ สอดคล้องกับการศึกษาของไพเราะ ไตรดิลาพันธ์ (2534) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานีอนามัยจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า งบประมาณเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่มีความสำคัญต่อการบริหาร จำนวนงบประมาณที่ได้รับมีความสัมพันธ์กับปริมาณงานและคุณภาพงานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานีอนามัยจังหวัดฉะเชิงเทรา งบประมาณเป็นที่รวมทั้งหมดของแผนงานและงานที่จะดำเนินการในแต่ละปี กระบวนการจัดทำงบประมาณเป็นการจัดเตรียมงบประมาณโดยในแต่ละงานขององค์กรจะต้องจัดเตรียมร่างงบประมาณตามวงเงินที่ผู้บริหารกำหนดให้ภายใต้ระเบียบข้อบังคับ และกฎหมาย เสนอไปตามลำดับขั้นและเมื่อได้รับอนุมัติงบประมาณแล้วหน่วยงานจะต้องดำเนินการตามแผนที่ได้วางไว้ ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดทำคำของบประมาณเพื่อการดำเนินงานที่ผ่านมาไม่จำกัด จึงทำให้การจัดทำแผนประจำปีเพื่อดำเนินงานเรื่องสุขาภิบาลตลาดค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด

เมื่อวิเคราะห์การรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม พบว่าอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 98.9 แต่เมื่อพิจารณาในกิจกรรมย่อยพบว่า ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมรับรู้ว่าเป็นงานสุขาภิบาลตลาดได้กำหนดจำนวนคนให้เหมาะสมกับปริมาณงานค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด รับรู้ว่าเป็นงานได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนประจำปี ในการดำเนินงานเรื่องตลาดค่อนข้างน้อยและ

น้อยที่สุด และรู้ว่าหน่วยงานได้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะและอื่น ๆ เพื่อการปฏิบัติงาน สาขาการตลาดอย่างเพียงพอค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด อธิบายได้ว่าผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม แม้จะเป็นเพียงผู้บริหารในหน่วยงานระดับกอง แต่ก็มีความสำคัญยิ่งเพราะจะต้องเป็นผู้ผลักดันให้มีการนำนโยบายของผู้บริหารสูงสุดไปสู่การปฏิบัติ การที่ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมพิจารณาว่าหน่วยงานระดับกองฯ ยังมีการจัดกำลังคนได้เหมาะสมกับปริมาณงานน้อยทั้งที่บุคลากรส่วนนี้จะต้องเป็นผู้ทำให้เกิดการบังคับใช้กฎกระทรวง ซึ่งในการทำงานอาจต้องไปปฏิบัติงานในพื้นที่ เช่น การออกไปตรวจตราพื้นที่ที่ตลาดและให้คำแนะนำกับเจ้าของตลาดและผู้ขายของในตลาดให้เกิดการบังคับใช้ตามกฎหมายกระทรวง และการที่ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมรับรู้ว่าการได้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะ และอื่น ๆ เพื่อการดำเนินงานอย่างเพียงพอ อาจทำให้เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการพัฒนางานสาขาการตลาด ดังที่ สมพงษ์ เกษมสิน (2526) ได้กล่าวว่า การที่จะทำให้งานในองค์การบรรลุวัตถุประสงค์จะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ องค์การจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจน มีเงิน มีวัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน มีคน มีการประสานของหน่วยงานย่อยภายในองค์การ และสุดท้ายต้องมีการบริหารจัดการ

การหาความสัมพันธ์ ระหว่างการรับรู้การบริหารและการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม พบว่าการรับรู้การบริหารมีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .05$) ที่ $r = .301$ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ แสดงว่าหากผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีการรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด ก็จะมีโอกาสทำให้การบังคับใช้กฎกระทรวงของเทศบาลเกิดความสำเร็จ จากการศึกษาพบว่าผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีการรับรู้การบริหารอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 98.9 และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาดภาพรวมอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 89.1 โดยผู้อำนวยการกองสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อมแม้จะรับรู้ค่อนข้างมากและมากที่สุดว่าหน่วยงานได้ผลักดันให้มีการกำหนดนโยบายการปรับปรุงตลาดให้ถูกต้องตามกฎหมาย รับรู้ค่อนข้างมากและมากที่สุดว่าหน่วยงานได้เปิดโอกาสให้มีการดำเนินงานสาขาการตลาดร่วมกันระหว่างเจ้าพนักงานสาธารณสุขสังกัดเทศบาลและสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในเขตพื้นที่ รับรู้ค่อนข้างมากและมากที่สุดว่าหน่วยงานได้ติดตามผลการดำเนินงานสาขาการตลาดเป็นประจำทุกปี แต่อย่างไรก็ดียังขาดปัจจัยสำคัญที่มีส่วนผลักดันงาน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ ยานพาหนะ วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน และเครื่องมือเครื่องใช้ จึงไม่อาจที่จะทำให้การปฏิบัติงานเกิดผลสำเร็จ สอดคล้องกับการศึกษาของขวัญฤทัย พรณวิจารณ์ (2543) ที่พบว่าจำนวนพนักงานในงานมีความสัมพันธ์ทางบวก

กับการปฏิบัติงานของหัวหน้างานสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อมเทศบาลเมือง สอดคล้องกับการศึกษาของ บังอร พรหมมินทร์ (2545) พบว่า วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข สอดคล้องกับการศึกษาของอเนก ณ นคร (2538) พบว่า จำนวนยานพาหนะ และวัสดุเครื่องมือเครื่องใช้ที่ได้รับการจัดสรรไม่เพียงพอกับปริมาณงาน จะมีผลต่อการปฏิบัติงาน เพราะวัสดุ อุปกรณ์ เป็นสิ่งจำเป็น ที่จัดหาไว้ในหน่วยงาน สอดคล้องกับการศึกษาของเปรมศักดิ์ พิระยุทธพงศ์ (2537) พบว่าการได้รับสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ในการทำงานจะมีความสัมพันธ์กับการออกคำสั่งให้แก้ไข หรือระงับเหตุที่ฝ่าฝืนกฎหมาย และการส่งบุคคลให้ส่งเอกสารหรือหลักฐาน และยังพบอีกว่า จำนวนเจ้าหน้าที่ในสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ มีความสัมพันธ์กับการยึดหรืออายัดสิ่งของ การเก็บตัวอย่างสินค้าหรือสิ่งของ สอดคล้องกับการศึกษาของสมยศ นาวิการ (2521) พบว่าการรับรู้ทางด้านบทบาทจะเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับการศึกษาของอนงค์ สารสุทธิ (2531) พบว่า การรับรู้บทบาทมีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานเพื่าระวังและติดตามทางโภชนาการของหัวหน้าสถานีอนามัยทั้งสิ้น ดังนั้น เพื่อให้งานเกิดความสำเร็จ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ควรจะต้องเสนอแผนในการจัดหา คน วัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะและอื่น ๆ ไว้ให้เพียงพอและเหมาะสมเพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมควบคุมกำกับตลาดสดให้มีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของนายกเทศมนตรี และผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

เมื่อวิเคราะห์การประเมินความรู้ เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของนายกเทศมนตรี พบว่าอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 74.4 แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่านายกเทศมนตรีมีความรู้ในการดำเนินการตามขั้นตอนในการเปรียบเทียบปรับ/เปรียบเทียบคดีค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด มีความรู้ในการออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 60 ค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด และมีความรู้ในการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด อธิบายได้ว่านายกเทศมนตรีแม้จะเป็นเจ้าพนักงานท้องถิ่นและมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดในกฎหมายการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ซึ่งควรจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายอย่างถ่องแท้แต่เนื่องจากนายกเทศมนตรีเป็นข้าราชการการเมืองที่มาจากกาเลือกตั้งของ

ประชาชนจึงอาจสนใจกิจกรรมที่เห็นเป็นรูปธรรมและมีผลต่อโอกาส ในการรับเลือกตั้งมากกว่า รวมทั้งการที่อยู่ในฐานะของผู้บริหารสูงสุดขององค์กรจึงมีหน้าที่สำคัญและเร่งด่วนหลายประการ ประกอบกับนายกเทศมนตรีอาจเห็นว่าผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้ที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบต่อการบังคับใช้กฎกระทรวงอยู่แล้วจึงไม่จำเป็นจะต้องศึกษาหาความรู้ ทำให้ความรู้ในการบังคับใช้กฎกระทรวงในส่วนนี้มีค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด

เมื่อวิเคราะห์การประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะ ตลาด พ.ศ. 2551 ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม พบว่าอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่าผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีความรู้ในเรื่องการแจ้ง ความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด มีความรู้เรื่องการออกคำสั่งพักใช้ ใบอนุญาตตามมาตรา 59 ค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด และมีความรู้เรื่องการออกคำสั่งเพิกถอน ใบอนุญาตตามมาตรา 60 ค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด อธิบายได้ว่าผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและ สิ่งแวดล้อมแม้ส่วนใหญ่จะได้เคยปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยตลาด แต่ก็พบว่า เป็นการ ปฏิบัติเฉพาะในการรับยื่นแบบคำขอก่อนจัดตั้งตลาด ตรวจสุขลักษณะตลาดตามข้อกำหนดใน กฎกระทรวงก่อนพิจารณาอนุญาต ออกคำแนะนำให้ผู้จัดตั้งตลาดปรับปรุงแก้ไขก่อนพิจารณา อนุญาต ซึ่งการปฏิบัติดังกล่าวข้างต้นเป็นการให้บริการเกี่ยวกับเรื่องสาธารณสุขที่ผู้อำนวยการ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีความถนัดและเชี่ยวชาญอยู่แล้วเพราะจบมาจากสายงานทางด้าน สาธารณสุข จึงทำให้มีความรู้ในเรื่องเหล่านี้ แต่ในขณะที่ยังมีผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและ สิ่งแวดล้อมอีกประมาณร้อยละ 50 ที่ยังไม่เคยเสนอเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้ออกคำสั่งปรับปรุงแก้ไข กรณีปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย จึงอาจทำให้ขาดโอกาสที่จะได้ศึกษาค้นคว้ารายละเอียดใน กฎหมายการสาธารณสุขและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้ความรู้ในการออกคำสั่งมีค่อนข้างน้อย และน้อยที่สุด ประกอบกับเมื่อพิจารณาสาระตามมาตรา 59 นับว่ามีความยาก เพราะจะต้องรู้และ เข้าใจเป็นอย่างดี ถึงกรณีใดที่เป็นการ ไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยตลาด ส่วนมาตรา 60 ก็นับว่ามีความยากยิ่งขึ้น เพราะมีเงื่อนไขว่ากรณีที่ออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต ได้นั้น ผู้นั้นจะต้อง 1) ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไปและมีเหตุที่จะต้องถูกสั่งพักใช้ ใบอนุญาตอีก 2) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ 3) ไม่ปฏิบัติหรือ ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยตลาด พระราชบัญญัติ ข้อกำหนดของท้องถิ่น ฯลฯ ประกอบ กับการออกคำสั่งทางปกครองตามมาตรา 59 และมาตรา 60 จะต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธี ปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ซึ่งกฎหมายกำหนดให้การออกคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือ จะต้องประกอบด้วย ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญของเรื่องหรือเหตุการณ์ ข้อกฎหมายที่อ้างอิงหรือ ให้อำนาจ ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจออกคำสั่ง รวมถึงต้องระบุรายละเอียด

และระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์จึงเป็นสิ่งที่ยากและต้องรอบคอบเพราะไปเกี่ยวข้องกับกฎหมายอื่น ๆ อีกด้วย ส่วนการที่ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีความรู้ในการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด ผู้ศึกษา ตั้งข้อสังเกตว่า การจะไปแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนได้นั้น ก็ต่อเมื่อ 1) ผู้กระทำผิดไม่มาตามหนังสือเรียกตัว 2) ผู้กระทำผิดปฏิเสธข้อกล่าวหา 3) ผู้กระทำผิดไม่ยินยอมเสียค่าปรับ และ 4) ผู้มีอำนาจในการเปรียบเทียบคดีมีความเห็นว่า สมควรดำเนินคดีซึ่งในทางปฏิบัติจะต้องประสานงานในเชิงกฎหมายกับเจ้าพนักงานสอบสวนอยู่ตลอดเวลา และจากข้อมูลพบว่า ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเคยเสนอเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้มีการเปรียบเทียบปรับ/ดำเนินคดีกรณีไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง มีเพียงร้อยละ 16.3 จึงอาจทำให้ขาดโอกาสในการศึกษาค้นคว้า ดังนั้นความรู้ในการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนจึงน้อยลงไปด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยการบังคับใช้กฎหมายในกิจการตลาดของ ศูนย์อนามัยสิ่งแวดล้อมเขต 6 ขอนแก่น (2545) พบว่า ในการไปตรวจสอบลักษณะของกิจการตลาดเพื่อประกอบการพิจารณาอนุญาตมักมีปัญหาในการใช้ดุลพินิจ ส่วนเรื่องการเสนอให้มีการออกคำสั่งก็มีเพียงเฉพาะเรื่องการปรับปรุงแก้ไขกรณีปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายกระทรวง แต่ยังไม่เคยเสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตใบอนุญาตตามมาตรา 59 และ มาตรา 60

การหาความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินความรู้และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม พบว่า การประเมินความรู้มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .05$) ที่ $r = .369$ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำแสดงว่าหากผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมประเมินตนเองว่ามีความรู้ ก็จะมีโอกาสทำให้การบังคับใช้กฎกระทรวงของเทศบาลเกิดความสำเร็จ จากการศึกษาพบว่าผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีความรู้อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 55.4 โดยการบังคับใช้ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 89.1 แต่ส่วนที่เป็นสาระสำคัญต่อการบังคับใช้กฎกระทรวง 1) กรณีที่มีการฝ่าฝืนคำสั่งใด ๆ ดังนั้นผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นใช้มาตรการลงโทษ 2) กรณีไม่ปฏิบัติตามคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไขดังนั้นผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมได้เสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งให้หยุดกิจการ/พักใช้ใบอนุญาต 3) กรณีที่มีเหตุสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อความเป็นอยู่ของประชาชนตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตลาด ดังนั้น ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมจึงออกคำสั่งทางปกครองตามมาตรา 46 วรรค 2 มีการบังคับใช้ระดับค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุดกรณีที่ฝ่าฝืนก็ไม่ได้ดำเนินการต่อเนื่องจนถึงขั้นตอนการบังคับคดี อาจเป็นเพราะผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีความรู้ในระดับมากเพียงร้อยละ 55.4 ดังนั้น ควรที่จะต้องเร่งพัฒนาศักยภาพให้ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและ

สิ่งแวดล้อม มีความรู้จริงและปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับการศึกษาของ เปรมศักดิ์ พิระยุทธพงศ์ (2537) พบว่าความรู้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในการยึดหรืออายัดสิ่งของมีความสัมพันธ์กับการตรวจอาคารสถานที่ สอดคล้องกับการศึกษาเรื่องการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ในงานคุ้มครองผู้บริโภค ด้านอาหารและยาของ สราวุธ คงสัมฤทธิ์ (2542) พบว่า ความรู้เกี่ยวกับ พระราชบัญญัติยาของ สาธารณสุขอำเภอมีอยู่ในระดับที่ค่อนข้างน้อย จึงทำให้การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่อยู่ในระดับ ต้องปรับปรุง เพราะความรู้ที่น้อย หรือขาดความเข้าใจในระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ ทำให้เจ้าพนักงาน ขาดความมั่นใจในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับกฎหมาย การศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ผาณิต อาริวงศ์ (2542) ศึกษาปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเกี่ยวกับกิจการที่เป็น อันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2535 พบว่า ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มีผล ต่อการปฏิบัติงานโดยผู้ที่มีความรู้ที่น้อยจะมีปัญหาในการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้ที่มีความรู้มาก

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการบังคับใช้กฎกระทรวง ว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

จากข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิด ทั้งนายกเทศมนตรี และผู้อำนวยการกองสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม มีปัญหาอุปสรรคในการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมืองในประเด็นดังต่อไปนี้

1. บุคลากรระดับปฏิบัติ

ทั้งนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เห็นว่า บุคลากรที่ รับผิดชอบงานสุขาภิบาลตลาดมีน้อย และยังต้องปฏิบัติงานในหลายหน้าที่และขาดความรู้และ ประสบการณ์ในการบังคับใช้กฎกระทรวง สอดคล้องกับการศึกษาของ สุเทพ เข้มแข็งปรีชาพันธ์ (2546) ที่พบว่าปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญที่มีผลต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วน ตำบลในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพแม่น้ำท่าจีน ได้แก่ งบประมาณ บุคลากรในองค์กรส่วน ของ ข้าราชการประจำไม่เพียงพอต่อการกิจ สอดคล้องกับการศึกษาของ อรพรรณ ศรีสุขวัฒนา (2541) พบว่า เทศบาลมีปัญหาเรื่องจำนวนบุคลากรผู้รับผิดชอบงานสุขาภิบาลอาหาร มีเฉลี่ยเพียงเทศบาล ละ 1 คน ซึ่งผู้รับผิดชอบงานสุขาภิบาลอาหารต้องรับผิดชอบงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายในกอง สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับการศึกษาของ รัชชัย ดีทองสุข (2548) พบว่าประเด็น ปัญหาในการจัดการเหตุรำคาญของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข กรณีศึกษาในจังหวัดนครนายกมีระดับ ปัญหารุนแรงในเรื่องเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติขาดความมั่นใจในการบังคับใช้กฎหมาย

2. นโยบายและงบประมาณการดำเนินงานสุขภาพตลาด

ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เห็นว่าผู้บริหารไม่มีนโยบายให้ความสำคัญเรื่องการปรับปรุงตลาดให้ถูกต้องตามกฎหมาย ดังนั้นจึงสนับสนุนงบประมาณไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานสุขภาพตลาด ซึ่งนายกเทศมนตรีมีความเห็นสอดคล้องว่างบประมาณที่จัดสรรให้กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีไม่เพียงพอ ดังนั้นผู้อำนวยการกองจึงควรชี้แจงให้นายกเทศมนตรีหรือคณะผู้บริหารเห็นความสำคัญต่อการดำเนินงานสุขภาพตลาด นอกจากนี้อาจต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการขอสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ก็จะทำให้มีการดำเนินงานสุขภาพตลาดต่อไปได้

3. การทำงานร่วมกันของหน่วยงานในเทศบาล

ทั้งนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เห็นว่า หน่วยงานภายในขาดความเป็นเอกภาพในการทำงานที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยสุขลักษณะตลาด สอดคล้องกับการศึกษาของ ธวัชชัย ดีทองสุข (2548) พบว่าประเด็นปัญหาในการจัดการเหตุรำคาญของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข กรณีศึกษาในจังหวัดนครนายกมีปัญหาในเรื่องขาดการประสานงานที่ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้นนายกเทศมนตรีจึงควรกำหนดให้หน่วยงานภายในมีเป้าหมายในการดำเนินงานร่วมกัน โดยมีบทบาทที่จะไปช่วยเสริมซึ่งกันและกัน

4. ผู้ประกอบการตลาด

ทั้งนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เห็นว่าผู้ประกอบการตลาดให้ความร่วมมือน้อย เมื่อมีการจัดอบรมให้ความรู้ผู้ประกอบการจะเข้ารับการอบรมน้อย นอกจากนี้ผู้ประกอบการยังขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย ดังนั้นกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมจึงอาจต้องพิจารณาการสื่อสารเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในรูปแบบอื่น ๆ ด้วย

ทั้งนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เห็นว่าผู้ประกอบการไม่ให้ความร่วมมือในการปรับปรุงตลาดให้ถูกต้องตามกฎหมาย สอดคล้องกับการศึกษาของกองสุขภาพอาหาร (2539) สืบจากข้อมูลจากผู้บริหาร ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มงานอนามัยสิ่งแวดล้อมและอาชีวอนามัย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ผู้อำนวยการ/หัวหน้ากองอนามัยสิ่งแวดล้อมสำนักงานเทศบาล และกลุ่มผู้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นหัวหน้างาน/ผู้รับผิดชอบงานสุขภาพอาหารในหน่วยงานสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอและสำนักงานเทศบาล พบว่าการใช้มาตรการทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 หมวด 8

(ตลาด สถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหาร) มีการใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเข้มงวดน้อยจนไม่มีการใช้มาตรการทางกฎหมาย ดังนั้นผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม จะต้องชี้แจงทำความเข้าใจให้ผู้ประกอบการเห็นความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับการปรับปรุงตลาด และกรณีผู้ประกอบการไม่ให้ความร่วมมือก็ต้องเพิ่มความจริงจังและเข้มงวดในการบังคับใช้กฎกระทรวงให้มากขึ้น

5. สาระของกฎกระทรวง

นายกเทศมนตรี เห็นว่า สาระในกฎกระทรวงว่าด้วยตลาดมีมาตรฐานค่อนข้างสูง รวมทั้งไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ในขณะที่ผู้อำนวยการกองฯ ไม่ได้แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องนี้ อาจเป็นเพราะผู้อำนวยการกองฯ มีความเป็นนักวิชาการด้านสาธารณสุข เมื่อพิจารณากฎเกณฑ์ ที่กำหนดในกฎกระทรวงก็ล้วนแต่จะช่วยป้องกันการแพร่ระบาดของโลกที่เกิดจากอาหารเป็นสื่อ ป้องกันปัญหาเหตุรำคาญ อนามัยสิ่งแวดล้อม รวมทั้งยังช่วยยกระดับมาตรฐานของตลาดให้สูงขึ้น และหากตลาดได้รับการพัฒนาให้เป็นไปตามกฎกระทรวงก็จะส่งผลดีต่อทุก ๆ ฝ่าย

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่องการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจชนิดภาคตัดขวาง (Cross-Sectional research) โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการรับรู้การบริหาร ระดับการประเมินความรู้ และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ.2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายสาธารณสุข 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยการรับรู้การบริหาร และปัจจัยการประเมินความรู้ กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายสาธารณสุข 3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ นายกเทศมนตรี และผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมที่ปฏิบัติงานในสำนักงานเทศบาลเมือง โดยสุ่มตัวอย่าง ตามสัดส่วนของเทศบาลที่มีในแต่ละภาคได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 174 คน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการให้ตอบแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ผู้อำนวยการเขตและหัวหน้าฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาลของกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 เขต ได้ค่าความเชื่อมั่นด้านการรับรู้การบริหาร เท่ากับ 0.88 การประเมินความรู้ เท่ากับ 0.89 กลุ่มที่ 2 ได้แก่ นายกเทศมนตรีเมือง จำนวน 30 แห่ง ได้ค่าความเชื่อมั่นด้านการรับรู้การบริหาร เท่ากับ 0.95 การประเมินความรู้ เท่ากับ 0.93

ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติวิเคราะห์ ได้แก่ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สเปียร์แมน แร็งค์ (Spearman rank correlation) ผลการวิจัยสามารถสรุปและให้ข้อเสนอแนะได้ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

1. คุณลักษณะเทศบาลเมือง

พื้นที่เทศบาลเมืองที่ทำการศึกษาที่มีขนาดเล็กที่สุด 2.17 ตารางกิโลเมตร ขนาดใหญ่ที่สุด 252 ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่เฉลี่ย 22.98 ตารางกิโลเมตร มีรายได้ต่ำสุด จำนวน 2 ล้านบาท รายได้สูงสุด จำนวน 500 ล้านบาท รายได้เฉลี่ย 133 ล้านบาท จำนวนปีที่ได้รับการยกฐานะ ขึ้นเป็นเทศบาลเมือง เกินกว่า 10 ปี ร้อยละ 55.4 รองลงมาได้รับการยกฐานะ 1 - 5 ปี ร้อยละ 27.2 และต่ำสุดได้รับการยกฐานะ 6 - 10 ปี ร้อยละ 17.4

2. คุณลักษณะส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างที่ทำศึกษามี 2 กลุ่ม 1) นายกเทศมนตรี ในเขตเทศบาลเมือง จำนวน 82 คน เป็นเพศชาย ร้อยละ 89.0 และอยู่ในช่วงอายุ ตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 65.9 โดยมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 52 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.1 ปี สำเร็จการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 52.4 ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง 1 - 5 ปี ร้อยละ 61 ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งเฉลี่ย 6.3 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.8 ปี ได้รับความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 จากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 73.2 เคยศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ร้อยละ 92.7 โดยศึกษาจากหนังสือราชการกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นและหนังสือราชการกรมอนามัย ร้อยละ 31.6 เท่ากัน 2) ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลเมือง จำนวน 92 คน เป็นเพศหญิง ร้อยละ 53.3 และ อยู่ในช่วงอายุ 41 - 50 ปี ร้อยละ 47.8 โดยมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 48.3 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.9 ปี สำเร็จการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 59.8 ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง 6 - 10 ปี ร้อยละ 58.7 ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งเฉลี่ย 6.9 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.0 ปี ได้รับความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 จากกรมอนามัย ร้อยละ 93.5 เคยศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ร้อยละ 97.8 โดยหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือคู่มือเกี่ยวกับกฎกระทรวงว่าด้วยตลาด ร้อยละ 94.6 เคยปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ร้อยละ 90.2 โดยเคยตรวจสอบสุขลักษณะตลาดตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงก่อนพิจารณาอนุญาต ร้อยละ 91.3 ออกคำแนะนำ ให้ผู้จัดตั้งตลาดปรับปรุงแก้ไขก่อนพิจารณาอนุญาต ร้อยละ 75.0 รับยื่นแบบคำขอก่อนจัดตั้งตลาด ร้อยละ 71.7 เสนอเจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไขกรณีปฏิบัติไม่ถูกต้อง ตามกฎกระทรวง ร้อยละ 51.1 และเสนอเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้มีการเปรียบเทียบปรับ/ดำเนินคดีกรณี ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ร้อยละ 16.3 ตามลำดับ

3. การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของนายกเทศมนตรี มีการบังคับใช้ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยกรณีที่มีการเปรียบเทียบปรับที่นอกเหนืออำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ซึ่งนายกเทศมนตรีจะต้องมีหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อให้กำหนดอัตราโทษปรับกรณีพบผู้กระทำผิดไม่ยินยอมเสียค่าปรับภายใน 30 วัน ซึ่งนายกเทศมนตรีจะต้องแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน และกรณีมีผู้ฝ่าฝืนคำสั่งเจ้าพนักงานซึ่งนายกเทศมนตรีจะต้องมีความถี่ในการออกคำสั่งทางปกครองมีการบังคับใช้น้อยและไม่ได้บังคับใช้

การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีการบังคับใช้ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 89.1 แต่มีกรณีที่มีการฝ่าฝืนคำสั่งใด ๆ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมจะต้องเสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นใช้มาตรการลงโทษ กรณีการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องและเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ออกคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไข และยังฝ่าฝืนคำสั่งดังกล่าวผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมจะต้องเสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งให้หยุดกิจการ/พักใช้ใบอนุญาต รวมทั้งกรณีเมื่อมีเหตุสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสถานะความเป็นอยู่ของประชาชนตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตลาดซึ่งผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม จะต้องออกคำสั่งเจ้าพนักงานสาธารณสุขตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ในมาตรา 46 วรรค 2 มีการบังคับใช้น้อย และไม่ได้บังคับใช้

4. การรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

การรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของนายกเทศมนตรี มีการรับรู้ภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่มีการรับรู้ค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุดว่างานสุขาภิบาลตลาดได้กำหนดจำนวนคนได้เหมาะสมกับปริมาณงาน หน่วยงานได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนประจำปีในการดำเนินงานเรื่องตลาด และหน่วยงานได้จัดทำคำของบประมาณเพื่อการดำเนินงานสุขาภิบาลตลาด

การรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีการรับรู้ภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่มีการรับรู้ค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด ว่าในงานสุขาภิบาลตลาดได้กำหนดจำนวนคนได้เหมาะสมกับปริมาณงาน หน่วยงานได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนประจำปีในการดำเนินงานเรื่องตลาด หน่วยงานได้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะและอื่นๆเพื่อการปฏิบัติงานสุขาภิบาลตลาดอย่างเพียงพอ

5. การประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

การประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของนายกเทศมนตรี มีการรับรู้ภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่นายกเทศมนตรียังมีความรู้ค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด ในเรื่องการดำเนินการตามขั้นตอนในการเปรียบเทียบปรับ/เปรียบเทียบคดี การออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 60 และการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน

การประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีการรับรู้ภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมยังมีความรู้ค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด ในเรื่องการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน การออกคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา 59 และการออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 60

6. ความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 การประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของนายกเทศมนตรี และผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

ผลการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ โดยใช้สถิติ Spearman rank correlation ของนายกเทศมนตรี พบว่า ไม่มีปัจจัยใดที่มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551

ผลการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ โดยใช้สถิติ Spearman rank correlation ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม พบว่า การรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 และการประเมินความรู้ที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ส่วนปัจจัยอื่นพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551

7. ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง

การวิจัยครั้งนี้ นายกเทศมนตรี และผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมพบ ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ดังนี้

บุคลากรที่รับผิดชอบงานสุขาภิบาลตลาดมีจำนวนน้อยในขณะที่ต้องปฏิบัติงานในหลายหน้าที่และยังขาดความรู้และประสบการณ์ในการบังคับใช้กฎกระทรวง ผู้ประกอบการขาดความรู้ความเข้าใจในกฎกระทรวงและเมื่อมีการจัดประชุมหรืออบรมให้ความรู้ก็จะให้ความร่วมมือน้อย งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานสุขาภิบาลตลาดไม่เพียงพอ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ครั้งนี้จึงมีข้อเสนอแนะเป็น 2 ระดับ

ระดับเทศบาล

1. ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ควรผลักดันให้มีการจัดทำแผนในการเพิ่มบุคลากร ให้เหมาะสมกับปริมาณงาน แผนการดำเนินงานเรื่องตลาดสด และแผนในการจัดหาสิ่งสนับสนุนการดำเนินงานให้มีความเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน เช่น วัสดุ อุปกรณ์ ยานพาหนะ
2. ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ควรชี้แจงให้ผู้บริหารเข้าใจในบทบาทของเจ้าพนักงานตามกฎหมายการสาธารณสุข และเห็นความสำคัญเรื่องการปรับปรุงตลาดให้ถูกต้องตามกฎกระทรวง
3. ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ควรให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานมีการดำเนินงานร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เทศบาล สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และหน่วยงานด้านสาธารณสุขที่เกี่ยวข้อง
4. ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ควรสร้างความเข้าใจแก่ผู้ประกอบการให้เห็นความสำคัญของการดำเนินงานสุขาภิบาลตลาด

ระดับส่วนกลาง

กรมอนามัยควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีความรู้เกี่ยวกับแนวทางการออกคำสั่งตามมาตราต่าง ๆ และแนวทางการใช้มาตรการลงโทษต่อผู้ฝ่าฝืนคำสั่ง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาการพัฒนาเทศบาลต้นแบบการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551
2. การศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทในการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบมีส่วนร่วมกับประชาชนและผู้ประกอบกิจการในท้องถิ่น
3. ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551

การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์ตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง

MINISTERIAL REGULATION ENFORCEMENT REGARDING TO THE CHARACTERISTIC
OF THE MARKETPLACE OF B.E. 2551 IN MUNICIPALITY AREA

วิไลวรรณ มาเจริญทรัพย์ 5336646 PHPH/M

วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: นัตรสุนัน พฤทธิปัญญา, ปช.ด.(ประชากรศาสตร์), สุธี อยู่สถาพร,
D EN D (REGIME 1984) (HONORS), วิริณธิ์ กิตติพิชัย, วท.ด.(การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์)

บทสรุปแบบสมบูรณ์

ความสำคัญและที่มาของการศึกษา

จากสถานการณ์โรคอาหารเป็นสื่อยังมีอุบัติการณ์ของโรคสูงโดยในปี 2553 พบว่ามี การระบาดของโรคอหิวาตกโรคในหลายจังหวัดทั่วประเทศ และปัจจัยที่ก่อให้เกิดการแพร่ระบาดของ โรค คือสภาพการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมและการสุขาภิบาลอาหารที่ไม่ดี การปฏิบัติที่ไม่ถูก สุลักษณะของผู้ขายของ ในตลาด จากข้อมูลในปี 2551 พบว่ามีตลาดสดที่มีโครงสร้างอาคารทั่ว ประเทศ จำนวน 1,544 แห่ง ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานจากกรมอนามัย จำนวน 1,112 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 72.02 จึงยังมีตลาดสดอีกจำนวนไม่น้อยที่ยังไม่สามารถที่จะพัฒนาให้ได้มาตรฐานกระจายอยู่ตาม พื้นที่ต่างๆทั่วประเทศซึ่งอาจทำให้ประชาชน ที่มาใช้บริการจากตลาดเสี่ยงต่อการเกิดโรคจากอาหาร เป็นสื่อ

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์ที่สำคัญคือ กลุ่มครองประชาชนด้านสุขลักษณะและการอนามัยสิ่งแวดล้อม ซึ่งในเรื่องตลาดสดกฎหมายกำหนด ให้ผู้ที่ต้องการจัดตั้งตลาดจะต้องมาขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนและแม้จะได้รับอนุญาต ไปแล้ว ภายหลังจะเปลี่ยนแปลง ขยาย หรือลดสถานที่ตลาด ก็จะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน ท้องถิ่นเช่นกัน แต่หากเป็นการจัดตั้งตลาดของกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่นหรือ องค์การของรัฐที่จัดตั้งตลาดตามอำนาจหน้าที่ ไม่ต้องขออนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น แต่ก็ต้อง

ปฏิบัติตามข้อกำหนดของท้องถิ่น ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจกำหนดเงื่อนไขเฉพาะที่ต้องปฏิบัติก็ได้ และเพื่อการกำกับดูแลตลาดราชการส่วนท้องถิ่นยังสามารถออกข้อกำหนดของท้องถิ่นเกี่ยวกับสุขลักษณะของสถานที่ การวางของที่แผง และการจัดหมวดหมู่อาหาร การจัดอนามัยสิ่งแวดล้อมในตลาด รวมทั้งสุขวิทยาส่วนบุคคลของผู้ขายของในตลาด แต่ทว่านโยบายการควบคุมกำกับตลาดในแต่ละเทศบาลมักให้ความสำคัญที่แตกต่างกัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข จึงออกกฎกระทรวง ว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 บังคับใช้ในพื้นที่ที่กำหนดรวมถึงเขตเทศบาลซึ่งจะต้องปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลา 3 ปี

จากการศึกษางานวิจัยการบังคับใช้กฎหมายเทศบาลของ วิสุทธิ บุญน้อยกอ (2544) ชี้ให้เห็นว่าเทศบาลได้มีการบังคับใช้กฎหมายโดยออกเป็นเทศบัญญัติเพื่อกำหนดและเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเพื่อเป็นรายได้ของเทศบาล นอกจากนี้งานวิจัยการบังคับใช้กฎหมายกิจการตลาดของ ศูนย์อนามัยสิ่งแวดล้อมเขต 6 ขอนแก่น (2545) พบว่าในการไปตรวจสอบสุขลักษณะกิจการตลาดเพื่อประกอบการพิจารณาอนุญาตเจ้าพนักงานมักมีปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจ และการศึกษาของ พิริยะ จันทรมณี และคณะ (2548) เรื่องการติดตามประเมินผลการควบคุมตลาดประเภทที่ 1 พบว่า เมื่อพบข้อบกพร่องเกี่ยวกับสุขลักษณะของตลาดเจ้าพนักงาน จะใช้วิธีแนะนำด้วยวาจาและหนังสือแจ้งเตือนเพื่อให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตาม

จะเห็นว่าเจ้าพนักงานตามกฎหมายยังมีข้อจำกัดในการบังคับใช้กฎหมาย จึงเป็นที่มาของความสนใจศึกษาเรื่องการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในภาพรวมของประเทศ เป็นอย่างไรและมีปัจจัยใดบ้างจากเจ้าพนักงานที่มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวง ตลอดจนทราบถึงปัญหาอุปสรรคในการบังคับใช้ โดยคาดหวังว่าจะนำผลการศึกษานี้เสนอต่อกรมอนามัย เพื่อนำข้อมูลไปสนับสนุนการบังคับใช้กฎกระทรวงนี้ในเขตเทศบาลให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มครองสุขภาพของประชาชนได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้การบริหาร ระดับการประเมินความรู้ และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายการสาธารณสุข
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยการรับรู้การบริหาร และปัจจัยการประเมินความรู้ กับ การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายการสาธารณสุข

3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายการสาธารณสุข ในเขตเทศบาลเมือง

สมมติฐานของการวิจัย

1. คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายการสาธารณสุข ในเขตเทศบาลเมือง
2. ระดับการรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้ตามกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ได้แก่ 1) ทรัพยากรการบริหารของหน่วยงาน (บุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์) 2) กระบวนการบริหาร (แผนยุทธศาสตร์ แผนประจำปี แผนประจำเดือนการประเมินผลการดำเนินงาน การจัดทำโครงการที่เกี่ยวข้องกับตลาดสด) 3) นโยบายเทศบาลและส่วนกลาง 4) การประสานงานภายในและภายนอกเทศบาล มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายสาธารณสุข ในเขตเทศบาลเมือง
3. ระดับการประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้ตามกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายสาธารณสุขในเขตเทศบาลเมือง

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจชนิดภาคตัดขวาง (Cross-Sectional survey research) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในสำนักงานเทศบาลเมือง จำนวนทั้งหมด 142 แห่ง ๆ ละ 2 คน ดังนั้นมีเจ้าพนักงาน รวม 284 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นายกเทศมนตรี และผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานเทศบาลเมืองทั่วประเทศ โดยสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของเทศบาลที่มีในแต่ละภาค ขนาดตัวอย่างรวม 150 คน เพื่อป้องกันแบบสอบถามที่อาจเกิดความผิดพลาดจากการตอบแบบสอบถามจึงเพิ่มอีก 15% รวมเป็นขนาดตัวอย่าง 174 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สเปียร์แมนแรงค์ (Spearman rank correlation)

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะของเทศบาล

เทศบาลเมืองที่ทำการศึกษา มีพื้นที่รับผิดชอบที่มีขนาดเล็กที่สุด 2.17 ตารางกิโลเมตร ขนาดใหญ่ที่สุด 252 ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่เฉลี่ย 22.98 ตารางกิโลเมตร มีรายได้ต่ำสุด จำนวน 2 ล้านบาท รายได้สูงสุด จำนวน 500 ล้านบาท รายได้เฉลี่ย 133 ล้านบาท จำนวนปีที่ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลเมือง เกินกว่า 10 ปี ร้อยละ 55.4 รองลงมาได้รับการยกฐานะ 1 - 5 ปี ร้อยละ 27.2 และต่ำสุดได้รับการยกฐานะ 6 - 10 ปี ร้อยละ 17.4

2. คุณลักษณะส่วนบุคคล ของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

นายกเทศมนตรี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 89.0 และ อยู่ในช่วงอายุ ตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 65.9 อายุต่ำสุด 32 ปี อายุสูงสุด 79 ปีโดยมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 52 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.1 ปี สำเร็จการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 52.4 ดำรงตำแหน่งเป็นระยะเวลา 1 - 5 ปี ร้อยละ 61 มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งเฉลี่ย 6.3 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.8 ปี

ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 53.3 อยู่ในช่วงอายุน้อยกว่า 50 ปี ร้อยละ 59.8 อายุต่ำสุด 30 ปี อายุสูงสุด 60 ปี โดยมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 48.3 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.9 ปี สำเร็จการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 59.8 ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งเป็นเวลา ตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ร้อยละ 80.4 ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งเฉลี่ย 6.9 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.0 ปี

3. ระดับการบังคับใช้ตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมืองของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

นายกเทศมนตรีส่วนใหญ่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 จากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 73.2 เคยศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ร้อยละ 92.7 จากหนังสือราชการกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นและหนังสือราชการกรมอนามัย ร้อยละ 31.6 เท่ากัน

จากการวิเคราะห์ระดับการบังคับใช้กฎหมายกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของนายกเทศมนตรี ในเขตเทศบาลเมือง พบว่า นายกเทศมนตรี มีการบังคับใช้ภาพรวมอยู่ในระดับ

น้อย ร้อยละ 64.6 การบังคับใช้อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 35.4 ซึ่งมีค่าต่างกันมาก คะแนนต่ำสุด 11 คะแนน คะแนนสูงสุด 22 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 16.5 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.8 โดยกรณีที่มีการบังคับใช้มากและปานกลางคือ กรณีที่มีผู้ยื่นขอต่ออายุใบอนุญาต ดังนั้นนายกเทศมนตรีจึงดำเนินการตรวจสอบลักษณะก่อนต่ออายุใบอนุญาต ร้อยละ 91.5 รองลงมาคือการดำเนินการแต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานเทศบาลให้เป็น “ผู้ได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น” ตามมาตรา 44 วรรคสอง ร้อยละ 79.3 และกรณีก่อนออกคำสั่งไม่อนุญาต นายกเทศมนตรีได้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบข้อเท็จจริงและเปิดโอกาสให้ได้แย้งแสดงพยานหลักฐาน ร้อยละ 68.3 กรณีที่มีการบังคับใช้น้อยและไม่ได้บังคับใช้ คือ กรณีที่มีการเปรียบเทียบปรับที่นอกเหนืออำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ดังนั้นนายกเทศมนตรีจึงมีหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อกำหนดอัตราโทษปรับ ร้อยละ 68.3 รองลงมาคือกรณีเมื่อพบผู้กระทำผิดไม่ยินยอมเสียค่าปรับภายใน 30 วัน ดังนั้นนายกเทศมนตรีจึงได้ดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน ร้อยละ 67.1 และกรณีมีผู้ฝ่าฝืนคำสั่งเจ้าพนักงาน ดังนั้นนายกเทศมนตรี จึงมีความถี่ในการออกคำสั่งทางปกครอง ร้อยละ 65.9

ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 จากกรมอนามัย ร้อยละ 93.5 เคยศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ร้อยละ 97.8 จากหนังสือคู่มือเกี่ยวกับกฎกระทรวงว่าด้วยตลาด ร้อยละ 94.6 จากหนังสือราชการ กรมอนามัย ร้อยละ 79.3 และจากหนังสือราชการกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 68.5 เคยปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามกฎกระทรวง ว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ร้อยละ 90.2 โดยเคยตรวจสอบลักษณะตลาดตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงก่อนพิจารณาอนุญาต ร้อยละ 91.3 ออกคำแนะนำให้ผู้จัดตั้งตลาดปรับปรุงแก้ไขก่อนพิจารณาอนุญาต ร้อยละ 75.0 รับยื่นแบบคำขอก่อนจัดตั้งตลาด ร้อยละ 71.7 เสนอเจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไขกรณีปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎกระทรวง ร้อยละ 51.1 และเสนอเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้มีการเปรียบเทียบปรับ/ดำเนินคดีกรณีไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ร้อยละ 16.3

จากการวิเคราะห์ระดับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีการบังคับใช้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 89.1 มีการบังคับใช้อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 10.9 ซึ่งมีค่าแตกต่างกันมาก คะแนนต่ำสุด 16 คะแนน คะแนนสูงสุด 32 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 28.8 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.4 กรณีที่มีการบังคับใช้น้อยและไม่ได้บังคับใช้ คือกรณีที่มีการฝ่าฝืนคำสั่งใด ๆ ดังนั้นผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเสนอให้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นใช้มาตรการลงโทษ ร้อยละ 46.7 รองลงมา คือกรณีไม่ปฏิบัติตามคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไข ดังนั้นผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมได้เสนอให้เจ้าพนักงาน

ท้องถิ่นออกคำสั่งให้หยุดกิจการ/พักใช้ใบอนุญาต ร้อยละ 45.7 และกรณีที่มีเหตุสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อความเป็นอยู่ของประชาชน ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตลาด ดังนั้น ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม จึงออกคำสั่งตามมาตรา 46 วรรค 2 ร้อยละ 34.8

4. ระดับการรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

จากการวิเคราะห์ระดับการรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของนายกเทศมนตรี ในเขตเทศบาลเมือง พบว่า นายกเทศมนตรี มีการรับรู้การบริหารภาพรวม อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 74.4 มีการรับรู้ในระดับน้อย ร้อยละ 25.6 ซึ่งมีค่าแตกต่างกันมาก คะแนนต่ำสุด 14 คะแนน คะแนนสูงสุด 28 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 23.9 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.9 คะแนน นายกเทศมนตรีมีการรับรู้ค่อนข้างน้อย และน้อยที่สุด คือ นายกเทศมนตรีรับรู้ว่างานสุขาภิบาลตลาดได้กำหนดจำนวนคนได้เหมาะสมกับปริมาณงาน ร้อยละ 50.0 รองลงมารับรู้ว่าหน่วยงานได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนประจำปีในการดำเนินงานเรื่องตลาด ร้อยละ 42.7 และรับรู้ว่าหน่วยงานได้จัดทำค่าของงบประมาณเพื่อการดำเนินงานสุขาภิบาลตลาด ร้อยละ 40.2

จากการวิเคราะห์ระดับการรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลเมือง พบว่า ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีการรับรู้การบริหารภาพรวม อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 98.9 มีการรับรู้ในระดับน้อย ร้อยละ 1.1 ซึ่งมีค่าแตกต่างกันมาก คะแนนต่ำสุด 14 คะแนน คะแนนสูงสุด 41 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 23.7 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.6 คะแนน โดยกรณีที่มีการรับรู้ค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด คือ ในงานสุขาภิบาลตลาดได้กำหนดจำนวนคนได้เหมาะสมกับปริมาณงาน ร้อยละ 57.6 รองลงมาคือ หน่วยงานได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนประจำปีในการดำเนินงานเรื่องตลาด ร้อยละ 50.0 และ หน่วยงานได้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะและอื่น ๆ เพื่อการปฏิบัติงานสุขาภิบาลตลาดอย่างเพียงพอ ร้อยละ 43.5

5. การประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

จากการวิเคราะห์ระดับการประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของนายกเทศมนตรี ในเขตเทศบาลเมือง พบว่า นายกเทศมนตรี มีการ

ประเมินความรู้ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 74.4 มีความรู้ อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 25.6 คะแนนต่ำสุด 12 คะแนน คะแนนสูงสุด 24 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 20.5 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.4 เรื่องที่ประเมินว่ามีความรู้ค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด คือ การดำเนินการตามขั้นตอนในการเปรียบเทียบปรับ/เปรียบเทียบคดี ร้อยละ 79.3 รองลงมา มีความรู้เท่ากัน 2 เรื่อง คือ การออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 60 และการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน ร้อยละ 76.8

จากการวิเคราะห์ระดับการประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลเมืองพบว่า ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีการประเมินความรู้ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 55.4 มีความรู้ อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 44.6 คะแนนต่ำสุด 20 คะแนน คะแนนสูงสุด 40 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 31.6 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.4 คะแนน เรื่องที่ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ประเมินว่ามีความรู้ ค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด คือ การแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน ร้อยละ 76.1 รองลงมา มีความรู้เท่ากัน 2 เรื่อง คือ การออกคำสั่งพักใช้ใบอนุญาต ตามมาตรา 59 และการออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 60 ร้อยละ 73.9

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ระดับการรับรู้ และระดับการประเมินความรู้ ของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลเมือง

	นายกเทศมนตรี				ผู้อำนวยการ			
	จำนวน	(%)	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	จำนวน	(%)	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ระดับการบังคับใช้								
น้อย	53	64.6	16.5	3.8	10	10.9	28.8	3.4
มาก	29	35.4			82	89.1		
ระดับการรับรู้								
น้อย	21	25.6	23.9	3.9	91	98.9	23.7	4.6
มาก	61	74.4			1	1.1		
ระดับการประเมินความรู้								
น้อย	21	25.6	20.5	3.4	51	44.6	31.6	5.4
มาก	61	74.4			41	55.4		

6. ความสัมพันธ์ระหว่าง คุณลักษณะส่วนบุคคล การรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 การประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของนายกเทศมนตรี และผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล การรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 การประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของนายกเทศมนตรี พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง การรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 และการประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ไม่มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} > .05$) ดังแสดง ในตารางที่ 2

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล การรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 การประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม พบว่าการรับรู้การบริหาร ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 การประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวง ว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .05$) ที่ $r = .301$ และ $r = .369$ ตามลำดับซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ หมายความว่า ถ้าผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีการรับรู้การบริหาร หรือมีการประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 มาก ก็จะทำให้การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 มากตามไปด้วย ดังแสดงในตารางที่ 2

ส่วน เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง ไม่มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} > .05$) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล การรับรู้การบริหาร การประเมินความรู้ และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของนายกเทศมนตรี และผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม (n = 92)

คุณลักษณะ ส่วนบุคคล	นายกเทศมนตรี			ผู้อำนวยการกองฯ				
	การบังคับใช้		Spearman rank correlation	การบังคับใช้		Spearman rank correlation		
	กฎกระทรวงตลาด			กฎกระทรวงตลาด				
	น้อย	มาก		น้อย	มาก			
	จำนวน(%)	จำนวน(%)		จำนวน (%)	จำนวน (%)			
เพศ			-0.120	0.281		-0.001	0.991	
ชาย	45 (61.6)	28 (38.4)			5(11.6)	38(88.4)		
หญิง	8 (88.9)	1 (11.1)			5(10.2)	44(89.8)		
อายุ			0.088	0.434			.600	.275
น้อยกว่า 50 ปี	19 (67.9)	9 (32.1)			6(12.5)	42(87.5)		
ตั้งแต่ 50 ปี ขึ้นไป	34 (63.0)	20 (37.0)			4(9.1)	40(90.9)		
ระดับการศึกษา			-0.112	0.315			.039	4.261
ปริญญาตรีหรือ เทียบเท่า	25 (64.1)	14 (35.9)			1(2.7)	36(97.3)		
สูงกว่าปริญญาตรี	28 (65.1)	15 (34.9)			9(16.4)	46(83.6)		
ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง			-0.052	0.642			.757	.096
1-5 ปี	24 (48.0)	26 (52.0)			13(48.1)	29(44.6)		
ตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป	19 (59.4)	13 (40.6)			14(51.9)	36(55.4)		
การรับรู้การบริหาร			0.046	0.679			0.301	0.004*
น้อย	12 (57.1)	9 (42.9)			10 (11.0)	81 (89.0)		
มาก	41 (67.2)	20 (32.8)			0 (0.0)	1 (100.0)		
การประเมินความรู้			0.212	0.055			0.369	0.000*
น้อย	13(61.9)	8(38.1)			6 (14.6)	35 (85.4)		
มาก	40(65.6)	21(34.4)			4 (7.8)	47 (92.2)		

อภิปรายผลการวิจัย

1. คุณลักษณะส่วนบุคคล ของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

จากการเก็บข้อมูล พบว่า นายกเทศมนตรี (เจ้าพนักงานท้องถิ่น) ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ยเท่ากับ 52 ปี การศึกษาจบสูงกว่าปริญญาตรี ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง เป็นนายกเทศมนตรีเป็นเวลา 1 - 5 ปี แหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ส่วนใหญ่จากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ส่วนใหญ่เคยศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 โดยการหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและหนังสือราชการกรมอนามัย ร้อยละ 31.6 เท่ากัน และจากผลการศึกษาของจันทกาญจน์ นกแก้ว (2551) ศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานตามบทบาทในการจัดการเหตุรำคาญของเจ้าพนักงานท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐม พบว่า เจ้าพนักงานท้องถิ่น (นายกองค์การบริหารส่วนตำบล) ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย การศึกษาจบชั้น ม.ปลาย ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งมากกว่า 4 ปี เคยศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ คู่มือ ส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมที่ผู้จัดอบรมเป็นหน่วยงานภาครัฐ

ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ยเท่ากับ 48.3 ปี การศึกษา จบสูงกว่าปริญญาตรี ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เป็นเวลา 6 - 10 ปี แหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ส่วนใหญ่จากกรมอนามัย การหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ส่วนใหญ่เคย โดยหาความรู้เพิ่มเติมจาก หนังสือคู่มือเกี่ยวกับกฎกระทรวงว่าด้วยตลาด ส่วนใหญ่เคยปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามกฎกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 โดยส่วนใหญ่เคยปฏิบัติในเรื่องตรวจสอบสุขลักษณะตลาดตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงก่อนพิจารณาอนุญาต ออกคำแนะนำให้ผู้จัดตั้งตลาดปรับปรุงแก้ไขก่อนพิจารณาอนุญาตและรับยื่นแบบคำขอก่อนจัดตั้งตลาด ส่วนการเสนอเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้มีการเปรียบเทียบปรับ/ดำเนินคดีกรณีไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง มีน้อยมาก และจากผลการศึกษาของสมศักดิ์ ศรีมงคล (2542) ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานกฎหมายด้านสาธารณสุขของสาธารณสุขอำเภอและหัวหน้าสถานีอนามัยในจังหวัดภาคใต้ พบว่า เจ้าพนักงานสาธารณสุข(สาธารณสุขอำเภอและหัวหน้าสถานีอนามัย) เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ยเท่ากับ 42 ปี การศึกษาส่วนใหญ่จบต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนใหญ่ไม่ได้ศึกษาต่อ สำหรับคุณลักษณะเทศบาลในการศึกษารั้วนี้ มีพื้นที่เฉลี่ย 22.98 ตารางกิโลเมตร รายได้เฉลี่ย 133 ล้านบาท เกินกว่าครึ่งได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลเมือง เกินกว่า 10 ปี

2. ระดับการบังคับใช้ตามกฎหมายว่าด้วยตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมืองของนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

เมื่อพิจารณาการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 พบว่า การบังคับใช้ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 64.6 โดยกรณีที่มีการเปรียบเทียบปรับที่นอกเหนืออำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่นซึ่งนายกเทศมนตรีจะต้องมีหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อให้กำหนดอัตราโทษปรับ กรณีพบผู้กระทำผิดไม่ยินยอมเสียค่าปรับภายใน 30 วัน ซึ่งนายกเทศมนตรีจะต้องแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน และกรณีมีผู้ฝ่าฝืนคำสั่งเจ้าพนักงานซึ่งนายกเทศมนตรีจะต้องมีความถี่ในการออกคำสั่งทางปกครอง มีการบังคับใช้อยู่ในระดับน้อยและไม่ได้บังคับใช้ ร้อยละ 68.3 67.1 และ 65.9 ตามลำดับ ดังนั้นนายกเทศมนตรีจึงควรที่จะดำเนินการให้มากขึ้น กรณีที่พบว่ามีผู้ฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยตลาดในเรื่องใดๆ ก็ตามเมื่อนายกเทศมนตรีได้มีการออกคำสั่งไปแล้วก็ควรจะได้ติดตามผลการปฏิบัติตามคำสั่ง หากพบว่ามีผู้ฝ่าฝืนก็ควรมีมาตรการลงโทษผู้กระทำผิดโดยกฎหมายสาธารณสุขกำหนดให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบคดีขึ้นทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ในทุกๆ ความผิด ถ้าเห็นว่าผู้กระทำผิดความผิดไม่สมควรถูกจำคุกหรือถูกฟ้องร้องรวมทั้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ในโทษปรับสถานเดียวหรือโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือนหรือปรับไม่เกิน 2 พันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

เมื่อพิจารณาการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม พบว่า การบังคับใช้ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 89.1 แต่เมื่อพิจารณา ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญของการบังคับใช้กฎหมาย เช่น กรณีที่มีการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องและเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ออกคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไขแต่ไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมจะต้องเสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งให้หยุดกิจการ/พักใช้ใบอนุญาต หรือใช้มาตรการลงโทษต่อไป รวมทั้งกรณีเมื่อมีเหตุสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสาธารณะความเป็นอยู่ของประชาชนตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยตลาด ซึ่งผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมจะต้องออกคำสั่งเจ้าพนักงานสาธารณสุขตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ในมาตรา 46 วรรค 2 พบว่ามีการบังคับใช้อยู่ในระดับน้อยและไม่ได้บังคับใช้ ร้อยละ 46.7 45.7 และ 34.8 ตามลำดับ สอดคล้องกับการศึกษาของลินา ดังกะระกัศย์ และคณะ (2551) ศึกษาการบังคับใช้กฎหมายในตลาดประเภท ที่ 1 โดยเจ้าพนักงานสาธารณสุขกล่าวว่า การใช้มาตรการทางกฎหมายกับตลาดในเรื่อง การออกคำสั่ง เปรียบเทียบปรับ และดำเนินคดี ต้องหารือเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อน ในขณะที่เจ้าของตลาดเอกชนก็ไม่ยอมลงทุนเพราะรู้ว่าเทศบาลไม่กล้าใช้มาตรการออกคำสั่งเปรียบเทียบปรับหรือปิดตลาด จึงทำให้ตลาดสดไม่ได้รับการพัฒนาและยกระดับตามที่กำหนดในกฎหมาย

3. ความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ของนายกเทศมนตรี และผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

เมื่อวิเคราะห์การรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของนายกเทศมนตรี พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 74.4 แต่เมื่อพิจารณาในกิจกรรมย่อยของการรับรู้ พบว่านายกเทศมนตรีรับรู้ว่าเป็นงานสุขาภิบาลตลาดได้กำหนดจำนวนคนให้เหมาะสมกับปริมาณงานค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด นายกเทศมนตรีรับรู้ว่าการจัดทำคำของบประมาณเพื่อการดำเนินงานสุขาภิบาลตลาดค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด อธิบายได้ว่านายกเทศมนตรีแม้จะรับรู้ถึงปัญหาการมีบุคคลากรที่ไม่เหมาะสม การจัดทำคำของบประมาณเพื่อการดำเนินงานสุขาภิบาลตลาดจำกัด แต่เนื่องจากนายกเทศมนตรีอยู่ในฐานะผู้บริหารและไม่สามารถลงรายละเอียดในทุกๆเรื่องได้ การจะแก้ปัญหานั้นจำเป็นที่ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมจะต้องเสนอรายละเอียดที่สำคัญและจำเป็นให้นายกเทศมนตรีทราบเพื่อการตัดสินใจ สอดคล้องกับการศึกษาของไพเราะ ไตรดิลาพันธ์ (2534) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานีอนามัยจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า งบประมาณเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่มีความสำคัญต่อการบริหาร จำนวนงบประมาณที่ได้รับมีความสัมพันธ์กับปริมาณงานและคุณภาพงานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานีอนามัยจังหวัดฉะเชิงเทรา งบประมาณเป็นที่รวมทั้งหมดของแผนงานและงานที่จะดำเนินการในแต่ละปี กระบวนการจัดทำงบประมาณเป็นการจัดเตรียมงบประมาณ โดยในแต่ละงานขององค์กรจะต้องจัดเตรียมร่างงบประมาณตามวงเงินที่ผู้บริหารกำหนดให้ภายใต้ระเบียบข้อบังคับ และกฎหมาย เสนอไปตามลำดับขั้นและเมื่อได้รับอนุมัติงบประมาณแล้วหน่วยงานจะต้องดำเนินการตามแผนที่ได้วางไว้ ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดทำคำของบประมาณเพื่อการดำเนินงานที่ผ่านมาจำกัด จึงทำให้การจัดทำแผนประจำปีเพื่อดำเนินงานเรื่องสุขาภิบาลตลาดค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด

เมื่อวิเคราะห์การรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 98.9 แต่เมื่อพิจารณาในกิจกรรมย่อยพบว่า ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมรับรู้ว่าเป็นงานสุขาภิบาลตลาดได้กำหนดจำนวนคนได้เหมาะสมกับปริมาณงานค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด รับรู้ว่าเป็นงานได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนประจำปีในการดำเนินงานเรื่องตลาดค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด และรับรู้ว่าเป็นงานได้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะและอื่น ๆ เพื่อการปฏิบัติงานสุขาภิบาลตลาดอย่างเพียงพอค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด อธิบายได้ว่าผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม แม้จะเป็นเพียงผู้บริหารในหน่วยงานระดับกอง แต่ก็มี

ความสำคัญยิ่งเพราะจะต้องเป็นผู้ผลักดันให้มีการนำนโยบายของผู้บริหารสูงสุดไปสู่การปฏิบัติ การที่ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมพิจารณาว่าหน่วยงานระดับกองฯ ยังมีการจัดทำลงคนได้เหมาะสมกับปริมาณงานค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด ทั้งที่บุคลากรส่วนนี้จะต้องเป็นผู้ทำให้เกิดการบังคับใช้กฎกระทรวง ซึ่งในการทำงานอาจต้องไปปฏิบัติงานในพื้นที่ เช่น การออกไปตรวจตราพื้นที่ที่ตลาดและให้คำแนะนำกับเจ้าของตลาดและผู้ขายของในตลาดให้เกิดการบังคับใช้ตามกฎหมาย และการที่ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมรับรู้ว่าการจัดทำวัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะ และอื่น ๆ เพื่อการดำเนินงานอย่างเพียงพอค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด อาจทำให้เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการพัฒนางานสุขาภิบาลตลาด ดังที่ สมพงษ์ เกษมสิน (2526) ได้กล่าวว่า การที่จะทำให้งานในองค์การบริหารวัดดูประสงค์จะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ องค์การจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจน มีเงิน มีวัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน มีคน มีการประสานของหน่วยงานย่อยภายในองค์การ และสุดท้ายต้องมีการบริหารจัดการ

การหาความสัมพันธ์ ระหว่างการรับรู้การบริหารและการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม พบว่าการรับรู้การบริหารมีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .05$) ที่ $r = .301$ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ แสดงว่าหากผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีการรับรู้การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด ก็จะมีโอกาสทำให้การบังคับใช้กฎกระทรวงของเทศบาลเกิดความสำเร็จ จากการศึกษาพบว่าผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีการรับรู้การบริหารอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 98.9 และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยตลาดภาพรวมอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 89.1 โดยผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมแม้จะรับรู้ค่อนข้างมากและมากที่สุดว่าหน่วยงานได้ผลักดันให้มีการกำหนดนโยบายการปรับปรุงตลาดให้ถูกต้อง ตามกฎกระทรวง รับรู้ค่อนข้างมากและมากที่สุดว่าหน่วยงานได้เปิดโอกาสให้มีการดำเนินงานสุขาภิบาลตลาดร่วมกันระหว่างเจ้าพนักงานสาธารณสุขสังกัดเทศบาลและสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในเขตพื้นที่ รับรู้ค่อนข้างมากและมากที่สุดว่าหน่วยงานได้ติดตามผลการดำเนินงานสุขาภิบาลตลาดเป็นประจำทุกปี แต่อย่างไรก็ดียังขาดปัจจัยสำคัญที่มีส่วนผลักดันงาน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ ยานพาหนะ วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน และเครื่องมือเครื่องใช้ จึงไม่อาจที่จะทำให้การปฏิบัติงานเกิดผลสำเร็จ สอดคล้องกับการศึกษาของเปรมศักดิ์ พิระบุทพงษ์ (2537) พบว่าการได้รับสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ในการทำงานจะมีความสัมพันธ์กับการออกคำสั่งให้แก้ไข หรือระงับเหตุที่ฝ่าฝืนกฎหมาย และการส่งบุคคลให้ส่งเอกสารหรือหลักฐาน และยังพบอีกว่า จำนวนเจ้าหน้าที่ในสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ มีความสัมพันธ์กับการยึดหรืออายัดสิ่งของ การเก็บตัวอย่างสินค้าหรือสิ่งของ ดังนั้นเพื่อให้งานเกิด

ความสำเร็จ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ควรจะต้องเสนอแผนในการจัดหา คน วัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะและอื่น ๆ ไว้ให้เพียงพอและเหมาะสมเพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรม ควบคุมกำกับตลาดสดให้มีประสิทธิภาพ

4. ความสัมพันธ์ระหว่าง การประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วย สุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 และการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ในเขต เทศบาลเมือง ของนายกเทศมนตรี และผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

เมื่อวิเคราะห์การประเมินความรู้ เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะ ตลาด พ.ศ. 2551 ของนายกเทศมนตรี พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 74.4 แต่เมื่อพิจารณาใน รายละเอียด พบว่านายกเทศมนตรีมีความรู้ในการดำเนินการตามขั้นตอนในการเปรียบเทียบปรับ/ เปรียบเทียบคดีค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด มีความรู้ในการออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 60 ค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด และมีความรู้ในการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนค่อนข้างน้อยและ น้อยที่สุด อธิบายได้ว่านายกเทศมนตรีแม้จะเป็นเจ้าพนักงานท้องถิ่นและมีอำนาจหน้าที่ตามที่ กำหนดในกฎหมายการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ซึ่งควรจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้ กฎหมายอย่างถ่องแท้แต่เนื่องจากนายกเทศมนตรีเป็นข้าราชการการเมืองที่มาจาก การเลือกตั้งของ ประชาชนจึงอาจสนใจกิจกรรม ที่เห็นเป็นรูปธรรมและมีผลต่อโอกาสในการรับเลือกตั้งมากกว่า รวมทั้งการที่อยู่ในฐานะของผู้บริหารสูงสุดขององค์กรจึงมีหน้าที่สำคัญและเร่งด่วนหลายประการ ประกอบกับนายกเทศมนตรีอาจเห็นว่าผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้ที่มีอำนาจ หน้าที่รับผิดชอบต่อการบังคับใช้กฎกระทรวงอยู่แล้วจึงไม่จำเป็นต้องศึกษาหาความรู้ทำให้ ความรู้ในการบังคับใช้กฎกระทรวงในส่วนนี้มีค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด

เมื่อวิเคราะห์การประเมินความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะ ตลาด พ.ศ. 2551 ของผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่าผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีความรู้ในเรื่อง การแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด มีความรู้เรื่องการออกคำสั่ง พักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา 59 ค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด และมีความรู้เรื่องการออกคำสั่งเพิกถอน ใบอนุญาตตามมาตรา 60 ค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด อธิบายได้ว่าผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและ สิ่งแวดล้อมแม้ส่วนใหญ่จะได้เคยปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยตลาด แต่ก็พบว่า เป็นการ ปฏิบัติเฉพาะในการรับยื่นแบบคำขอก่อนจัดตั้งตลาด ตรวจสอบสุขลักษณะตลาดตามข้อกำหนดใน กฎกระทรวงก่อนพิจารณาอนุญาต ออกคำแนะนำให้ผู้จัดตั้งตลาดปรับปรุงแก้ไขก่อนพิจารณา อนุญาต ซึ่งการปฏิบัติดังกล่าวข้างต้นเป็นการให้บริการเกี่ยวกับเรื่องสาธารณสุขที่ผู้อำนวยการ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีความถนัดและเชี่ยวชาญอยู่แล้วเพราะจบมาจากสายงานทางด้าน

สาขารณสุข จึงทำให้มีความรู้ในเรื่องเหล่านี้ แต่ในขณะที่ยังมีผู้อำนวยการกองสาขารณสุขและสิ่งแวดล้อมอีกประมาณร้อยละ 50 ที่ยังไม่เคยเสนอเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้ออกคำสั่งปรับปรุงแก้ไขกรณีปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายกระทรวง จึงอาจทำให้ขาดโอกาสที่จะได้ศึกษาค้นคว้ารายละเอียดในกฎหมายการสาขารณสุขและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้ความรู้ในการออกคำสั่งมีค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด ประกอบกับเมื่อพิจารณาสาระตามมาตรา 59 นับว่ามีความยาก เพราะจะต้องรู้และเข้าใจเป็นอย่างดี ถึงกรณีใดที่เป็นกรณีไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยตลาดส่วนมาตรา 60 ก็นับว่ามีความยากยิ่งขึ้น เพราะมีเงื่อนไขว่ากรณีที่จะออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้นั้น ผู้นั้นจะต้อง 1) ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไปและมีเหตุที่จะต้องถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตอีก 2) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ 3) ไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยตลาด พระราชบัญญัติ ข้อกำหนดของท้องถิ่น ฯลฯ ประกอบกับการออกคำสั่งทางปกครองตามมาตรา 59 และมาตรา 60 จะต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ซึ่งกฎหมายกำหนดให้การออกคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือจะต้องประกอบด้วย ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญของเรื่องหรือเหตุการณ์ ข้อกฎหมายที่อ้างอิงหรือให้อำนาจ ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจออกคำสั่ง รวมถึงต้องระบุรายละเอียด และระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์ จึงเป็นสิ่งที่ยากและต้องรอบคอบเพราะไปเกี่ยวข้องกับกฎหมายอื่น ๆ อีกด้วย ส่วนการที่ผู้อำนวยการกองสาขารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีความรู้ ในการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนค่อนข้างน้อยและน้อยที่สุด ผู้ศึกษาตั้งข้อสังเกตว่า การจะไปแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนได้นั้น ก็ต่อเมื่อ 1) ผู้กระทำความผิดไม่มาตามหนังสือเรียกตัว 2) ผู้กระทำความผิดปฏิเสธข้อกล่าวหา 3) ผู้กระทำความผิดไม่ยินยอมเสียค่าปรับ และ 4) ผู้มีอำนาจในการเปรียบเทียบคดีมีความเห็นว่าสมควรดำเนินคดีซึ่งในทางปฏิบัติจะต้องประสานงานในเชิงกฎหมายกับเจ้าพนักงานสอบสวนอยู่ตลอดเวลา และจากข้อมูลพบว่า ผู้อำนวยการกองสาขารณสุขและสิ่งแวดล้อม เคยเสนอเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้มีการเปรียบเทียบปรับ/ดำเนินคดีกรณีไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง มีเพียงร้อยละ 16.3 จึงอาจทำให้ขาดโอกาสในการศึกษาค้นคว้า ดังนั้นความรู้ในการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนจึงน้อยลงไปด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยการบังคับใช้กฎหมายในกิจการตลาดของ ศูนย์อนามัยสิ่งแวดล้อม เขต 6 ขอนแก่น (2545) พบว่า ในการไปตรวจสอบลักษณะของกิจการตลาดเพื่อประกอบการพิจารณาอนุญาตมักมีปัญหาในการใช้ดุลพินิจ ส่วนเรื่องการเสนอให้มีการออกคำสั่งก็มีเพียงเฉพาะเรื่องการปรับปรุงแก้ไขกรณีปฏิบัติไม่ถูกต้อง ตามกฎหมายกระทรวง แต่ยังไม่เคยเสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตใบอนุญาตตามมาตรา 59 และ มาตรา 60

การหาความสัมพันธ์ ระหว่างการประเมินความรู้และการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 ของผู้อำนวยการกองสาขารณสุขและสิ่งแวดล้อม พบว่า การประเมิน

ความรู้มีความสัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .05$) ที่ $r = .369$ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำแสดงว่าหากผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมประเมินตนเองว่ามีความรู้ ก็จะมีโอกาสทำให้การบังคับใช้กฎกระทรวงของเทศบาลเกิดความสำเร็จ จากการศึกษาพบว่าผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีความรู้ในระดับมาก ร้อยละ 55.4 โดยการบังคับใช้ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 89.1 แต่ส่วนที่เป็นสาระสำคัญต่อการบังคับใช้กฎกระทรวง 1) กรณีที่มีการฝ่าฝืนคำสั่งใดๆ ดังนั้นผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นใช้มาตรการลงโทษ 2) กรณีไม่ปฏิบัติตามคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไข ดังนั้นผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมได้เสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งให้หยุดกิจการ/พักใช้ใบอนุญาต 3) กรณีที่มีเหตุสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อความเป็นอยู่ของประชาชนตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตลาด ดังนั้นผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมจึงออกคำสั่งทางปกครองตามมาตรา 46 วรรค 2 มีการบังคับใช้ระดับน้อยและไม่ได้บังคับใช้กรณีที่ฝ่าฝืนก็ไม่ได้ดำเนินการต่อเนื่องจนถึงขั้นตอนการบังคับคดี อาจเป็นเพราะผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีความรู้ในระดับมากเพียงร้อยละ 55.4 ดังนั้น จึงควรที่จะต้องเร่งพัฒนาศักยภาพให้กับผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีความรู้จริงและปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับการศึกษาของ เปรมศักดิ์ พิระยุทธพงศ์ (2537) พบว่าความรู้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในการยึดหรืออายัดสิ่งของมีความสัมพันธ์กับการตรวจอาคารสถานที่ การศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ภาณุต อารีวงศ์ (2542) ศึกษาปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเกี่ยวกับกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2535 พบว่าความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มีผลต่อการปฏิบัติงานโดยผู้ที่มีความรู้ น้อยจะมีปัญหาในการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้ที่มีความรู้มาก

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ระดับเทศบาล

1. ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ควรผลักดันให้มีการจัดทำแผนในการเพิ่มบุคลากร ให้เหมาะสมกับปริมาณงาน แผนการดำเนินงานเรื่องตลาดสด และแผนในการจัดหาสิ่งสนับสนุนการดำเนินงานให้มีความเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน เช่น วัสดุ อุปกรณ์ ยานพาหนะ

2. ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ควรชี้แจงให้ผู้บริหารเข้าใจในบทบาทของเจ้าพนักงานตามกฎหมายการสาธารณสุข และเห็นความสำคัญเรื่องการปรับปรุงตลาดให้ถูกต้องตามกฎหมายกระทรวง

3. ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ควรให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานมีการดำเนินงานร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เทศบาล สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และหน่วยงานด้านสาธารณสุขที่เกี่ยวข้อง

4. ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ควรสร้างความเข้าใจแก่ผู้ประกอบการให้เห็นความสำคัญของการดำเนินงานสุขาภิบาลตลาด

ระดับส่วนกลาง

กรมอนามัยควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมมีความรู้เกี่ยวกับแนวทางการออกคำสั่งตามมาตราต่าง ๆ และแนวทางการใช้มาตรการลงโทษต่อผู้ฝ่าฝืนคำสั่ง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาการพัฒนาเทศบาลต้นแบบการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551

2. การศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทในการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบมีส่วนร่วมกับประชาชนและผู้ประกอบการในท้องถิ่น

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551

MINISTERIAL REGULATION ENFORCEMENT REGARDING TO THE
CHARACTERISTIC OF THE MARKET PLACE OF B.E. 2551 IN MUNICIPALITY
AREA

WILAIWAN MACHAROENSAP 5336646 PHPH/M

M.Sc.(PUBLIC HEALTH) MAJOR IN MEDICAL AND PUBLIC HEALTH LAW
ADMINISTRATION

THESIS ADVISORY COMMITTEE: CHARDSUMON PRUTIPINYO, Ph.D.
(DEMOGRAPHY), SUTHEE USATHAPORN, D EN D (REGIME 1984) (HONORS),
WIRIN KITTIPICHAI, Ph.D.(APPLIED BEHAVIORAL SCIENCE RESEARCH)

EXTENDED SUMMARY

Rationale and Significance of the Problem

The incidence of food – borne diseases in 2553 B.E. was still very high. There were cholera epidemic in many provinces nationwide. Some of the main reasons for the epidemic was non – hygienic condition of environmental and food sanitation system including non – hygienic practice of food seller in the market place. The statistics in 2551 B.E. found that there were only 1,112 out of 1,544 market places (with building structure) which passed the Standard Criteria of Department of Health, Ministry of Public Health (72.02%). Thus there were still many market places which were not up to the hygienic standard nationwide which could be the disease breeding place causing risk to the health of the public.

The main objective of the Public Health Act 2535 B.E. is to provide protection in hygienic and environmental health to the public. Related to market place, one who would like to set up the market must seek permission from local authority. For the market place which already had received permission and would like to expand or reduce the scale of operation must also seek permission from the authorized

personnel as well. However if the market to be set up by the government organizations such as the ministry, bureau, department, local authority or authorized government market; these do not need to seek permission from the local authority however they still need to follow the regulation set up by the local authority which could be specifically for different context as well. In order to set up monitoring system for the market, the local authority has also the power to set up regulation about hygienic condition of the place, placement of the goods, classification of displaying food, environmental sanitation in the market including personal hygienic of food seller as well. However policy relating to market control in different municipality often vary in priority setting thus the Minister of Public Health had issued Ministerial Order Relating to the Market B.E. 2551 to be enforced in the defined areas including the municipality which have to be improved up to the standard within 3 years.

Wisuthi Boonnoiko (2544) studied the legal enforcement of the municipality, found that many municipality had issued regulation for giving permit and collecting fee relating to the market place as the income of the municipality. The similar study by The Sixth Environmental Center, Khonkaen (2545 B.E.) found that there were problems relating to personal judgment of the authorized personnel in investigating hygienic condition for giving permission to set up market place. The study by Piriya Chandramanee et al (2548 B.E.) about the evaluation of the control of Class 1 Market found that when the authorized personnel found the market non – hygienic, they would only give verbal suggestion and issue written order for the entrepreneur to follow.

The situation above indicated that there were still some limitation in legal enforcement relating to market place. Thus the researcher became interested in studying the legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market Place 2551 B.E. nationwide and identifying personal factors of the authorized personnel associating with the legal enforcement including the constraints of legal enforcement. The research result was expected to be presented to the Department of Health, Ministry of Public Health as the input for strengthening more efficient legal enforcement of the Ministerial Order in the municipal area to truly provide protection of the health of the public.

Research Objectives

1. To study the level of perception of management, level of evaluative knowledge and legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of the Market Place 2551 B.E. among authorized personnel in accord with Public Health Act 2535 in Muang Municipal area.
2. To study the association between personal variables, perception of management and evaluative knowledge with legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E. by authorized personnel of Public Health Act 2553 B.E. in Muang Municipal Area.
3. To study the constraint of legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market Place 2551 B.E. of Public Health Act 2553 B.E. in Muang Municipal Area.

Research Hypothesis

1. Personal variables ; age, sex, education status and working experience have association with legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E. by authorized personnel of Public Health Act 2553 B.E. in Muang Municipal Area.
2. Level of management relating to legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E.; 1. Management resource (personnel, budget and material), 2. Management process, strategic plan, annual plan, monthly plan, performance, evaluation, and projects formulation relating to market place 3. Policy of municipality and central government 4. Internal and external coordination of the municipality have association with legal enforcement_ of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E. by authorized personnel of Public Health Act 2553 B.E. in Muang Municipal Area.
3. Level of evaluative knowledge about Ministerial Oder on Hygienic Condition of Market 2551 B.E.; has association with legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E. by authorized personnel of Public Health Act 2553 B.E. in Muang Municipal Area.

Research Methodology

This study is a cross – sectional survey research. The studied population were the authorized personnel in accord with Public Health Act who worked in 142 Muang Municipal offices, 2 persons from each office totaling 284 persons. The sample population were the mayors and directors of public health and environment division. The sampling had been undertaken by proportionating of municipality in each region. The sample size was 150 persons, however in order to prevent the incompleteness of questionnaires the sample size had been increased by 15% thus the sample size was 174 persons. The tool for collecting information was the questionnaires. Data analysis had been done by using descriptive statistics; number, percentage standard deviation and Spearman Rank Correlation.

Research Result

1. General characteristics of the municipality

The smallest responsibility area of the studied municipality was 2.17 sq. kilometer, the largest was 252 sq. kilometer. The least annual income of the studied municipality was 2 million baht, the largest annual income was 500 million baht ($\bar{X}$ = 133 million baht) For number of year which had been acclaimed as Muang Municipality; 55.4% was over 10 years followed by 1-5 years (27.2%) and 17.4% had been acclaimed as Muang Municipality for 6 – 10 years.

2. Personal variables of the mayor and the directors of public health and environment division

Mayor: mostly were male (89.0%), age over 50 years old (65.9%), the youngest was 32 years old, the oldest was 79 years old ($\bar{X}$ = 52 years), SD = 8.1 years) For their education 52.4% had education higher than bachelor degree; number of years for retaining as mayor, 61.0% had been mayor for 1 – 5 years ($\bar{X}$ = 6.3), SD = 5.8 years)

Director of Public Health and Environment Division: mostly were female (53.3%), 59.8% were in the age of less than 50 years old, the youngest was 30 years old and the oldest was 60 year old ($\bar{X} = 48.3$ years, $SD = 5.9$ years), had education higher than bachelor degree (59.8%), number of year for retaining with the present position; mostly (80.4%) was more than 6 years ($\bar{X} = 6.9$ years, $SD = 5.0$ years)

3. Level of legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E. of mayors and directors of public health and sanitation division in Muang Municipal area

The majority of the mayor had received knowledge about legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E. from Department of Local Administration Promotion (73.2%), 92.7% had sought for additional knowledge about the legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E. by themselves and 31.6% had equally received knowledge both from official correspondence of the Department of Local Administration Promotion and the Department of Health .

The analysis of the level of enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E. by the mayors in Muang Municipal area found that the overall level of enforcement which was considered “low level” was 64.6% while the high level of enforcement was 35.4% which was very much different ; the lowest score was 11, highest score was 22 ($\bar{X} = 16.5$, $SD = 3.8$) The cases which were highly and medially enforced were “the extension of the permit which the mayors had ordered “the inspection of hygienic condition” before giving permit (91.5%), followed by appointing the local government official or municipal officer to be authorized officers” as in accord with Article 44, Paragraph 2 (79.3%) and “the mayors notified the entrepreneur about the reason for not issuing the permit and let them show evidence proving their righteous deed” (68.3%). For the cases which had been less enforced or not – enforced were “the fine” which were beyond the authority of local administration and the mayor had to issue official letter to provincial governor for setting up the “fine rate” (68.3%) followed by “the violator of the law did not pay the fine within 30 days, thus the mayor file the case to the investigative authority” (67.1)

and “ the cases where there were violation against the authority of authorized officer and the mayor had to issue administrative order” (65.9%).

The majority of the director of public health and environmental division had received knowledge about legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E. from Department of Health (93.5%), from Department of Local Administration Promotion (97.8%), from Manual of Ministerial Order on Market place (94.6%), from official correspondence of Department of Health (79.3%) and from official correspondence of Department of Local Administration Promotion.(68.5%) had exercised authority as in accord with Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E. (90.2%), had inspected the hygienic condition of the market before issuing the permit (91.3%), issued advice for entrepreneur to improve the condition of the market place before issuing the permit (75.0%), receiving the application for setting up the market (71.7%), suggested the authorized officers to issue order for the entrepreneur to improve the hygienic condition of the market (51.1%) and suggested the authorized officers to fine/filing the case against the legal violation (16.3%).

The analysis of legal enforcement in accord with Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E. of the director of public health and environmental division found that there were high level of enforcement (80.1%), low level of enforcement(10.9%), which were very much different (minimum score = 16, maximum score = 32, ($\bar{X}$ = 28.8, S.D. = 3.4) For the cases which there were less enforcement or non – enforcement were; “there were legal violation thus the director suggested the authorized offices to implement punitive measure” (46.7%) followed by “the entrepreneur did not improve the condition of the market as being ordered thus the director suggest the authorized officers to withdraw/withhold the permit”(45.7%) and “there were suspicion that there might be very serious damage to the well – being of the public as referred in Ministerial Order thus the director of public health and environmental division issued order in accord with Article 46, Paragraph 2 (34.8%).

4. Level of perception of management relating to the legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E. by the mayors and directors of public health and environment division in Muang Municipal area

The analysis of the level of perception of management relating to the legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E. of the mayors found that 74.4% of mayor had high level of perception of overall management and 25.6% of the mayor had low level of perception of overall management which was very much different (minimum score = 14, maximum score = 28, ($\bar{X} = 23.9$, S.D. = 3.9) The issue which the mayor had perceived quite least and least was “market sanitation work had appropriate number of personnel” (50%) followed by “there were monthly plan for managing the affair of market place” (42.7%) and “there was the official request for budget in managing the affair of market place” (40.2%).

The analysis of the level of perception of management relating to the legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E. of director of public health and environment division found that 98.9% had perceived over all management in high level and 1.1% had perceived over all management in low level which was very much different (minimum score = 14, maximum score = 41, ($\bar{X} = 23.7$, S.D. = 4.6) The issue which the director perceived quite least and least was “market sanitation work had appropriate number of personnel” (57.6%) followed by “there were monthly plan for managing the affair of market place” (50.0%) and “the office had sufficient supply of material, vehicle and others for market sanitation work” (43.5%).

5. Evaluation of knowledge about the legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E. by the mayors and directors of public health and environment division in Muang Municipal area

The analysis of the level of evaluative knowledge about legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E. of the mayors found that 74.4% of the mayor had high level of overall knowledge, 25.6% had low level of overall knowledge. (minimum score = 12, maximum score = 24, ($\bar{X} = 20.5$, S.D. =

3.4) The issue which the evaluative knowledge was considered quite low and least was “the stages in fining the violator” (79.3%) followed by “issuing order for withdrawing the permit” and “filing the complaint to investigative officer” (76.8%, 76.8%).

The analysis of the level of evaluative knowledge of the knowledge about legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 of the directors of public health and environment division found that 55.4% of the director had overall knowledge in high level, 44.6% had low level of knowledge. (minimum score = 20, maximum score = 40, , ($\bar{X}$ = 31.6, S.D. = 5.4) The issue which the director had evaluated that they had quite low and least knowledge was “filing the complaint to investigative office” (76.1%) followed by “ordering to withhold the permit in accord with Article 59” (73.9%) and “ordering to withdraw the permit in accord with Article 60” (73.9%).

Table 1 Number, Percentage, mean S.D., level of enforcement of Ministerial Order 2551 B.E., level of perception and level of evaluative knowledge of the Mayor and the Director of Public Health and Environment division in Muang Municipality

	Mayor				Director			
	No.	(%)	$\bar{X}$	S.D.	No.	(%)	$\bar{X}$	S.D.
Level of enforcement								
Low	53	64.6	16.5	3.8	10	10.9	28.8	3.4
High	29	35.4			82	89.1		
Level of perception								
Low	21	25.6	23.9	3.9	91	98.9	23.7	4.6
High	61	74.4			1	1.1		
Level of evaluative knowledge								
Low	21	25.6	20.5	3.4	51	44.6	31.6	5.4
High	61	74.4			41	55.4		

6. Association between personal variable, perception of management relating to legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E., evaluative knowledge about legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E. with legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E. of mayors and directors of public health and environment division in Muang Municipality

Analysis of association between personal variables with legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E of mayors in Muang Municipality found that sex, age, education level, duration in present position, perception of management relating to legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E and evaluative knowledge relating to legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E had no association will legal enforcement with statistical significance ($p\text{-value} > .05$) as shown in Table 2.

Analysis of association between personal variables with legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E of directors of public health and environment division in Muang Municipality found that perception of management relating to legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E and evaluative knowledge relating to legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E had association with legal enforcement with statistical significance ($p\text{-value} < .05$) $r = .301$ and $r = .369$ consecutively which was in accord with the hypothesis which meant that if the dissector of public health and environment division had high level of perception of management or had high level of evaluative knowledge about legal enforcement of Ministerial Order the level of legal enforcement of Ministerial Order would be in high level as well as shown in Table 2.

But sex, age, education level, duration of being in the present position had no association with legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E with statistical significance ($p\text{-value} > .05$) as shown in Table 2.

Table 2 Association between personal variables, perception of management, evaluative knowledge and legal enforcement in accord with Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E., of mayors and directors of public health and environment division in Muang Municipal area.

Personal variables	Mayor				Director			
	Legal Enforcement		Speaman rank correlation	P-value	Legal Enforcement		Speaman rank correlation	P-value
	Low	High			Low	High		
Sex			−0.120	0.281			−0.001	0.991
M	45 (61.6)	28 (38.4)			5 (11.6)	38 (88.4)		
F	8 (88.9)	1 (11.1)			5 (10.2)	44 (89.8)		
Age			0.088	0.434			.600	.275
<50 years old	19 (67.9)	9 (32.1)			6 (12.5)	42 (87.5)		
>50 years old	34 (63.0)	20 (37.0)			4 (9.1)	40 (90.9)		
Education level			−0.112	0.315			.039	4.261
Bachelor degree	25 (64.1)	14 (35.9)			1 (2.7)	36 (97.3)		
Higher than bachelor degree	28 (65.1)	15 (34.9)			9 (16.4)	46 (83.6)		
Duration of being in the present position			−0.052	0.642			.757	.096
1 – 5 years	24 (48.0)	26 (52.0)			13 (48.1)	29 (44.6)		
More than 5 years	19 (59.4)	13 (40.6)			14 (51.9)	36 (55.4)		

Table 2 Association between personal variables, perception of management, evaluative knowledge and legal enforcement in accord with Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E., of mayors and directors of public health and environment division in Muang Municipal area (cont.).

Personal variables	Mayor				Director			
	Legal		Speaman rank correlation	P-value	Legal		Speaman rank correlation	P-value
	Enforcement				Enforcement			
	Low	High			Low	High		
Perception of management			0.046	0.679			0.301	0.004*
Low	12 (57.1)	9 (42.9)			10 (11.0)	81 (89.0)		
High	41 (67.2)	20 (32.8)			0 (0.0)	1 (100.0)		
Evaluative knowledge			0.212	0.055			0.369	0.000*
Low	13 (61.9)	8 (38.1)			6 (14.6)	35 (85.4)		
High	40 (65.6)	21 (34.4)			4 (7.8)	47 (92.2)		

Discussion

1. Personal variables of mayors and directors of public health and environment division in Muang Municipal area.

From the research finding, most of the mayor (local authority official) were male, with average age 52 years old, education status higher than bachelor degree, being in the present position 1 – 5 years. Sources of knowledge about legal enforcement of Ministerial Order 2551 B.E. mostly from Department of Local Administration Promotion, sought for additional knowledge from official correspondence of both Department of Local Administration Promotion and Department of Health (both sources 31.6% equally) The study by Chantakan Nokkaew (2551) about the management of annoying matter by local authority in Nakorn Pathom

found that most of the local authority officers (Chairman of Tambol Administrative Organization) were male, had high school education ,being in the present position for more than 4 years, sought for additional knowledge from books, hand books and the majority used to receive training from government organizations.

Most of the director of public health and environment division were female, average age of 48.3 years old, had education higher than bachelor degree, duration of being in the same position 6 – 10 years, sources of knowledge about legal enforcement of Ministerial Order was Department of Health, sought for additional knowledge from hand book of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market. The majority had experience of exercising authority in accord with Ministerial Order 2551 B.E., most of the practices were inspection of hygienic condition of the market before issuing the permit and receiving the application to set up the market place. However the practice which suggested the authorized personnel to fine the legal violator was very rare. Somsak Srimongkol (2542) studied the exercising of the authority in accord with Public Health Act of District Public Health officers and Head of Health Center in Southern Provinces found that most of the studied sample were male, average age of 42 years old, had education lower than bachelor degree, the majority did not have continuing education, The character of the municipality in this study; the average area of responsibility was 22.98 s.q.km., average annual income 133 million baht and more than half of them had been promoted to be Muang Municipality for more than 10 years.

2. Level of legal enforcement in accord with Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E., of mayors and directors of public health and environment division in Muang Municipal area.

Analysis of the enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market Place 2551 B.E. found that 64.6% had the overall enforcement was in low level. In the case of fining matter beyond the authority of local authority which the mayor must issue the letter to the provincial governor to order the fine, in the case the violator did not pay the fine within 30 days the mayor must file the complaint to investigative officers and in the case which someone did not comply to the order of the authorized officers which the mayor must issue the administrative order. For all three cases above there were low level of legal enforcement and non – enforced (68.3%,

67.1% and 65.9% consecutively thus the mayor should implement more action if there were the violation of Ministerial Order, in case there were order issued the monitoring of the action should be undertaken as well. If there were still the violation of the law there should be the punishment measure in accord with Public Health Act both in Bangkok Metropolis and in the province. The Public Health Act enables the setting up of committee for fining measure in all case of violation , the local authority official or the one who has been delegated the authority from local administration could also order the fine for not more than 2,000 baht or order the imprisonment for not more than one month or both.

Analysis of legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E of the directors of public health and environment division in Muang Municipal area, the study found that the overall enforcement was in high level (89.1%) However when considering the core issue of legal enforcement e.g. in the cases that there were improper practice and the authorized officers had advised to do some improvement but still there were no improvement, the director must suggest the authorized officer to issue the order for closing the premise or withdraw the permit or punitive measure. This would include the cases which there might be the suspicion that there would be severe damage to public well – being as indicated in Article 46 paragraph 2. All of these three mentioned cases had been enforced at very low level or non – enforced. (45.7%, 45.7% and 34.8% consecutively) This finding was in accord with the study by Leena Tanganapakya et al (2551) about legal enforcement in Class 1 Market Place which found that the public health officers concluded that in implementing legal measure with the market place about fine or filing the case the local authority must be consulted. The entrepreneur did not want to invest for improvement of the market because they were well aware that the municipal authority would not dare to punish them thus the market had not been improved or raised the standard as indicated in Ministerial Order.

3. Association between perception of management relating to legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E. with legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E. of mayors and directors of public health and environment division in Muang Municipality

The analysis of perception of management relating to legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E of the mayor found that the overall perception was in high level (74.4%), however consideration in detail found that the level of perception about the proper number of personnel in market sanitation work was in quite low and least level and the mayor also had low and least level of perception about the budget request for implementing market sanitation work. This could be explained that even though the mayor might perceive the problem of insufficient number of personnel and the limited budget for market sanitation work but he was in the position of the administrator and could not work in detail for every matter thus the director of public health and environment division should propose choices for him to make decision. This finding was in accord with the study by Pairoah Traitilantana (2534) which studied about the factors influencing the implementation of environmental sanitation of public health personnel in health centers of Chachoengsao province and found that budget was one of the important factor for management, the amount of budget allocated was associated with the quantity and quality of environmental sanitation work performed by public health personnel in health centers in Chachoengsao province. The budget is the summary of all the plan and project to be implemented each year, preparation of the budget must be prepared under the amount of money allocated by the administration within the rule, regulation and the law. Upon receiving the budget the organization must follow the planned activities. The researcher had the opinion that there were not sufficient budget preparation for the market sanitation work thus there were little or least preparation of monthly plan for implementing market sanitation work.

The analysis of the perception of management relating to legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E of the director of public health and environment found that the overall perception was in high level (98.9%). However when considered in detail the study found that the director had perceived that there were sufficient number of personnel in market sanitation work at low and least level, the directors perceived that there were monthly budget for operating market sanitation work at low and least level, the directors perceived that these were sufficient supply of material, vehicle and all necessary items for implementing market sanitation work at low and least level. This could be explained

that the main function of the director of the division was very important because he/she must be the important person in implementing the policy into practice. Thus the finding that the director has perceived at low and least level that the market sanitation work had sufficient manpower and supply to implement their work, this could be the constraint for the success of market sanitation work as Sompongsa Kasemsin (2526) cited that the main components for the success of the organization were clear objective, sufficient supply of finance and working material, intra – unit coordination and management.

The analysis of association between perception of management and legal enforcement had association with the legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E with statistical significance ($p - \text{value} < .05$ at $r = .301$) which was a low level of association thus it indicated that if the director had perceived more of the management relating to the enforcement of Ministerial Order there would be more success in the enforcement of Ministerial Order by the municipality. The study found that the director had perceived at high and highest level of the following issues; the organization advocated the policy in improving the market place in accord with the Ministerial Order, the organization had provided opportunity for the municipal public health official to cooperate in the work of market sanitation and that the organization had annually monitored and controlled the market sanitation work. However the implementation still lacked sufficient important supply which were personnel, vehicle, working supply and equipment thus the work had not been successful. The finding was in accord with the study by Premsakdi Peesayuthpongsa (2537) which found that the support of work supply and equipment were associated with the issuance of order to correct or stop the cause offending the law and ordering the person to submit document or evidence. The study also found that the number of personnel in district public health office was associated with the seizing or garnishing the material, the collection of samples of goods or things. Thus in order to create the success of the work the director of public health and environment division should set up plan to provide sufficient supply of personnel, material, vehicle and others to support the implementation of monitoring and control of the market place efficiently.

4. Association between evaluative knowledge relating to legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E. with legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E. of mayors and directors of public health and environment division in Muang Municipality.

Analysis of evaluative knowledge relating to legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E l of the mayor found that the overall evaluative knowledge was in high level (74.7%) but when considering in detail the study found that the mayor had evaluative knowledge about the following issues in low and least level; stages in fining the violator, issuing the order to withdraw the permit as in Article 60, filing the complaint to investigating officer. This could be explained that though the mayor was the local authority official and had the power and authority ascribed in Public Health Act 2535 B.E. and should have thorough knowledge about legal enforcement however since he was politician being elected by the public he might have paid more concentration on other activities which could be move easily witnessed and more positive to the election result and since he had highest position in the organizational hierarchy thus he might have many urgent and important function to perform. Besides that he might consider that the director of public health and environment division had direct responsibility with this matter thus he might not need to know in detail about the legal enforcement of the Ministerial Order.

Analysis of evaluative knowledge relating to legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E of the directors of public health and environment division found that their overall evaluative knowledge was in high level. But when considering in detail it was found that the director had low and least level of evaluative knowledge in the following issues; filing the complaint to investigative officer, issuing of order to withheld the permit as in Article 59, issuing order to withdraw the permit as in Article 60. This could be explained that even though the majority of the director had the experience of exercising authority in accord with Ministerial Order about the market place but most of the work concerned with servicing in public health field such as receiving application for setting up the market, investigating hygienic condition before giving permit, and giving advice to improve the condition before permitting. All of those service, most of the director understood

very well because they had education in public health. However there were still around 50% of the director had never suggested the local authority officers to issue order for the entrepreneur to improve the condition of the market to be conform to the Ministerial Order thus they might lack opportunity to study in detail about Public Health Act and related laws thus their knowledge in issuing order might be less and least. Besides that the core issue of Article 59 was not easy since the person must understand thoroughly which case was violating the Ministerial Order, Article 60 was even move difficult because the criteria for withdrawing the permit must be as follows: 1. Had been withheld the permit for more than two times and there were enough reason to be withheld the permit again. 2. Had been sentenced by the final judicial judgment for violating the Ministerial Order 3. Did not comply or non – properly comply to the Ministerial Order about the Market, etc, Besides that the issuing of order in accord with Article 59 and Article 60 must be conform to Public Administration Act 2539 B.E. which the law required that the order must be issued in written form and consisted of the fact of the situation, the referred laws or authoritative power, consideration issue, supportive reason for issuing order including detail and time allowed for appeal. Thus issuing such order was difficult task and must be carefully done because it was connected with many other laws as well. For the reason that the director had limited evaluative knowledge about filing complaint to the investigative officer , the researcher would like to make the remark that there were few criteria before filing the complaint 1. The violator did not show up 2. The violator defended the allegation 3. The violator did not pay the fine 4. The authorized person agreed to file the suit against the violator and there must be continuous coordination about legal matter with the investigative officer. The study found that there were only 16.3% of the director who had made the suggestion for the local authority officer to fine or file the case against the violator thus they did not have opportunity to study about the matter and had limited knowledge about filing the complaint. The finding was in accord with the study about legal enforcement in market matter by the 6th Environment Health Center, Khonkaen (2545) which found that in the inspection of hygienic condition of the market before giving the permit there often occurred the problem of decision making, the issue of order often centered around “improving the

condition to conform to Ministerial Order” but there was none of the order to withhold or withdraw the permit as in Article 59 and Article 60

Analysis of association between evaluative knowledge and legal enforcement of Ministerial order on Market Place 2551 B.E. of the director of public health and environment found that the evaluative knowledge had association with legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Condition of Market 2551 B.E. with statistical significance (p - value $< .05$, $r = .369$) which was low level of association. This indicated that if the director had higher level of evaluative knowledge there will be move success in legal enforcement of Ministerial Order. The study found that the director had evaluative knowledge in high level (55.4%) and overall legal enforcement was also in high level (89.1%) However the core matter of legal enforcement such as the following 1. In the case of any legal violation, the director would suggest the local authority officer to use punitive measure 2. In the case the violator did not improve the condition to conform with the law, the director would suggest the local authority to order the closing of operation/withhold the permit. 3. In the case of there was suspicion that there might be severe damage to public well – being as indicated in Ministerial Order, the director would issue administrative order as to Article 46 paragraph 2 have been legally enforced in low level and not enforced and in the case of violation, there was continuous action until filing the complaint to investigative officer. This could be explained that because only 55.4% of the director had high level of evaluative knowledge. Thus there should be the improvement of the potentiality of the director to have thorough knowledge and ability to practice legal enforcement. The finding was in accord with the study by Premsakdi Peerayuthpongsa (2537) which cited that the knowledge about the function and authority in seizing and garnishing the articles had association with the inspection of the building and the premise. It was also in accord with the study by Phanit Areewongsa (2542) about constraint of municipal officers in dealing with the enterprise which may cause harm to the health of the public as indicated in Public Health Act 2535 B.E. and found that knowledge about the Act affected the performance of the officer, the officer with less knowledge had more constraint than the officer with more knowledge.

Research Recommendation

Municipality level

1. The director of public health and environment division should advocate the planning to have more sufficient number of personnel, operational plan in dealing with market place and plan to support more sufficient supply for operation e.g. material equipment and vehicle.
2. The director of public health and environment division should help the administrator to understand the role of authorized officer in accord with public health law and realize the importance of improvement of the market place to conform with the Ministerial Order
3. The director of public health and environment division should support the coordinate work of the related organization in the area e.g. Provincial Public Health Office, Municipality, District Public Health Office and other related public health agency.
4. The director of public health and environment division should help the entrepreneur to understand the importance of the market sanitation work.

Central Level

Department of Health, Ministry of Public Health should hold the operational meeting for the director to increase knowledge about issuing of order and guideline for using punitive measure to legal violator.

Recommendation for Further Research

1. The study of model development for municipality in legal enforcement of Ministerial Order on Hygienic Market place 2551 B.E.
2. Participative research with the public and entrepreneur in local area about legal enforcement in accord with Ministerial Order 2551 B.E.
3. Factors affecting legal enforcement in accord with Ministerial Order 2551 B.E.

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- จันทกาญจน์ นกแก้ว. (2551). การปฏิบัติงานตามบทบาทในการจัดการด้านเหตุน้ำท่วมของเจ้าพนักงานท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จิรวุฒิ ศศิธรเดช. (2541). การมีส่วนร่วมของเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชนในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม: ศึกษากรณีจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จำรูญ มีชนอน และวรเดช จันทพร. (2532). การบริหารจัดการเพื่อพัฒนางานสาธารณสุขมูลฐาน. กรุงเทพมหานคร: ปิ่นเกล้าการพิมพ์.
- ฉัตรสุนนพฤติภิญโญ. (2553). หลักการวิจัยทางสังคม. กรุงเทพมหานคร: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- ฉัตรสุนน พฤติภิญโญ. (2554). กฎหมายสุขภาพ สาธารณสุขและการรักษาพยาบาล. เอกสารอัดสำเนา.
- เดชา วรรณพาล. (2546). การบริหารจัดการเหตุน้ำท่วมของเจ้าพนักงานสาธารณสุขเขต 2 ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ทองหล่อ เดชไทย. (2528). “หน่วยที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสาธารณสุข” เอกสารการสอนชุดการบริหารสาธารณสุขทั่วไป หน่วยที่ 1-7 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- ทองหล่อ เดชไทย. (2535). หลักการบริหารงานสาธารณสุข. นครปฐม: สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2523). องค์การและการบริหาร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- นภา วงษ์ศิลป์. (2536). องค์ประกอบการบริหารที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานสุขศึกษาและประชาสัมพันธ์โรงพยาบาลทั่วไป. กระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาบริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

- นันทกา หนูเทพ. (2538). การดำเนินงานสุขาภิบาลอาหารในแหล่งลอยจำหน่ายอาหารของเทศบาลศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองลพบุรี. ภาคนิพนธ์คณะพัฒนาสังคมสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นันทวลักษณ์ พูลวิวัฒน์ชัยการ. (2551). การบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมยาแผนโบราณตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 ของหน่วยงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขในเขตภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุขบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บังอรพรหมมินทร์. (2545). การบังคับใช้กฎหมายด้านการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะของเทศบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุขบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บริหารกฎหมายสาธารณสุข, ศูนย์. (2547). คู่มือปฏิบัติว่าด้วยเรื่องการควบคุมกิจการตลาดสดตามกฎหมายการสาธารณสุข. นนทบุรี: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- บริหารกฎหมายสาธารณสุข, ศูนย์. (2548). คู่มือการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เรื่องการอนุญาต การออกคำสั่งและการยึดอายัด. นนทบุรี: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก (ร.ศ.พ.).
- บริหารกฎหมายสาธารณสุข, ศูนย์. (2552). พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม 2550). นนทบุรี: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2535). นโยบายและการวางแผน: หลักการและทฤษฎี. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เนติกุลการพิมพ์.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2520). ทัศนคติ: การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ประหยัด หงส์ทองคำและพรรคดี ผ่องแผ้ว. (2529). ปัญหาการปรับปรุงประสิทธิภาพของการบริหารเทศบาล. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิชย์.
- ปิชิตา และศักดิ์สิทธิ์ ตรีเดช. (2530). การบริหารงานสาธารณสุข. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปิชิตา ตรีเดช. (2532). ศัพท์การบริหารสาธารณสุข. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียาพร วงษ์อนุตรโรจน์. (2544). จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริม.
- เปรมศักดิ์ พิระยุทธพงศ์. (2537). การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานสาธารณสุขตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535: ศึกษาเฉพาะกรณีสาธารณสุขอำเภอ. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

พงศ์ หรดาล. (2540). จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การเบื้องต้น. เอกสารอัดสำเนา.

พรทิพย์ อุ่นโกศล. (2532). ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าฝ่ายสุขาภิบาล และป้องกันโรค โรงพยาบาลชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

พริยะ จันทรมณี และคณะ. (2546). การศึกษาคำรู้ ความเข้าใจและการนำไปใช้พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 ของสมาชิกสภาเทศบาลและผู้เกี่ยวข้องของเทศบาลในจังหวัดพิจิตร และพิษณุโลก.

ไพเราะ ไตรดิลาพันธ์. (2534). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานีอนามัยจังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.

ลีนา ดังกะรักษ์ และคณะ. (2551). การบังคับใช้กฎหมายในตลาดประเภทที่ 1, ศูนย์อนามัยที่ 12 ยะลา.

วิสุทธิ์ บุญน้อยกอ. (2544). การใช้มาตรการทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตการสาธารณสุขที่ 8, ศูนย์อนามัยสิ่งแวดล้อมเขต 8 นครสวรรค์.

ศศิวิมล ทองพั้ว. (2548). ปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของเภสัชกรในโรงพยาบาลชุมชนเขตการสาธารณสุข 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ศุภล ศรีสุขวัฒนา. (2542). อบต.กับการจัดการปัญหาสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมตามกฎหมาย. กรุงเทพมหานคร: กรมอนามัย.

สมเดช เวชวิฐาน และอานนท์ ลาวัณยกุล. (2544). สถานการณ์การใช้มาตรการทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 จัดการปัญหาด้านสาธารณสุขสิ่งแวดล้อมของเทศบาลในเขต 9 พิษณุโลก.

สมพงษ์ เกษมสิน. (2526). สารานุกรมการบริหาร. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

สมศักดิ์ ศรีมงคล. (2542). การดำเนินงานกฎหมายด้านสาธารณสุขของสาธารณสุขอำเภอและหัวหน้าสถานีอนามัยในจังหวัดภาคใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

- สมฤดี โสมเกษตริณทร์. (2550). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้มาตรการด้านกฎหมายตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 เพื่อสนับสนุนนโยบายอาหารปลอดภัยของเทศบาลในพื้นที่สาธารณสุขเขต 8 และเขต 9 ชลบุรี.
- สัมฤทธิ์ ท่าเหล็กเจริญ. (2546). ปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหารส่วนตำบลศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สัมฤทธิ์ ชยสมศักดิ์. (2548). หลักรัฐประศาสนศาสตร์: แนวคิดและทฤษฎี. ชลบุรี: โรงพิมพ์.
- สมยศ นาวิการ. (2521). การพัฒนาองค์การและการจูงใจ. กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานครการพิมพ์.
- สุชา จันทรเฒ. (2544). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- อนงค์ สารสุทธิ. (2531). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานเฝ้าระวังและติดตามทางโภชนาการเด็กทารก และวัยก่อนเรียนของหัวหน้าสถานีอนามัย ในจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสังคมศาสตรการแพทย์และสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อรพรรณ ศรีสุขวัฒนา. (2541). รายงานการวิจัยเรื่องการใช้พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 การควบคุมการจำหน่ายอาหารในที่หรือทางสาธารณะในเขตเทศบาล. กรุงเทพมหานคร: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- อุสาคี เฟื่องพรา. (2536). กระบวนการบริหารจัดการระดับจังหวัดและอำเภอต่อประสิทธิผลของหน่วยงานสาธารณสุขระดับตำบลจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพยาบาลสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เอกพจน์ จรัสแผ้ว. (2553). การบังคับใช้กฎหมายเพื่อควบคุมการกระจายยาเสพติดขอยึด ตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ภาษาอังกฤษ

- King, I. M. (1981). A theory of nursing system, concept, process. New York: John Wiley & Sons.
- Schaffer, C. L. (1981). Sex role and human behavior. Cambridge: Winthrop.
- Molzahn, A. E. & Northcott, H C. (1989). The social bases of discrepancies in health/illness perceptions. Journal of Advanced Nursing.
- Carter V. Good. (1973). Dictionary of Education. New York: Mc Graw-Hill Book Company.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. นายศุภมล ศรีสุขวัฒนา	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
2. นายสมชาย ตู๊แก้ว	ผู้อำนวยการศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข
กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
3. นายวิสุทธิ์ เสาวรัง	ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
องค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา สมุทรปราการ

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

เรื่อง การบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์ตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง
คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์
ตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง ทั้งนี้จะสอบถามท่านในฐานะเจ้าพนักงานตามกฎหมายฯ
ข้อมูลที่ท่านตอบจะไม่ถูกเปิดเผยในทางลบ แต่จะใช้ประโยชน์ในทางการวิจัยเท่านั้น

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม

ได้แก่ นายกเทศมนตรี

2. แบบสอบถาม แบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยการรับรู้การบริหารของเจ้าพนักงานตามกฎหมายฯ จำนวน 14 ข้อ

ส่วนที่ 3 ปัจจัยความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้ตามกฎกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์ของ
ตลาด พ.ศ. 2551 ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายฯ จำนวน 20 ข้อ

ส่วนที่ 4 การบังคับใช้ตามกฎกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์ของตลาด พ.ศ. 2551 จำนวน
11 ข้อ

ส่วนที่ 5 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบังคับใช้ตามกฎกระทรวง ว่า
ด้วยสัญลักษณ์ของตลาด พ.ศ. 2551

แบบสอบถาม สำหรับนายกเทศมนตรี

.....

เทศบาลเมือง.....

แบบสอบถาม

เรื่องการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์ของตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล จำนวน 7 ข้อ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () และเติมข้อความในช่องว่าง.....ให้ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ () 1 ชาย () 2 หญิง
2. ปัจจุบันท่านอายุ.....ปี
3. ท่านสำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับใด
 () 1 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าด้าน.....
 () 2 ปริญญาโท
 () 3 ปริญญาเอก
4. ตำแหน่ง () 1 นายกเทศมนตรี
5. ระยะเวลาที่ท่านดำรงตำแหน่งนี้.....ปี
6. ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์ของตลาด พ.ศ.2551 จากแหล่งใด (ระบุได้มากกว่า 1 แห่ง)
 () 1 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
 () 2 กรมอนามัย
 () 3 มหาวิทยาลัย ระบุ.....
 () 4 เจ้าพนักงานสาธารณสุข
 () 5 อื่น ๆ ระบุ.....
7. ท่านเคยศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์ของตลาด พ.ศ.2551 จากแหล่งใด
 () 1 ไม่เคย
 () 2 เคย (ระบุได้มากกว่า 1 กิจกรรม)
 () 1 หนังสือคู่มือเกี่ยวกับกฎกระทรวงว่าด้วยตลาด
 () 2 หนังสือราชการจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
 () 3 หนังสือราชการจากกรมอนามัย

() 4 เจ้าหน้าที่งานสาธารณสุข

() 5 อื่น ๆ ระบุ.....

ส่วนที่ 2 การรับรู้ เกี่ยวกับทรัพยากรการบริหาร กระบวนการบริหาร นโยบาย และการประสานงาน
จำนวน 14 ข้อ

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียด แล้วพิจารณาว่าท่านมีระดับการรับรู้ในข้อความนั้น ๆ ตรงกับระดับใดแล้วทำเครื่องหมาย / ในช่องระดับคะแนนของข้อความแต่ละข้อความ ตามความมากน้อยของการรับรู้

การรับรู้	ระดับการรับรู้ (ความคิดเห็น)			
	มากที่สุด	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อยที่สุด
1. ในงานสุขาภิบาลตลาดได้กำหนดจำนวนคนได้เหมาะสมกับปริมาณงาน				
2. ในงานสุขาภิบาลตลาดได้มอบหมายคนที่มีคุณสมบัติตรงกับงาน				
3. หน่วยงานส่งเสริมผู้รับผิดชอบงานสุขาภิบาลตลาดให้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานสุขาภิบาลตลาด มากที่สุด				
4. หน่วยงานได้จัดทำคำของบประมาณเพื่อการดำเนินงานสุขาภิบาลตลาด				
5. หน่วยงานได้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะและอื่น ๆ เพื่อการปฏิบัติ งานสุขาภิบาลตลาดอย่างเพียงพอ				
6. หน่วยงานได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาสุขาภิบาลตลาด				
7. หน่วยงานได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนพัฒนาตลาดเป็นประจำทุก ๆ ปี				
8. หน่วยงานได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนประจำเดือนในการดำเนินงานเรื่องตลาด				

การรับรู้	ระดับการรับรู้ (ความคิดเห็น)			
	มากที่สุด	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อยที่สุด
9. หน่วยงานได้ติดตามผลการดำเนินงานสุขาภิบาลตลาดเป็นประจำทุกปี				
10. หน่วยงานได้จัดทำโครงการที่ยก ระดับกิจการตลาดให้ถูกต้องตามกฎหมายกระทรวง ว่าด้วยตลาด พ.ศ.2551				
11. หน่วยงานได้ผลักดันให้มีการกำหนดนโยบายการปรับปรุงตลาดให้ถูกต้องตามกฎหมายกระทรวงฯ				
12. หน่วยงานได้นำกฎหมายว่าด้วยตลาดไปสู่การปฏิบัติจริง				
13. หน่วยงานได้เปิดโอกาสให้มีการดำเนินงานสุขาภิบาลตลาดร่วมกันระหว่างเจ้าพนักงานสาธารณสุขสังกัดเทศบาลและสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในเขตพื้นที่				
14. หน่วยงานได้ให้บุคลากรในฝ่าย มาเป็นทีมงานสุขาภิบาลตลาดร่วมกัน				

ส่วนที่ 3 เป็นการประเมินระดับความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ.2551 จำนวน 20 ข้อ

คำชี้แจง ให้ผู้ตอบประเมินตนเอง ทำเครื่องหมาย /ลงในช่อง ระดับความรู้มากที่สุด ค่อนข้างมาก ค่อนข้างน้อย และน้อยที่สุด

คำถาม	ระดับความรู้			
	มากที่สุด	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อยที่สุด
1. การตรวจสอบสุขลักษณะอาคารสิ่งปลูกสร้างสำหรับตลาดประเภทที่ 1				
2. การตรวจสอบสุขลักษณะแผงจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารในตลาดประเภทที่ 1				

คำถาม	ระดับความรู้			
	มากที่สุด	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อยที่สุด
3. การล้างตลาดที่ถูกหลักสุขาภิบาล				
4. วิธีการตรวจสอบอาหารที่ไม่สะอาดหรือไม่ปลอดภัยตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร				
5. การตรวจสอบลักษณะสถานที่ขายของ สำหรับตลาดประเภทที่ 2				
6. การตรวจสอบลักษณะแผงจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารในตลาดประเภทที่ 2				
7. การปฏิบัติให้ถูกสุขลักษณะเกี่ยวกับการบำรุงรักษาตลาด การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในตลาด				
8. การกำหนดระเบียบและกฎเกณฑ์การรักษาความสะอาดตลาด การจัดหมวดหมู่สินค้า การดูแลความสะอาดแผงจำหน่ายสินค้าอาหาร การรวบรวมมูลฝอยลงในภาชนะรองรับที่เหมาะสม การล้างตลาด				
9. การปฏิบัติให้ถูกสุขลักษณะในการจำหน่าย ทำ ประกอบปรุง เก็บ หรือสะสมอาหาร การรักษาความสะอาดของภาชนะ น้ำใช้ ของใช้				
10. การใช้ดุลยพินิจของเจ้าพนักงานในการประยุกต์ใช้ข้อกำหนดกับข้อเท็จจริง				
11. การออกคำแนะนำกรณีพบว่าปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติกฎกระทรวง หรือข้อกำหนดของท้องถิ่น				
12. การออกคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไขตามมาตรา 45				
13. การออกคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา 59				
14. การออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 60				

คำถาม	ระดับความรู้			
	มากที่สุด	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อยที่สุด
15.การออกคำสั่ง ในกรณีที่สงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสถานะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนจำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วนตามมาตรา 46 วรรค 2				
16.การใช้ดุลยพินิจในการออกคำสั่งกรณีที่สงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสถานะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนจำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน				
17.การดำเนินการตามขั้นตอนในการเปรียบเทียบปรับ/เปรียบเทียบคดี				
18.การแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน				
19.การกำหนดอัตราค่าปรับที่เหมาะสม				
20.การจัดทำแผนพัฒนาปรับปรุงตลาด				

ส่วนที่ 4 เป็นการบังคับใช้ตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์ของตลาด พ.ศ. 2551 จำนวน 11 ข้อในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา

คำชี้แจง ให้ผู้ตอบทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับการปฏิบัติของหน่วยงานท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

กิจกรรม	บังคับใช้มาก	บังคับใช้ปานกลาง	บังคับใช้น้อย	ไม่ได้บังคับใช้
1) เมื่อมีผู้ยื่นขอต่ออายุใบอนุญาตท่านดำเนินการตรวจ สัญลักษณ์ก่อนต่ออายุใบอนุญาต				
2) ความถี่ในการออกคำสั่งทางปกครองกรณี มีผู้ฝ่าฝืนคำสั่งเจ้าพนักงาน				
3) เมื่อผู้ประกอบการ/ผู้ขายของไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำท่านจะออกคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไขตามมาตรา 45 ต่อไป				

กิจกรรม	บังคับใช้ มาก	บังคับใช้ ปานกลาง	บังคับใช้ น้อย	ไม่ได้ บังคับใช้
4) ก่อนออกคำสั่งไม่อนุญาตท่านได้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบข้อเท็จจริงและเปิดโอกาส ให้ได้ชี้แจงแสดงพยานหลักฐาน				
5) เมื่อผู้กระทำผิดสำเร็จและจะดำเนินการเปรียบเทียบปรับท่านมีหนังสือเรียกมารับทราบความผิดและเสียค่าปรับ				
6) เมื่อผู้กระทำผิดไม่มาพบตามหนังสือเรียก ท่านดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน				
7) เมื่อผู้กระทำผิดไม่ยอมรับการกระทำผิดท่านดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน				
8) เมื่อพบผู้กระทำผิดไม่ยินยอมเสียค่าปรับภายใน 30 วัน ท่านดำเนินการแจ้งความ ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน				
9) เมื่อมีการยินยอมตามที่เปรียบเทียบปรับแต่ไม่ชำระเงินค่าปรับท่านดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน				
10)เมื่อมีกรณีที่ต้องเปรียบเทียบปรับที่นอกเหนืออำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่นท่านได้มีหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อกำหนดอัตราโทษปรับ				
11)ดำเนินการแต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานเทศบาลให้เป็น “ผู้ได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น” ตามมาตรา 44 วรรคสอง				

ส่วนที่ 5 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบังคับใช้ตามกฎหมายว่าด้วยสัญลักษณ์
ของตลาด พ.ศ. 2551

ในการบังคับใช้ตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์ของตลาด พ.ศ. 2551 ปัญหาที่พบคือปัญหาด้านใด
และมีการแก้ไขปัญหายังไร

[illegible][illegible]

แบบสอบถาม

สำหรับผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

เทศบาลเมือง.....

แบบสอบถาม

เรื่องการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551 ในเขตเทศบาลเมือง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลและคุณลักษณะเทศบาล จำนวน 11 ข้อ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () และเติมข้อความในช่องว่าง.....ให้ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ () 1 ชาย () 2 หญิง
2. ปัจจุบันท่านอายุ.....ปี
3. ท่านสำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับใด
() 1 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าด้าน.....
() 2 ปริญญาโท
() 3 ปริญญาเอก
4. ตำแหน่ง () 1 ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
5. ระยะเวลาที่ท่านดำรงตำแหน่งนี้.....ปี
6. ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551 จากแหล่งใด (ระบุได้มากกว่า 1 แห่ง)
() 1 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
() 2 กรมอนามัย
() 3 มหาวิทยาลัย ระบุ.....
() 4 เจ้าพนักงานสาธารณสุข
() 5 อื่น ๆ ระบุ.....
7. ท่านเคยศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551 จากแหล่งใด
() 1 ไม่เคย
() 2 เคย (ระบุได้มากกว่า 1 กิจกรรม)
() 1 หนังสือคู่มือเกี่ยวกับกฎกระทรวงว่าด้วยตลาด

- () 2 หนังสือราชการจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
- () 3 หนังสือราชการจากกรมอนามัย
- () 4 เจ้าพนักงานสาธารณสุข
- () 5 อื่น ๆ ระบุ.....

8. ท่านเคยปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ.2551

- () 1 ไม่เคย
- () 2 เคย (ระบุได้มากกว่า 1 กิจกรรม)
 - () 1 รับยื่นแบบคำขอก่อนการจัดตั้งตลาด
 - () 2 ตรวจสอบสุขลักษณะตลาดตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงก่อนพิจารณาอนุญาต
 - () 3 ออกคำแนะนำให้ผู้จัดตั้งตลาดปรับปรุงแก้ไขก่อนพิจารณาอนุญาต
 - () 4 เสนอเจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไขกรณีปฏิบัติ ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย
 - () 5 เสนอเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้มีการเปรียบเทียบปรับ/ดำเนินคดีกรณี ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง

9. เทศบาลมีพื้นที่รับผิดชอบทั้งสิ้น.....ตารางกิโลเมตร

10. รายได้เทศบาลปีละ.....บาท (ประมาณการ)

11. จำนวนปีที่ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลเมือง

- () 1 – 5 ปี
- () 6 – 10 ปี
- () เกินกว่า 10 ปี

ส่วนที่ 2 ข้อมูลลักษณะเทศบาล จำนวน 3 ข้อ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () และเติมข้อความในช่องว่าง.....ให้ตรงกับความเป็นจริง

1. มีพื้นที่รับผิดชอบทั้งสิ้น.....ตารางกิโลเมตร
2. รายได้เทศบาลปีละ.....บาท
3. จำนวนปีที่ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลเมือง
 - () 1 1 - 5 ปี
 - () 2 6 - 10 ปี
 - () 3 เกินกว่า 10 ปี

ส่วนที่ 3 การรับรู้ เกี่ยวกับทรัพยากรการบริหาร กระบวนการบริหาร นโยบาย และการประสานงาน จำนวน 14 ข้อ

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียด แล้วพิจารณาว่าท่านมีระดับการรับรู้ในข้อความนั้น ๆ ตรงกับระดับใดแล้วทำเครื่องหมาย / ในช่องระดับคะแนนของข้อความแต่ละข้อความ ตามความมากน้อยของการรับรู้

การรับรู้	ระดับการรับรู้(ความคิดเห็น)			
	มากที่สุด	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อยที่สุด
1. ในงานสุขาภิบาลตลาดได้กำหนดจำนวนคนได้เหมาะสมกับปริมาณงาน				
2. ในงานสุขาภิบาลตลาดได้มอบหมายคนที่มีคุณสมบัติตรงกับงาน				
3. หน่วยงานส่งเสริมผู้รับผิดชอบงานสุขาภิบาลตลาดให้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานสุขาภิบาลตลาดมากที่สุด				
4. หน่วยงานได้จัดทำค่าของงบประมาณเพื่อการดำเนินงานสุขาภิบาลตลาด				
5. หน่วยงานได้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะและอื่นๆ เพื่อการปฏิบัติงานสุขาภิบาลตลาดอย่างเพียงพอ				
6. หน่วยงานได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาสุขาภิบาลตลาด				
7. หน่วยงานได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนพัฒนาตลาดเป็นประจำทุก ๆ ปี				
8. หน่วยงานได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนประจำปีในการดำเนินงานเรื่องตลาด				
9. หน่วยงานได้ติดตามผลการดำเนินงานสุขาภิบาลตลาดเป็นประจำทุกปี				
10. หน่วยงานได้จัดทำโครงการที่ยกระดับกิจการตลาดให้ถูกต้องตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยตลาด พ.ศ.2551				

การรับรู้	ระดับการรับรู้(ความคิดเห็น)			
	มากที่สุด	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อยที่สุด
11.หน่วยงานได้ผลักดันให้มีการกำหนดนโยบายการปรับปรุงตลาดให้ถูกต้องตามกฎหมายฯ				
12.หน่วยงานได้นำกฎหมายว่าด้วยตลาดไปสู่การปฏิบัติจริง				
13.หน่วยงานได้เปิดโอกาสให้มีการดำเนินงานสุขาภิบาลตลาดร่วมกันระหว่างเจ้าพนักงานสาธารณสุขสังกัดเทศบาลและสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในเขตพื้นที่				
14.หน่วยงานได้ให้บุคคลากรในฝ่าย มาเป็นทีมงานสุขาภิบาลตลาดร่วมกัน				

ส่วนที่ 4 เป็นการประเมินระดับความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551 จำนวน 20 ข้อ

คำชี้แจง ให้ผู้ตอบประเมินตนเอง ทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ระดับความรู้มากที่สุด ระดับความรู้ค่อนข้างมาก ค่อนข้างน้อย และน้อยที่สุด

คำถาม	ระดับความรู้			
	มากที่สุด	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อยที่สุด
1. การตรวจสอบสุขลักษณะอาคารสิ่งปลูกสร้างสำหรับตลาดประเภทที่ 1				
2. การตรวจสอบสุขลักษณะแผงจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารในตลาดประเภทที่ 1				
3. การล้างตลาดที่ถูกหลักสุขาภิบาล				
4. วิธีการตรวจสอบอาหารที่ไม่สะอาดหรือไม่ปลอดภัยตามกฎหมาย ว่าด้วยอาหาร				
5. การตรวจสอบสุขลักษณะสถานที่ขายของ สำหรับตลาดประเภทที่ 2				

คำถาม	ระดับความรู้			
	มากที่สุด	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อยที่สุด
6. การตรวจสอบลักษณะแพ่งจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารในตลาดประเภทที่ 2				
7. การปฏิบัติให้ถูกสุขลักษณะเกี่ยวกับการบำรุงรักษาตลาด การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในตลาด				
8. การกำหนดระเบียบและกฎเกณฑ์ การรักษาความสะอาดตลาด การจัดหมวดหมู่สินค้า การดูแลความสะอาดแพ่งจำหน่ายสินค้าอาหาร การรวบรวมมูลฝอยลงในภาชนะรองรับที่เหมาะสม การล้างตลาด				
9. การปฏิบัติให้ถูกสุขลักษณะในการจำหน่าย ทำ ประกอบปรุง เก็บ หรือเสิร์ฟอาหาร การรักษาความสะอาดของภาชนะ น้ำใช้ ของใช้				
10. การใช้ดุลยพินิจของเจ้าพนักงานในการประยุกต์ใช้ ข้อกฎหมายกับข้อเท็จจริง				
11. การออกคำแนะนำกรณีพบว่าปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติกฎกระทรวง ข้อกำหนดของท้องถิ่น				
12. การออกคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไขตามมาตรา 45 (กรณีที่มีการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพรบ. กฎกระทรวง ข้อกำหนดของท้องถิ่น ประกาศ หรือคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น)				
13. การออกคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา 59 (กรณีที่ผู้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติ/ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพรบ. กฎกระทรวง ข้อกำหนดของท้องถิ่น หรือเงื่อนไขที่ระบุในใบอนุญาต)				
14. การออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 60(เมื่อมีกรณี1)ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไปและมีเหตุที่จะถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตอีก 2) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตาม พรบ. หรือ3) การฝ่าฝืนประเด็น				

คำถาม	ระดับความรู้			
	มากที่สุด	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อยที่สุด
ตามมาตรา 59 แต่เป็นกรณีที่เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชนหรือมีผลกระทบต่อสถานะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน)				
15.การออกคำสั่ง ในกรณีที่สงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสถานะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนจำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วนตามมาตรา 46 วรรค 2				
16.การใช้ดุลยพินิจในการออกคำสั่งกรณีที่สงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสถานะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนจำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน				
17.การดำเนินการตามขั้นตอนในการเปรียบเทียบปรับ/เปรียบเทียบคดี				
18.การแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน				
19.การกำหนดอัตราค่าปรับที่เหมาะสม				
20.การจัดทำแผนพัฒนาปรับปรุงตลาด				

ส่วนที่ 5 เป็นการบังคับใช้ตามกฎหมายว่าด้วยสัญลักษณ์ของตลาด พ.ศ. 2551 จำนวน 16 ข้อในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา

คำชี้แจง ให้ผู้ตอบทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับการปฏิบัติของหน่วยงานท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

กิจกรรม	บังคับใช้มาก	บังคับใช้ปานกลาง	บังคับใช้น้อย	ไม่ได้บังคับใช้
1. เมื่อมีการยื่นคำขอจัดตั้งตลาดท่านดำเนินการตรวจสอบสัญลักษณ์กิจการตลาดก่อนออกใบอนุญาต				
2. ในการตรวจสอบสัญลักษณ์กิจการตลาดได้ดำเนินการร่วมกันโดยคณะกรรมการที่มาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง				

กิจกรรม	บังคับ ใช้มาก	บังคับใช้ ปานกลาง	บังคับ ใช้น้อย	ไม่ได้ บังคับใช้
3. ในการตรวจสอบลักษณะกิจการตลาด จะตรวจสอบที่ กำหนดในกฎกระทรวงทุกข้อ				
4. ใบอนุญาตที่ใกล้จะหมดอายุ จะติดตามให้ผู้ได้รับ ใบอนุญาตมาขอต่ออายุใบอนุญาต				
5. การตรวจสอบลักษณะของตลาดเป็นไปตามแผน ที่ กำหนด				
6. เมื่อทราบว่ามีการขายอาหาร เช่น ขนมจีนที่ประชาชน บริโภคแล้วเกิดอาการระแวงเป็นจำนวนมาก ท่านได้ จัดทีมออกไปเก็บตัวอย่างทันที				
7. ขณะที่มีการตรวจสอบลักษณะของตลาด พบว่าตัวอาคาร พื้น ฝ้าเพดาน แผงจำหน่ายสินค้า ระบบบำบัดน้ำเสีย หรือน้ำทิ้ง สายไฟ หรืออย่างหนึ่ง อย่างใดไม่ถูกต้อง ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ท่านจะออกคำแนะนำ ให้เจ้าของตลาดปรับปรุงแก้ไข				
8. ขณะที่มีการตรวจสอบลักษณะของตลาด พบว่า สินค้าประเภทอาหารปรุงสุกวางต่ำกว่า 60 เซนติเมตร ท่านจะออกคำแนะนำให้ผู้ขายของ/ผู้ช่วยขายของ ปรับปรุงแก้ไข				
9. เมื่อออกคำแนะนำ/คำสั่ง จะกำหนดเวลาให้ผู้รับคำสั่ง ปฏิบัติพอสมควร				
10. หลังการออกคำแนะนำ/คำสั่งทุกครั้ง เมื่อครบกำหนด เวลาจะติดตามผลการปฏิบัติ				
11. เมื่อติดตามผลการออกคำแนะนำแล้วพบว่าการ ฝ่าฝืนจะเสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งให้ ปรับปรุงแก้ไข ตามมาตรา 45 ต่อไป				
12. กรณีไม่ปฏิบัติตามคำสั่งให้ปรับปรุงแก้ไขท่านได้ เสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งให้หยุด กิจการ/พักใช้ใบอนุญาต				

กิจกรรม	บังคับ ใช้มาก	บังคับใช้ ปานกลาง	บังคับ ใช้น้อย	ไม่ได้ บังคับใช้
13.เมื่อมีการฝ่าฝืนคำสั่งใดๆท่านเสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นใช้มาตรการลงโทษ				
14.เมื่อมีกรณีที่เกิดหรือมีเหตุสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อความเป็นอยู่ของประชาชนตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตลาด ท่านออกคำสั่งตามมาตรา 46 วรรค 2				
15.เมื่อเทศบาลจัดให้มีการตรวจสอบภาพแก่ผู้ขายและผู้ช่วยขายของผลการตรวจพบว่าเป็นโรคต้องห้ามตามที่กำหนดในกฎกระทรวงท่านแจ้งให้หยุดขาย				
16.ท่านได้เสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานเทศบาลเป็น “ผู้ได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น”				

ส่วนที่ 5 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบังคับใช้ตามกฎหมายว่าด้วยสัญลักษณ์
ของตลาด พ.ศ. 2551

ในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยสัญลักษณ์ของตลาด พ.ศ. 2551 ปัญหาที่พบคือปัญหาด้านใด และมีการแก้ไขปัญหายังไร

ปัญหาที่พบ.....

ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

รายชื่อเทศบาลที่เป็นตัวอย่าง

ลำดับที่	จังหวัด	เทศบาล
เหนือ		
1	เชียงใหม่	เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา
2	เชียงใหม่	เทศบาลเมืองแม่โจ้
3	น่าน	เทศบาลเมืองน่าน
4	พะเยา	เทศบาลเมืองดอกคำใต้
5	พะเยา	เทศบาลเมืองพะเยา
6	แม่ฮ่องสอน	เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน
7	ลำพูน	เทศบาลเมืองลำพูน
8	ลำปาง	เทศบาลเมืองเขลางค์นคร
ออกเหนือ		
1	ขอนแก่น	เทศบาลเมืองชุมแพ
2	ขอนแก่น	เทศบาลเมืองบ้านไผ่
3	ขอนแก่น	เทศบาลเมืองเมืองพล
4	ชัยภูมิ	เทศบาลเมืองชัยภูมิ
5	นครพนม	เทศบาลเมืองนครพนม
6	นครราชสีมา	เทศบาลเมืองบัวใหญ่
7	นครราชสีมา	เทศบาลเมืองปากช่อง
8	นครราชสีมา	เทศบาลเมืองสีคิ้ว
9	มหาสารคาม	เทศบาลเมืองมหาสารคาม
10	มุกดาหาร	เทศบาลเมืองมุกดาหาร
11	ยโสธร	เทศบาลเมืองยโสธร
12	ร้อยเอ็ด	เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด
13	เลย	เทศบาลเมืองเลย
14	ศรีสะเกษ	เทศบาลเมืองศรีสะเกษ
15	สกลนคร	เทศบาลเมืองสกลนคร
16	สุรินทร์	เทศบาลเมืองสุรินทร์
17	หนองคาย	เทศบาลเมืองหนองคาย
18	หนองบัวลำภู	เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู

ลำดับที่	จังหวัด	เทศบาล
19	อำนาจเจริญ	เทศบาลเมืองอำนาจเจริญ
20	อุดรธานี	เทศบาลเมืองหนองสำโรง
21	อุบลราชธานี	เทศบาลเมืองเดชอุดม
22	อุบลราชธานี	เทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร
23	อุบลราชธานี	เทศบาลเมืองวารินชำราบ
ภาคกลาง		
1	กำแพงเพชร	เทศบาลเมืองกำแพงเพชร
2	ชัยนาท	เทศบาลเมืองชัยนาท
3	นครนายก	เทศบาลเมืองนครนายก
4	นครปฐม	เทศบาลเมืองกระทุ่มล้ม
5	นครปฐม	เทศบาลเมืองไร่จิง
6	นครสวรรค์	เทศบาลเมืองชุมแสง
7	นครสวรรค์	เทศบาลเมืองตาคลี
8	นนทบุรี	เทศบาลเมืองบางกรวย
9	นนทบุรี	เทศบาลเมืองบางบัวทอง
10	นนทบุรี	เทศบาลเมืองบางศรีเมือง
11	ปทุมธานี	เทศบาลเมืองคลองหลวง
12	ปทุมธานี	เทศบาลเมืองคูคต
13	ปทุมธานี	เทศบาลเมืองปทุมธานี
14	ปทุมธานี	เทศบาลเมืองรังสิต
15	ปทุมธานี	เทศบาลเมืองลำสามแก้ว
16	พระนครศรีอยุธยา	เทศบาลเมืองเสนา
17	พระนครศรีอยุธยา	เทศบาลเมืองอโยธยา
18	พิจิตร	เทศบาลเมืองตะพานหิน
19	พิจิตร	เทศบาลเมืองบางมูลนาก
20	พิจิตร	เทศบาลเมืองพิจิตร
21	เพชรบูรณ์	เทศบาลเมืองเพชรบูรณ์
22	ลพบุรี	เทศบาลเมืองเขาสวนขอย
23	ลพบุรี	เทศบาลเมืองบ้านหมี่

ลำดับที่	จังหวัด	เทศบาล
24	ลพบุรี	เทศบาลเมืองลพบุรี
25	สระบุรี	เทศบาลเมืองแก่งคอย
26	สระบุรี	เทศบาลเมืองสระบุรี
27	สมุทรปราการ	เทศบาลเมืองปากน้ำ
28	สมุทรปราการ	เทศบาลเมืองลัดหลวง
29	สมุทรสงคราม	เทศบาลเมืองสมุทรสงคราม
30	สมุทรสาคร	เทศบาลเมืองกระทุ่มแบน
31	สุโขทัย	เทศบาลเมืองสุโขทัยธานี
32	สุพรรณบุรี	เทศบาลเมืองสองพี่น้อง
33	สุพรรณบุรี	เทศบาลเมืองสุพรรณบุรี
34	อุทัยธานี	เทศบาลเมืองอุทัยธานี
ภาคตะวันออก		
1	จันทบุรี	เทศบาลเมืองขลุง
2	จันทบุรี	เทศบาลเมืองจันทบุรี
3	จันทบุรี	เทศบาลเมืองท่าช้าง
4	ฉะเชิงเทรา	เทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา
5	ชลบุรี	เทศบาลเมืองบ้านบึง
6	ชลบุรี	เทศบาลเมืองบ้านสวน
7	ชลบุรี	เทศบาลเมืองแสนสุข
8	ชลบุรี	เทศบาลเมืองศรีราชา
9	ชลบุรี	เทศบาลเมืองหนองปรือ
10	ตราด	เทศบาลเมืองตราด
11	ปราจีนบุรี	เทศบาลเมืองปราจีนบุรี
12	ระยอง	เทศบาลเมืองบ้านฉาง
13	สระแก้ว	เทศบาลเมืองสระแก้ว
14	สระแก้ว	เทศบาลเมืองอรัญประเทศ
15	สระแก้ว	เทศบาลเมืองวังน้ำเย็น
ภาคตะวันตก		
1	กาญจนบุรี	เทศบาลเมืองกาญจนบุรี
2	กาญจนบุรี	เทศบาลเมืองท่าเรือพระแท่น

ลำดับที่	จังหวัด	เทศบาล
3	ตาก	เทศบาลเมืองตาก
4	ประจวบคีรีขันธ์	เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์
5	ประจวบคีรีขันธ์	เทศบาลเมืองหัวหิน
6	เพชรบุรี	เทศบาลเมืองชะอำ
7	เพชรบุรี	เทศบาลเมืองเพชรบุรี
8	ราชบุรี	เทศบาลเมืองราชบุรี
	ภาคใต้	
1	กระบี่	เทศบาลเมืองกระบี่
2	ชุมพร	เทศบาลเมืองชุมพร
3	ตรัง	เทศบาลเมืองกันตัง
4	นครศรีธรรมราช	เทศบาลเมืองทุ่งสง
5	นครศรีธรรมราช	เทศบาลเมืองปากพอง
6	นราธิวาส	เทศบาลเมืองนราธิวาส
7	นราธิวาส	เทศบาลเมืองสุไหงโก-ลก
8	ปัตตานี	เทศบาลเมืองปัตตานี
9	พังงา	เทศบาลเมืองตะกั่วป่า
10	พังงา	เทศบาลเมืองพังงา
11	ภูเก็ต	เทศบาลเมืองกะทู้
12	ภูเก็ต	เทศบาลเมืองป่าตอง
13	ยะลา	เทศบาลเมืองเบตง
14	ระนอง	เทศบาลเมืองระนอง
15	สงขลา	เทศบาลเมืองควนลัง
16	สงขลา	เทศบาลเมืองคอหงส์
17	สงขลา	เทศบาลเมืองบ้านพรุ
18	สงขลา	เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์
19	สงขลา	เทศบาลเมืองสะเดา
20	สงขลา	เทศบาลเมืองสิงหนคร
21	สุราษฎร์ธานี	เทศบาลเมืองเกาะสมุย
22	สุราษฎร์ธานี	เทศบาลเมืองนาสาร

กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ.2551

3.1 หลักการและสารบัญญัติตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ.2551

ตลาดอาจเป็นแหล่งที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนสิ่งสกปรกไปสู่อาหารอันเนื่องจากการไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องของผู้ขายของในตลาดและแทบทุกครั้งที่มีการแพร่กระจายเชื้อโรคอันเนื่องจากอาหาร เป็นสื่อพบว่าตลาดมักเป็นสถานที่แห่งแรกที่เกิดการแพร่กระจายเชื้อ นอกจากนี้ปัญหาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มักพบอยู่เสมอ ได้แก่ น้ำเสีย ขยะมูลฝอย แหล่งเพาะพันธุ์สัตว์นำโรค และเหตุรำคาญ ปัญหาเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนได้ทั้งสิ้น บทบัญญัติตามกฎหมายการสาธารณสุขสุขกำหนดไว้อย่างชัดเจนให้ผู้ประสงค์ประกอบกิจการตลาดจะต้องมาขึ้นขออนุญาตต่อราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลตลาดและการขายของในตลาดในมาตรา 35 และมาตรา 37 ยังให้อำนาจราชการส่วนท้องถิ่นออกข้อกำหนดของท้องถิ่นเกี่ยวกับสุขลักษณะของตลาด การจัดสถานที่ การวางสิ่งของที่แผงและการจัดหมวดหมู่อาหาร การจัดอนามัยสิ่งแวดล้อมในตลาด สุขลักษณะส่วนบุคคลของผู้ขายของในตลาดรวมทั้งการรักษาความสะอาดบริเวณแผงและภาชนะของใช้ต่างๆ แต่ก็พบว่านโยบายการควบคุมกำกับตลาดในแต่ละเทศบาลจะให้ความสำคัญที่แตกต่างกันมากบ้างน้อยบ้าง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขจึงออกกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. 2551 โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 5 และมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 จึงเป็นที่มาของกฎกระทรวงฉบับนี้ และกำหนดให้บังคับใช้กับตลาดในเขตเทศบาล เมืองพัทยาและกรุงเทพมหานคร ยกเว้นเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ไม่ถูกบังคับแต่ก็อาจประยุกต์ใช้ข้อกำหนดตามกฎหมายนี้เป็นแนวทางในการออกข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลได้ กฎกระทรวงนี้ไม่เพียงแต่จะควบคุมและกำกับเฉพาะตลาดของเอกชนเท่านั้นแต่ยังครอบคลุมถึงตลาดของกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์การของรัฐที่มีหน้าที่ในการจัดตั้งตลาดด้วยและได้กำหนดในบทเฉพาะกาลให้ระยะเวลาดำเนินการแก้ไขหรือปรับปรุงตลาดให้ถูกต้องตามกฎหมายภายในกำหนดเวลาไม่เกิน 3 ปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ (7 มกราคม 2554) และสาระสำคัญตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ.2551 มีดังนี้

3.1.1 การดำเนินการของราชการส่วนท้องถิ่น

1) ตลาดเอกชน

ภายใต้บังคับข้อ 2 ข้อ 7 วรรคสอง และข้อ 8 วรรคสอง ให้ราชการส่วนท้องถิ่น

1) จัดประชุมชี้แจงถึงแนวทางปฏิบัติและการบังคับใช้กฎหมายของผู้ประกอบกิจการตลาดภายใน 30 วันนับแต่วันที่กฎกระทรวงมีผลใช้บังคับ 2) ดำเนินการสำรวจสภาพสุขลักษณะของตลาดเอกชนในเขตรับผิดชอบ ให้แล้วเสร็จภายใน 60 วันเมื่อได้ประชุมชี้แจงแล้ว 3) กรณีที่พบว่าตลาดเอกชนมี

สภาพไม่ถูกสุขลักษณะตามกฎหมายกระทรวงให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีหนังสือแจ้งผู้รับใบอนุญาตทำแผนการพัฒนาปรับปรุงตลาดเสนอเจ้าพนักงานท้องถิ่น ภายใน 150 วัน นับแต่ที่ได้รับหนังสือแจ้ง

4) หากผู้ได้รับใบอนุญาตไม่ให้ความร่วมมือโดยไม่มีการจัดทำแผนดังกล่าวให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งตามมาตรา 45 หรือมาตรา 59 แล้วแต่กรณี

2) ตลาดของกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์การของรัฐที่มีหน้าที่ในการจัดตั้งตลาด

ภายใต้บังคับข้อ 2 ข้อ 7 วรรคสอง และ ข้อ 8 วรรคสอง ให้กระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์การของรัฐที่มีหน้าที่ในการจัดตั้งตลาด ดำเนินการแก้ไขหรือปรับปรุงตลาดให้ถูกต้องตามกฎหมายภายในกำหนดเวลาไม่เกิน 3 ปี นับแต่วันที่กฎหมายนี้ใช้บังคับ (ปรับปรุงตลาดให้แล้วเสร็จภายใน 7 มกราคม 2554) และต้องเสนอแผนการพัฒนาปรับปรุงตลาดต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ภายใน 120 วัน นับแต่วันที่กฎหมายนี้ใช้บังคับ (7 เมษายน 2551) สำหรับตลาดของราชการส่วนท้องถิ่นให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเสนอแผนต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เว้นแต่กรุงเทพมหานครให้เสนอแผนต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

3.1.2 มาตรฐานตลาดประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2

1) ตลาดประเภทที่ 1 กำหนดหลักเกณฑ์อาคารสิ่งปลูกสร้างสำหรับผู้ขายของ ที่ขนถ่ายสินค้า ห้องส้วม ที่ปัสสาวะ อ่างล้างมือ ที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอย และที่จอดรถยนต์ตามที่กำหนดไว้ดังนี้

- อาคารสิ่งปลูกสร้างสำหรับผู้ขายของต้องมีและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และสุขลักษณะที่กำหนดในกฎหมาย ซึ่งจะเกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ถนนรอบอาคารตลาดกว้างไม่น้อยกว่า 4 เมตรและมีทางเข้าออกตลาดกว้างไม่น้อยกว่า 4 เมตรอย่างน้อยหนึ่งทาง

(2) ตัวอาคารตลาดทำด้วยวัสดุถาวร มั่นคง และ แข็งแรง

(3) หลังคาสร้างด้วยวัสดุทนไฟ และแข็งแรงทนทาน ความสูงของหลังคาต้องมีความเหมาะสมกับการระบายอากาศของตลาดนั้น

(4) พื้นทำด้วยวัสดุถาวร แข็งแรง ไม่ดูดซับน้ำ เรียบ ล้างทำความสะอาดง่าย ไม่มีน้ำขังและไม่ลื่น

(5) ทางเดินภายในอาคารมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2 เมตร

(6) เครื่องกั้นหรือสิ่งกีดขวางทำด้วยวัสดุถาวรและแข็งแรง สามารถป้องกันสัตว์ เช่น สุนัข มิให้เข้าไปในตลาด

(7) การระบายอากาศในตลาดเพียงพอ เหมาะสมและไม่มีกลิ่นเหม็นอับ

(8) ความเข้มของแสงสว่างในอาคารตลาดไม่น้อยกว่า 200 ลักซ์

(9) แผงจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารทำด้วยวัสดุถาวรเรียบ มีความลาดเอียง และทำความสะอาดง่าย มีความสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 60 เซนติเมตร มีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 15 ตารางเมตร และมีทางเข้าออกสะดวกโดยมีที่นั่งของผู้ขายของแยกต่างหากจากแผง

(10) มีน้ำประปาหรือน้ำสะอาดแบบระบบท่อน้ำอย่างเพียงพอสำหรับล้างสินค้าหรือล้างมือทั้งนี้ต้องวางท่อในลักษณะที่ปลอดภัยไม่เกิดการปนเปื้อนกับน้ำโสโครกไม่ติดหรือทับกับท่อระบายน้ำเสียหรือสิ่งปฏิกูลโดย

- มีที่ล้างอาหารสดอย่างน้อย 1 จุด และในแต่ละจุดจะต้องมีก๊อกน้ำไม่น้อยกว่า 3 ก๊อก กรณีที่มีแผงจำหน่ายอาหารสดตั้งแต่ 30 แผงขึ้นไปต้องจัดให้มีที่ล้างอาหารสด 1 จุดต่อจำนวนแผงจำหน่ายอาหารสดทุก 30 แผง

- มีก๊อกน้ำประจำแผงจำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละ และแผงจำหน่ายอาหารประเภทปรุงสำเร็จ

- มีที่เก็บสำรองน้ำในปริมาณเพียงพอและสะดวกต่อการใช้กรณีที่มีแผงจำหน่ายอาหารสดตั้งแต่ 50 แผงขึ้นไปต้องจัดให้มีน้ำสำรองอย่างน้อย 5 ลูกบาศก์เมตรต่อจำนวนแผงจำหน่ายอาหารสดทุก 100 แผง เศษของ 100 แผง ถ้าเกิน 50 แผงให้ถือเป็น 100 แผง

(11) มีระบบบำบัดน้ำเสียหรือน้ำทิ้ง และทางระบายน้ำตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ทั้งนี้ให้มีตะแกรงคัดมูลฝอย และบ่อดักไขมันด้วย

(12) การติดตั้งระบบการป้องกันอัคคีภัยตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

ความใน (1) และ (5) มิให้ใช้บังคับกับตลาดที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่กฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 ใช้บังคับ และมีข้อจำกัดเรื่องพื้นที่ซึ่งไม่อาจจัดให้มีถนนรอบอาคารตลาด ทางเข้าออกบริเวณตลาดและทางเดินภายในอาคารตามที่กำหนดได้

- ต้องจัดให้มีที่ขนถ่ายสินค้า ตั้งอยู่ในบริเวณหนึ่งบริเวณใดโดยเฉพาะ มีพื้นที่เพียงพอสำหรับการขนถ่ายสินค้าในแต่ละวัน และสะดวกต่อการขนถ่ายสินค้า และการรักษาความสะอาดแต่มิให้ใช้บังคับกับตลาดที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่กฎกระทรวงฉบับที่

4 (พ.ศ. 2542) ออกตามความ ในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ใช้บังคับและมีข้อจำกัดเรื่องพื้นที่ซึ่งไม่อาจจัดให้มีที่ขนถ่ายสินค้าตามที่กำหนดได้

- ต้องจัดให้มีห้องส้วม ที่ปัสสาวะ และอ่างล้างมือตามแบบและจำนวนที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารตั้งอยู่ในที่เหมาะสมนอกตัวอาคารตลาด กรณีที่อยู่ในตัวอาคารตลาดต้องแยกเป็นสัดส่วนโดยเฉพาะมีผนังกันโดยมิให้มีประตูเปิดสู่บริเวณจำหน่ายอาหารโดยตรง

- ต้องจัดให้มีที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอยตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ตั้งอยู่นอกตัวอาคารตลาด และอยู่ในพื้นที่ ๆ รถเก็บขนมูลฝอยเข้าออกได้สะดวก มีการปกปิดและป้องกันไม่ให้สัตว์เข้าคุ้ยเขี่ยตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่น โดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุขเห็นชอบว่าเหมาะสมกับตลาดนั้น

- จัดให้มีที่จอดยานพาหนะอย่างเหมาะสมตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด

2) ตลาดประเภทที่ 2 กำหนดหลักเกณฑ์สถานที่สำหรับผู้ขายของ ห้องส้วม ที่ปัสสาวะ อ่างล้างมือ และที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอย ไว้ดังนี้

- สถานที่สำหรับผู้ขายของ ต้องมีและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และสุขลักษณะดังต่อไปนี้

(1) ทางเดินภายในตลาดมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2 เมตร

(2) บริเวณสำหรับผู้ขายอาหารสดต้องจัดให้เป็นสัดส่วน โดยเฉพาะ โดยมีลักษณะเป็นพื้นเรียบ แข็งแรง ไม่ลื่น ล้างทำความสะอาดง่าย ไม่มีน้ำขัง เช่น พื้นคอนกรีต พื้นปูด้วยคอนกรีตสำเร็จ หรือพื้นลาดด้วยยางแอสฟัลต์

(3) มีแผงจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารทำด้วยวัสดุแข็งแรงที่มีผิวเรียบ ทำความสะอาดง่าย มีความสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 60 เซนติเมตร และอาจเป็นแบบพับเก็บได้

(4) มีน้ำประปาหรือน้ำสะอาดอย่างเพียงพอ และจัดให้มีที่ล้างทำความสะอาดอาหารและภาชนะในบริเวณแผงจำหน่ายอาหารสด แผงจำหน่ายอาหารเนื้อสัตว์ชำแหละ และแผงจำหน่ายอาหารปรุงสำเร็จ

(5) ทางระบายน้ำจากจุดที่มีที่ล้างเป็นรางแบบเปิด มีผิวเรียบ ระบายน้ำได้สะดวก มีตะแกรงคัดมูลฝอยก่อนออกสู่ที่ระบายน้ำสาธารณะหรือแหล่งน้ำสาธารณะ

(6) กรณีที่มีโครงสร้างเฉพาะเสาและหลังคา โครงเหล็กคลุมผ้าใบ เต็นท์ ร่ม ฯลฯ ต้องอยู่ในสภาพมั่นคงแข็งแรง

- ต้องจัดให้มีห้องส้วม ที่ปัสสาวะ และอ่างล้างมือ ตามจำนวนและหลักเกณฑ์ ด้านสุขลักษณะที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุขและตั้งอยู่ในที่เหมาะสมนอกสถานที่ขายของเว้นแต่จะจัดให้มีส้วมเคลื่อนที่ ส้วมสาธารณะ ส้วมเอกชนหรือ ส้วมของหน่วยงานราชการที่ได้รับอนุญาตให้ใช้อยู่ในบริเวณใกล้เคียงทั้งนี้ให้มีระยะ ห่างจากตลาด ไม่เกิน 50 เมตร

- ต้องจัดให้มีที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอยเพียงพอที่จะรองรับ ปริมาณ มูลฝอยในแต่ละวันและมีลักษณะเหมาะสมตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

- เมื่อผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดประเภทที่ 2 ได้ดำเนินการต่อเนื่องกัน เป็นระยะหนึ่งแล้วถ้าเจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นว่าตลาดประเภทที่ 2 นั้นมีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็น ตลาดประเภท ที่ 1 ได้ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและผู้รับใบอนุญาตกำหนดแผนการพัฒนาปรับปรุง ตลาดประเภทที่ 2 ให้เป็นประเภทที่ 1 ตามระยะเวลาและขั้นตอนที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด

3) การดำเนินการจัดการตลาด ต้องปฏิบัติดังนี้

- การจัดวางสินค้าในแต่ละประเภทต้องจัดให้เป็นหมวดหมู่ ไม่ปะปนกัน เพื่อสะดวกในการดูแลความสะอาด และ ป้องกันการปนเปื้อนในอาหาร

- การเปิดปิดตลาดต้องเป็นไปตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด

- ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดประเภทที่ 1 ต้องรับผิดชอบดูแลบำรุงรักษา ตลาด รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในตลาดให้ถูกสุขลักษณะดังต่อไปนี้

(1) บำรุงรักษาโครงสร้างต่างๆของตลาดให้อยู่ในสภาพ ใช้งานได้ดีตลอดเวลา เช่น ตัวอาคาร พื้น ฝ้า เพดาน แผงจำหน่ายสินค้า ระบบบำบัดน้ำเสียหรือน้ำทิ้ง และทางระบายน้ำ อุปกรณ์ต่างๆ เช่น สายไฟ หลอดไฟ พัดลม ก๊อกน้ำ ท่อน้ำประปา และสาธารณูปโภค อื่น ๆ

(2) จัดให้มีการเก็บกวาดมูลฝอยบริเวณตลาดและดูแล ความสะอาดของตะแกรงดักมูลฝอย บ่อดักไขมัน ระบบบำบัดน้ำเสีย หรือน้ำทิ้ง และทางระบายน้ำ มิให้มีกลิ่นเหม็นประจำวันและดูแลที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอยให้ถูกสุขลักษณะเสมอ

(3) ดูแลห้องส้วมที่ปัสสาวะและอ่างล้างมือให้สะอาดและ ใช้งานได้ดี และเปิดใช้ตลอดเวลาที่เปิดตลาด

(4) จัดให้มีการล้างทำความสะอาดตลาดเป็นประจำทุกวัน โดยเฉพาะแผงจำหน่ายอาหารสด แผงเนื้อสัตว์ชำแหละ และให้มีการล้างตลาดตามหลักสุขาภิบาล อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้งแต่ในกรณีที่มีการระบาดของโรคติดต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยคำแนะนำ

ของเจ้าพนักงานสาธารณสุข อาจแจ้งให้มีการล้างตลาดตามหลักสุขาภิบาลมากกว่าเดือนละ 1 ครั้ง ก็ได้

(5) จัดให้มีการกำจัดสัตว์ หรือ แมลงพาหะนำโรภายในบริเวณตลาดอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

(6) ดูแลแผงจำหน่ายเนื้อสัตว์ชำแหละมิให้ปล่อยน้ำหรือของเหลวไหลจากแผงลงสู่พื้นตลาด และจัดให้มีทางระบายน้ำหรือของเหลวลงสู่ทางระบายน้ำหลักของตลาด

- ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดประเภทที่ 2 ต้องรับผิดชอบดูแลบำรุงรักษาตลาด รักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยในตลาดให้ถูกสุขลักษณะดังต่อไปนี้

(1) ให้มีการเก็บกวาดมูลฝอยบริเวณตลาด ดูแลความสะอาดของตะแกรงคัดมูลฝอย รวมทั้งกรณีที่มีบ่อคักไขมัน บ่อพักน้ำเสีย และทางระบายน้ำมิให้มีกลิ่นเหม็นเป็นประจำทุกวันและดูแลที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอยให้ถูกสุขลักษณะเสมอ

(2) ดูแลห้องส้วม ที่ปัสสาวะ และ อ่างล้างมือให้อยู่ในสภาพที่สะอาด ใช้งานได้ดี เปิดให้ใช้ตลอดเวลาที่เปิดตลาด

(3) จัดให้มีการล้างทำความสะอาดตลาดเป็นประจำทุกวัน โดยเฉพาะแผงจำหน่ายอาหารสด และแผงจำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละ กรณีที่มีการระบาดของโรคติดต่อให้มีการล้างตลาดตามหลักสุขาภิบาลตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุขแจ้งให้ปฏิบัติ

(4) จัดให้มีการป้องกันมิให้ของเหลวไหลจากแผงเนื้อสัตว์ชำแหละลงสู่พื้นตลาด

- เพื่อป้องกัน เหตุรำคาญ มลพิษที่เป็นอันตรายหรือการระบาดของโรคติดต่อ ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งตลาดทั้งประเภทที่ 1 และ 2 ต้องไม่กระทำการ และต้องควบคุมดูแลมิให้ผู้ใดกระทำการ ดังต่อไปนี้

(1) จำหน่ายอาหารที่ไม่สะอาดหรือไม่ปลอดภัยตามกฎหมายว่าด้วยอาหารในตลาด

(2) นำสัตว์ทุกชนิดเข้าไปในตลาด เว้นแต่สัตว์ที่นำไปขังไว้ในที่ขังสัตว์เพื่อจำหน่าย

(3) หม่าหรือชำแหละสัตว์ใหญ่ เช่น โค กระบือ แพะ แกะ หรือสุกรในตลาดรวมทั้งฆ่าหรือชำแหละสัตว์ปีกในกรณีที่มีการระบาดของโรคใช้หั่วคใหญ่ที่ติดต่อมาจากสัตว์ในเขตท้องที่นั้น

(4) สะสม หรือ หมักหมม สิ่งหนึ่งสิ่งใดในตลาดจนทำให้สถานที่สกปรก รกรุงรัง เป็นเหตุรำคาญ เกิดมลพิษที่เป็นอันตราย หรือ เป็นที่เพาะพันธุ์สัตว์แมลงที่เป็นพาหะนำโรค

(5) ถ่ายเท หรือ ทิ้งมูลฝอย หรือ สิ่งปฏิกูลในที่อื่นใดนอกจากที่ซึ่งจัดไว้รองรับมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูล

(6) ทำให้น้ำใช้ตลาดเกิดความสกปรกจนเป็นเหตุให้เป็นหรือ อาจ เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(7) ก่อ หรือ จุดไฟในลักษณะที่อาจเป็นที่เดือดร้อนหรือเกิดอันตรายแก่ผู้อื่น

(8) ใช้ตลาดเป็นที่พักอาศัย หรือ เป็นที่พักค้างคืน

(9) การกระทำการอื่นใดที่ก่อให้เกิดเหตุรำคาญ มลพิษที่เป็นอันตราย หรือการระบาดของโรคติดต่อ

4) ผู้ขายของและผู้ช่วยขายของในตลาดจะต้องปฏิบัติและให้ความร่วมมือกับผู้รับใบอนุญาต เจ้าพนักงานท้องถิ่น และเจ้าพนักงานสาธารณสุขในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) การจัดระเบียบ และ กฎเกณฑ์ในการรักษาความสะอาดของตลาด

(2) การจัดหมวดหมู่สินค้า

(3) การดูแลความสะอาดแผงจำหน่ายสินค้าของตน และ ไม่วางสินค้าแผงและไม้วางสูงจนอาจเกิดอันตรายหรือส่งผลกระทบต่อระบบการระบายอากาศและแสงสว่าง ทั้งนี้ตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

(4) การรวบรวมมูลฝอยลงในภาชนะรองรับที่เหมาะสม

(5) การล้างตลาด

(6) การเข้ารับการฝึกอบรมด้านสุขาภิบาลอาหารและอื่นๆตามหลักเกณฑ์ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

(7) การตรวจสุขภาพตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

(8) ในระหว่างขายสินค้าต้องแต่งกายสุภาพ สะอาด เรียบร้อย และปฏิบัติตามหลักสุขอนามัยส่วนบุคคล เช่น ไม่ไอหรือจามรดอาหาร ไม่ใช้มือหยิบจับอาหารที่พร้อมรับประทานเป็นต้น

5) ผู้ขายของและผู้ช่วยขายของในตลาดจะต้องปฏิบัติให้ถูกสุขลักษณะในการจำหน่าย ทำ ประกอบ ปรงู เก็บ หรือสะสมอาหารและการรักษาความสะอาดของภาชนะ น้ำใช้ และของใช้ต่างดังต่อไปนี้

(1) อาหารที่ขายต้องสะอาดปลอดภัยตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยอาหาร

(2) อาหารสด เนื้อสัตว์ อาหารทะเล เก็บรักษาไว้ในอุณหภูมิไม่เกิน 5 องศาเซลเซียสในตู้เย็น หรือ แช่น้ำแข็งตลอดระยะเวลาการเก็บ

(3) การจำหน่ายอาหารประเภทปรุงสำเร็จต้องใช้ภาชนะที่สะอาด มีและรักษาอุปกรณ์ปกปิดอาหารให้สะอาดและใช้การได้ดีอยู่เสมอ

(4) แผงจำหน่ายอาหารที่มีการทำ ประกอบ และปรุงอาหารต้องจัดสถานที่ไว้ให้เป็นสัดส่วนโดยเฉพาะและต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลอาหาร

(5) เครื่องใช้ และ ภาชนะอุปกรณ์ เช่น เขียง เครื่องชดมะพร้าว จาน ช้อน ตะเกียบ และแก้วน้ำ ต้องสะอาดและปลอดภัย มีการล้างทำความสะอาดและจัดเก็บที่ถูกต้อง

6) การควบคุมกิจการตลาดเอกชน และตลาดของกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์การของรัฐ

กรณีที่เกิดเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ในตลาดเอกชน หรือ ตลาดของกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์การของรัฐ ให้ถือว่าเป็นกรณีที่เกิด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสาธารณะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน ซึ่งจำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วนตามบทบัญญัติมาตรา 8 และ มาตรา 46 วรรคสอง

(1) ผลการตรวจวิเคราะห์จุลินทรีย์จากการเก็บตัวอย่างอาหาร พื้นผิวภาชนะอุปกรณ์ มือผู้ขายอาหารในตลาด ที่มีเชื้อจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรคหรือมีเชื้อจุลินทรีย์ที่เป็นตัวบ่งชี้ในปริมาณเกินกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์กำหนด

(2) มีปริมาณสัตว์หรือแมลงที่เป็นพาหะนำโรค เช่น หนู แมลงวัน แมลงสาบ เกินกว่าที่กำหนดโดยวิธีการตรวจวัดตามที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

(3) ตลาดเป็นแหล่งแพร่ระบาดของโรคติดต่อ เช่น อหิวาตกโรค ไข้รากสาดน้อย และโรคอื่น ๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะตลาด พ.ศ. 2551 โดยที่พบว่าผู้ขายของ หรือ ผู้ช่วยขายของเป็นโรคติดต่อ หรือพบผู้ป่วยโรคติดต่อซึ่งยืนยันว่าบริโภคอาหารที่ได้รับเชื้อจากตลาด หรือตรวจพบเชื้อโรคที่ทำให้เกิดการระบาดของโรคในสินค้าที่จำหน่ายในตลาดนั้น

(4) ถังเกรอะหรือถังบำบัดสิ่งปฏิกูลเกิดรั่วไหลออกสู่สิ่งแวดล้อมจนอาจเป็นแหล่งแพร่กระจายของเชื้อโรคหรือแหล่งเพาะพันธุ์ของสัตว์หรือแมลงที่เป็นพาหะนำโรค

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล

วิไลวรรณ มาเจริญทรัพย์

วัน เดือน ปีเกิด

25 มีนาคม พ.ศ. 2509

สถานที่เกิด

จังหวัดลพบุรี ประเทศไทย

วุฒิการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2527-2531

วท.บ.(สาธารณสุขศาสตร์)

มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2553-2557

วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์)

สาขาวิชาเอกบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข

ที่อยู่ปัจจุบัน

135/335 หมู่ 4 ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000

โทรศัพท์ 081-4468840

E-mail: wilaiwan.m@anamai.mail.go.th

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

สถานที่ทำงาน

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข